СКУПШТИНА СИЗ-а КУЛТУРЕ БОСАНСКА ГРАДИШКА

ДЕЛЕГАТИ ОДБИЛИ ПРОГРАМЕ

Страна 6.

БАЊАЛУКА, уторак 19. фебруар 1985.
Број 4330 Година XLII Цијена 20 динара

ЖИО

ГЛАС

ЛИСТ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА ОСИМ НЕДЈЕЉЕ

У ЈЕКУ ПОСКУПЉЕЊА

Детерџент јефтинији?

● У разговору у Савезном секретаријату за тржиште и опште привредне послове произвођачи се обавезали не само да преиспитају него и да снизе садашње цијене детерџената за прање

Страна 7.

У БАЊАЛУЦИ

Трговци бржи од СИВ-а

● Одлуком СИВ-а нове цијене брашна ступиле су на снагу у поноћ, између 18. и 19. фебруара ● Бањалучки трговци, међутим, по вишим цијенама су продавали брашно већ јуче поподне

Страна 10. и 11.

ОД ДАНАС

Скупљи хљеб и брашно

● Према новим цијенама, од данас килограм најтраженијег „бањалучког" хљеба умјесто досадашњих 39 стајаће 46 динара ● Брашно скупље за 18 одсто

БАЊАЛУКА, 18. фебруара — Од сутра, уторка, 19. фебруара Крајишници ће, као и уосталом сви у земљи, за хљеб издвајати 18 одсто више него до сада. Упоредо са хљебом и брашно поскупљује за 18 одсто, с тим што на цијену ваља додати и зависне трошкове — транспорт од Новог Сада до Бањалуке, трошкове амбалаже или ситног паковања и на крају трговинску маржу, која ће се примјењивати на нову произвођачку цијену.

Према новим цијенама килограм „бањалучког" хљеба умјесто садашњих 39, стајаће 46 динара, народни хљеб од 600 грама има нову цијену од 27 динара, обогаћени црни хљеб од 800 грама кошта 31,40 и хљеб за тост од 500 грама је 49,10 динара. Код специјалних врста хљеба споменимо млијечни хљеб од 700 грама који кошта 43, ражени од 700 грама са цијеном од 35,30 и француску векну од 400 грама са цијеном од 29,10 динара.

И цијене пецива такође су расле за 18 одсто. Тако пепања од 140 грама, коју производе приватници кошта 8,60 динара, док пецива од седам, односно пет грама имају нову цијену 5,70, односно четири динара. Маковњача од пет грама је 5,30, а кифла исте тежине је 5,10 динара.

У Радној организацији „Житокрајина" у Бањалуци већ су, на основу савезне одлуке, припремљени нови цјеновници, који ступају на снагу у уторак ујутро.

Поскупљењем хљеба и брашна корак ближе цијени пшенице: Омер Хелдић, возач „Житопродукта", утовара свјеже векне

СПОРТСКИ ВИКЕНД У БАЊАЛУЦИ

Смучање надомак града

БАЊАЛУКА, 18. фебруара — Протеклог викенда на падинама Старчевице одржано је општинско финале Малих олимпијских игара у смучању. Иако је такмичењу присуствовало само око 80 ученика из 14 основних и школа средњег усмереног образовања, приказан је висок квалитет смучања. До побједничких титула стизало се тек након велике борбе, одличних вожњи и уз незнатну предност над осталим конкурентима. Према ријечима чланова техничког организатора, Смучарског клуба „Старчевица", напредак у овом спорту је више него очит. На снимку фоторепортера „Гласа", Растка Остојића, забиљежен је занимљив момент, када најмлађи смучари пјешке журе на старт. У позадини се види панорама Бањалуке. Уз довољно снијега Старчевица пружа изузетне услове за бављење смучањем.

У. П.

НЕЗАКОНИТО ПРИСВАЈАЊЕ ЗЕМЉИШТА У ПРИШТИНСКОЈ ОПШТИНИ

Булдожер као оправдање

● Заузимају се пољопривредна имања, путеви, улице, грађевинска земљишта, ријечна корита, па чак и дијелови гробља ● Општински булдожер, који је намијењен рушењу бесправно подигнутих објеката, неисправан још од јула прошле године

Страна 5.

УЗ РУБ БОКСЕРСКЕ АРЕНЕ

Стари су остали

● Шта су показале квалификације за попуну Прве савезне лиге и да ли бокс добије на квалитету што ће од наредне сезоне бити десет прволигаша

Страна 12. и 13.

САСУЂЕЊА РАТНОМ ЗЛОЧИНЦУ АНДРИЈИ АРТУКОВИЋУ

„Контакти" са папом

● Дио Католичке цркве који је увијек био уз Артуковића и сада је уз њега

Страна 5.

ISKORIŠTENOST KAPACITETA

Zastoj - najskuplji

Fabrika spojnica u Sanskom Mostu izgrađena je i puštena u redovnu proizvodnju krajem 1978. godine i deset godina je samoupravno povezana u SOUR FAMOS iz Sarajeva.

Novoizgrađena fabrika sa više od 7.000 kvadratnih metara korisnog prostora opremljena je odgovarajućom tehnologijom, koja je zauzela oko 1.500 kvadrata, dok je do danas neiskorišteno oko 2500 kvadratnih metara u proizvodnoj hali. Tako je to već sedmu godinu.

Sigurno je da su tada, prije izgradnje fabrike i u vrijeme usvajanja koncepta razvoja, nakon sprovedenog samoupravnog udruživanja u SOUR, postojale precizne računice koliki su kapaciteti ove fabrike potrebni, pošto je i osnovni proizvodni program usaglašen s razvojnom koncepcijom i potrebama FAP—FAMOS-a. Fabrika danas može u dvije smjene godišnje da proizvede 20.000 potisnih ploča, 40.000 lamela i 15.000 potisnih ležajeva. Ali, prošle godine Fabrika spojnica je, u skladu s potrebama FAMOS-a, imala u planu da proizvede 16.000 ovih ploča, 27.000 lamela i 7.600 potisnih ležajeva. To je manje za 32 odsto od mogućnosti Fabrike u koju su uložena značajna društvena sredstva. I jošnešto. Nije obezbijeđena dovoljna zaposlenost sadašnjih 225 radnika fabrike, a ona je ipak svoj posao za prošlu godinu uspješno okončala.

Koliko su kapaciteti za šest godina zvrjali prazni, šta se sve moglo uraditi i proizvesti u proizvodnoj hali gdje je 2500 kvadratnih metara neiskorišteno. Ako Fabrika spojnica radi sa 68 odsto kapaciteta (radi za 32 odsto manje od mogućnosti postrojenja) koliko je dana izgubljeno, koliko robe manje proizvedeno i koliko je novih radnika moglo dobiti posao i danas imati šest godina staža. Postrojenja su kao i autobusi - najskuplja kada stoje i kada su nedovoljno iskorištena.

Ako laže koza, ne laže rog! Imajući u vidu da su sadašnji kapaciteti fabrike znatno veći od potreba FAP—FAMOS—a, da je veći dio proizvodne hale neiskorišten, sve to zbog velike zaduženosti u ovoj Radnoj organizaciji stvara itekako poteškoće u izmirivanju kreditnih obaveza snabdijevanju repromaterijalom, itd.

Nije li ovaj primjer na repu samoupravnog udruživanja. Prije udruživanja stvari su tekle sasvim drugačije. U kooperantskim odnosima tadašnje preduzeće radilo je za potrebe FAMOS-a. Širen je tako i proizvodni program, izrađivani su dijelovi za motore i mjenjače što je trebalo FAMOS-u. Pa je i ocijenjeno tada da se brži razvoj preduzeća može ostvariti kroz samoupravno povezivanje, što je i urađeno 1974. godine kada je fabrika orijentisana na proizvodnju spojnica i dobila današnje ime.

Promašaj nije u tome, nego u kasnijem poslovanju. Uostalom već pomenute brojke dovoljno govore. Kakva je budućnost ovog proizvođača to ne znamo, ali je jasno da je mnogo propušteno, što je gotovo nemoguće nadoknaditi. Čak i tehnologija, koja je prije šest godina možda bila najmodernija, nije čestito ni radila ni iskorištena, a možda je već zaskočena novijom. Bolje bi bilo ako nije tako.

Ona vedrija strana okrenuta vremenu koje dolazi, vezana je za to što je RO Fabrika spojnica, uz saglasnost sa SOUR—om, udružena u Poslovnu zajednicu TAM Maribor, pa se očekuje da poslovna saradnja već u 1985. omogući veću zaposlenost kapaciteta za oko 20 odsto. U Institutu SOUR—a FAMOS takođe se pokušavaju naći novi programi, koji bi morali osigurati bolje korištenje kapaciteta ove fabrike.

P. MATAVULJ

PRIMJERI

Mostovi saradnje

Da poslovna saradnja može, uz malo truda, steći i dimenziju drugarstva - dokazuje primjer Tvornice kartona i ambalaže iz Cazina.

Pored izvanrednih poslovnih rezultata, koje, iz godine u godinu postižu, cazinski kartonažeri su se dokazali i kao marljivi neimari mostova prijateljstva. Radnici ovog mladog UNICEP-ovog kolektiva nisu zaboravili da su prve količine kartona proizvedenog u Cazinu otpremljene „Litopapiru" iz Čačka. Uspješna poslovna saradnja ova dva kolektiva vremenom se razmahnula, stalno podsticana činjenicom da su Čačak i Cazin zbratimljeni gradovi. Nedavno je Izvršni odbor OOSS Tvornice kartona i ambalaže inicirao i jednu korisnu akciju: osam radnika „Litopapira" trebalo bi, ove godine, svoje godišnje odmore provesti u odmaralištu TKA, na Pagu. Za uzvrat, Čačani su voljni da svoje cazinske kolege ugoste u jednoj od banja u blizini Čačka.

I još jedan primjer zbližavanja: kad su, nedavno, radnici TKA boravili u Čačku, bilo je dovoljno samo spomenuti bihaćku „Polietilenku", nedavno nastradalu u požaru, pa da Čačani, bez oklijevanja, donesu odluku o pružanju znatne materijalne pomoći ovom kolektivu.

Krug prijatelja se stalno širi - u maju ove godine, tradicionalno gostoprimljivi Cazinjani biće domaćini kolegama iz Valjeva, za vrijeme njihovog prvog susreta prijateljstva. Već je tradicija da se svaki ovakav susret obogaćuje novim sportskim i kulturno-zabavnim sadržajima.

U razvijanju poslovnih i prijateljskih veza, radnici TKA ne priznaju granice. Pored redovnih poslovnih kontakata sa partnerima iz Bugarske i Čehoslovačke, stručne razmjene i uzajamnih posjeta, planira se produbljavanje dobrih odnosa i na onim područjima koja su izvan, često kruto shvatane, sintagme „poslovna saradnja".

L. LATINOVIĆ

PRENOSIMO

Večernji list

Vreba li monopolizam?

Udruženi rad se brzo uklopio u novi Zakon o društvenoj kontroli cijena, mnogo brže od nadležnih organa, posebno komorskih, premda je njima „alibi" tromjesečni rok za donošenje dokumenata, na temelju kojih bi se pružala pomoć privredi pri formiranju cijena, ali i preispitivala neka osumnjičena poskupljenja.

Imaju li sva ovogodišnja poskupljenja podlogu u samoupravnim općim aktima koji reguliraju postupak i osnove za formiranje cijena, prava i dužnost organa upravljanja u tom poslu, kao i način informiranja radnika, o pokazateljima na kojima se temelje novopredložene cijene, nitko ne može utvrditi. Da su ih neki sačinili svjedoče primjeri nekih velikih kolektiva kao što je „Jugovinil", čiji radnici nisu prihvatili prijedloge poslovnih organa o poskupljenjima. S druge strane, izražavaju se sumnje kako nije sve čisto, kad je riječ o lijekovima ili cestovnom prijevozu roba i čini se da će se ovi slučajevi morati objasniti i ocijeniti.

Naime, Zakon o društvenoj kontroli cijena izričito zabranjuje i ocjenjuje kao monopolsko vladanje ako proizvođači istih vrsta proizvoda, odnosno usluga, samoupravnim sporazumima ili ugovorima utvrđuju cijene. Sporazum četrnaest jugoslavenskih farmaceutskih kuća (osim „Plive" koja se nije suglasila sa „samo" 35 posto višim cijenama) i tarife cestovnih prijevoznika roba po ocjeni mnogih mirišu na staru praksu, u kojoj se nastojalo da najlošijem u grupaciji bude podnošljivo, a ostalim što bolje. Kod lijekova možda to i nije slučaj, jer uveliko ovise o uvoznim komponentama i mnogo su jeftiniji nego u drugim zemljama. No, pitanje je zašto su uopće izuzeti iz neposredne kontrole.

Međutim, možda čak i nije loše što su se upravo lijekovi pretvorili u „slučaj". Mnoge propise uspjeli smo izigrati, a traženje zakonskih rupa postalo je gotovo nacionalni sport.

Nastavimo li s različitim tumačenjima i ovog zakona, malo će se postići. S druge strane, situaciju čini škakljivijom činjenica što je riječ o lijekovima, nečem gdje izbora i zamjene nema. Zdravstvo se uspjelo nagoditi s „udruženim" farmaceutima da se umjesto traženih 62 zadovolje sa 35 posto, ali protiv svakog od njih posebno borba bi bila teža i neuspješnija. Između ostalog i zbog onog što smo spomenuli na početku - nisu svi spremni. Privredne komore su, na primjer, mjesta gdje se može pokrenuti preispitivanje cijena, čak i predložiti nadležnim organima zamrzavanje ili vraćanje, ali još nema dokumenta kojim je to regulirano.

R. KLIKOVAC

SA DELEGATSKE GOVORNICE

Znanje imanje

(Iz saopštenja AIPK Bosanska krajina, Centra za primjenu nauke u poljoprivredi, koje je obrazložio delegat Zalm Elezović, na skupu samoupravljača u Kragujevcu)

U poljoprivredi, gdje je jasno izražena razlika u intenzitetu proizvodnje, posebno na niskom nivou obrazovanja zemljoradnika, znanje i njegovo stalno inoviranje ima poseban značaj. Pri tome, znanje je osnovni pokretač proizvodnje, jer omogućuje prihvatanje i primjenu naučnih dostignuća.

Zbog toga, stručna služba Centra za primjenu nauke u poljoprivredi poklanja izuzetan značaj permanentnom obrazovanju zemljoradnika, kako teoretskom tako još više praktičnom. Najvažniji vidovi permanentnog teoretskog obrazovanja zemljoradnika su predavanja i seminari koji se izvode u toku zime u svim selima na području Bosanske krajine. U 1984. godini održano je 288 predavanja i 30 seminara na kojima je prisustvovalo 8.280 zemljoradnika. Na ovim vidovima obrazovanja zemljoradnici se upoznaju sa najnovijim naučnim dostignućima iz oblasti stočarstva, ratarstva, voćarstva, povrtlarstva i zaštite bilja. Osim toga, svim zemljoradnicima, uz ugovor o proizvodnji, se daju pisana upustva o savremenoj tehnologiji proizvodnje žitarica, mlijeka i mesa, voća i povrća, krmnog i industrijskog bilja.

REKLI SU...

Opasnost od birokratizacije

Osnovna opasnost koja preti Savezu komunista danas je od njegove sopstvene birokratizacije. Globalni sukob u društvu između etatizma i samoupravljanja prenosi se i u sam Savez komunista i dovodi do toga da se i on u svom delovanju preterano oslanja na državni aparat. U tom slučaju Savez komunista gubi kritičku distancu u odnosu na delovanje državnog aparata. Još ima punu vrednost stav iz Programa SKJ o odvajanju Saveza komunista od vlasti. Istina, taj stav je često bio pogrešno interpretiran i uprošćeno shvačen, kao da Savez komunista nema nikakvog interesa za to kako se ostvaruju funkcije državne vlasti.

Tako shvatanje je pogrešno i ono može da nas vodi u drugu krajnost i u novi dualizam u okvirima političkog sistema. Suština stava o odvajanju Saveza komunista od vlasti je u tome da se spreči simbioza između SK i državnog aparata, da se on oslobodi vršenja upravljačkih poslova i da ne deluje kao monopol državne vlasti. Uvek treba da imamo u vidu da Savez komunista u uslovima socijalističkog samoupravljanja ne sme i ne može da bude partija vlasti, jer ukoliko bi to postao, ne samo da bi se pothranile tendencije birokratizacije, već bi se unjemu obnovile inače latentne tendencije jednopartijskog ili višepartijskog sistema, a samim tim i u čitavom političkom sistemu.

(Bal̆ša Špadijer, na sjednici Predsjedništva RK SSRN Srbije)

VAJDA ZA TELEFONIJU

Krupniji sitniš

Prijedlog SIV-a da Skupština SFRJ donese odluku o izdavanju kovanog novca u apoenima od 20, 50 i sto dinara, radi smanjivanja ukupne količine novca u opticaju, dobro je došao i PTT saobraćaju. Krupnija sitnina bi već početkom naredne turističke sezone trebalo da omogući uspješnije i valjanije telefoniranje iz javnih govornica pogotovo u međunarodnom saobraćaju.

Uspostavljanje i održavanje „halo" veze iz javnih govornica u međumjesnom telefonskom saobraćaju sada je, zbog preusitnjenog kovanog novca, veoma otežano, a u međunarodnom jedva izvodijivo. Pošto je vrijednost sitnog novca mala, telefonski aparat neprekidno valja „kljukati" dvodinarkama i drugim metalnim parama, što je ponekad nemoguće. Dovoljno je da se za trenzakasni i veza se prekida.

Prešli smo na ovaj pogon, jer mu od brzina radi samo rikverc

(M. AJANOVIĆ)

„GLAS" List socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prijavor, Skender-Vakuf i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas" Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovodnog odbora NIGRO „Glas" Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Uređuje Redakcijski kolegij: Mirko Kisjan (banjalučka hronika) · Emin Krkić (popodnevni desk) Tomo Marić (sport) Miloš Milinović (Bosanska krajina), Miro Mladenović (tehnička redakcija), Sabira Piragić (desk), Nada Puvačić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Fadil Smajić (hronike), Dragiša Spremo (Nedeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas": Ivan Andričić, Nusreta Borić (predsjednik) Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehdić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić

Prvi broj „Glasa" izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas" izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine", a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine". Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas". Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas" je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas" izlazi kao dnevni list.

POSLIJE JANUARSKIH I FEBRUARSKIH POSKUPLJENJA

Kućni budžet pred infarktom

● Od prvog januara rasle su cijene vode, grijanja, struje, naftnih derivata, prehrambenih proizvoda, obuće, tekstila, a od juče je skuplje mlijeko i mliječne prerađevine, dok je današnje iznenađenje nove cijene hljeba i brašna i ko zna kojih još roba

Oduzdane cijene već odavno galopiraju. Ionako tanki kućni budžeti doživjeli su u januaru i februaru nove - teške udare. Od danas će hljeb biti skuplji za osamnaest odsto, a toliko, bez zavisnih troškova poskupljuje i brašno. Samo dan ranije mlijeko je dobilo novu cijenu, veću za 30 odsto.

Gotovo najduže u lavini poskupljenja držao se hljeb. Međutim, kako su brzo išle cijene drugih proizvoda i vekna je bila prisiljena da popusti. Pekari proizvode gubitke, jer je rasla cijena energije, transporta i drugih roba neophodnih u ovoj proizvodnji.

Od prvog januara ove godine do danas voda je poskupljela za 20, grijanje 40, mlijeko 30, struja 33,5 naftni derivati 16, prehrambeni proizvodi — većina njih — za 21, tekstil i obuća od 7 do 70 odsto. Uz to su munjevitom brzinom išle cijene prevoza. Prigradski saobraćaj je skuplji za 75, a gradski za 150 odsto i — da se dalje ne nabraja.

Raduje podatak iz Međuopštinske zajednice za cijene Banjaluka, da nema novih zahtjeva za poskupljenje komunalnih usluga. Za druge robe oni podataka nemaju, jer niko nije čak ni obavezan da im prijavljuje poskupljenja.

Kako je u ovom periodu rast ličnih dohodaka zanemarljiv, zanimljivo je kako će kućni budžeti u ovom trenutku podnijeti postojeća povećanja, jer, računica pokazuje da tročlana porodica, koja dnevno troši veknu hljeba, od sada mjesečno mora izdvajati više po 210 dinara samo za hljeb. Uz ostala poskupljenja, očigledno je da u kućnim budžetima više nema rezervi i da većini porodica prijeti „raspad kućnog budžeta". Kako prostora za uštede nema, veliko je pitanje hoće li se moći prihvatiti serija novih poskupljenja, a najave onjima idu tako brzo da ih ni najpedantniji statističari ne stižu registrovati.

Uz to još i podatak da svi oni koji povećavaju cijene naglašavaju kako to povećanje ne mijenja njihovu situaciju, jer, prema njihovom mišljenju, one bi morale biti još veće. Većinu visokih cijena donose granska udruženja i radnički savjeti, oni isti ljudi koji se sutradan pojavljuju u ulozi kupca, pa se opravdano postavlja i pitanje nije li cijena postala zamjena za nisku produktivnost i neće li sva ova poskupljenja, pored socijalnih problema, koji su na vidiku, donijeti i još veći pad produktivnosti. Jer, u svijesti se uvriježilo i mišljenje da se sve može regulisati većom cijenom, pa onda bitka za produktivnost i ne mora da se bije.

Na sva ova pitanja i Sindikat bi morao potražiti i dati odgovore, ali veoma konkretno i jasno, jer poslije i ove serije poskupljenja biće sve više porodica koje neće moći sastaviti kraj s krajem. Da li je baš rješenje u solidarnosti, jednokratnim pomoćima i sitnim oslobađanjima od, recimo, dijela stanarine, ili nekih drugih komunalnih obaveza, koje su fiksne, ili su zapravo, neophodni dugoročniji potezi. Istina i ovi potezi su značajni, ali pod uslovom da uslijede odmah.

J. SLATINAC

OD JUČE U „STOČAREVIM" PRODAVNICAMA

JEFTINIJA SUVA OVČETINA

● „Stočar" je snizio cijene suve ovčetine sa 748 na 600 dinara po kilogramu

BANJALUKA, 18. februara — U pravoj poplavi poskupljenja svako pojeftinjenje zvuči gotovo nevjerovatno. Od jutros, suva ovčetina u svim „Stočarevim" prodvnicama pojeftinila je za cijelih 148 dinara. Umjeto 748, kilogram suve ovčetine sad se prodaje po cijeni od 600 dinara za kilogram!

— Tačno je da smo pojeftinili suvu ovčetinu. Međutim, mnogo je važnije da „Stočar" svoje prerađevine i suhomesnate proizvode nije poskupljivao od 19.7. 1984. godine. Tako se, recimo, parizer prodaje po cijeni od 291, suve goveđe kosti po 189, suvi vrat bez kosti po 756 dinara, što je u prosjeku jeftinije za 60 do 130 dinara u odnosu na druge proizvođače — kaže Slobodan Radišić, rukovodilac komercijalnog sektora RO „Stočar".

„Stočar" nije podizao cijene svojih proizvoda ni u decembru prošle godine, kad su ostali proizvođači suhomesnatih proizvoda u zemlji podizali svoje cijene u prosjeku od 25 do 50 odsto. Ovaj prerađivač nema namjeru da poveća cijene svježeg mesa. Ž. L.

OPŠTINSKI SUD ZA PREKRŠAJE U PRNJAVORU POKRENUO PREKRŠAJNI POSTUPAK PROTIV NEKOLIKO ORGANIZACIJA UDRUŽENOG RADA

KAZNE I ZA DIREKTORE

● Jedanaest prnjavorskih kolektiva nije poštovalo zakonske propise o prijemu pripravnika

PRNJAVOR, 18. februara — Ovih dana Opštinski sud za prekršaje u Prnjavoru po zahtjevu inspektora rada pokrenuo je prekršajni postupak protiv nekoliko prnjavorskih organizacija udruženog rada, koje nisu poštovale zakonske propise o prijemu pripravnika.

Na tom podužem spisku nalaze se: RO „Sloga" OOUR „201" i njen direktor Fuad Klokić, RO „Sloga", RZZS i (rukovodilac Ljubomir Bjelonjić), OOUR „Veterinarska stanica" (direktor Aleksandar Krivinski), RO „Privrednik" i Muhamed Klokić, OOUR „Lipicanerska ergela" i Slobodan Kukojčić, KRO „Park" (direktor Nedjeljko Davidović), RO „Sloga" — Prodaja obuće i njen rukovodilac Luka Dujaković, AMD „Stanko Vukašinović" i direktor Mirko Banušić, OZO „Šibovska" (direktor Dervo Jugo), RO „Sloga" OOUR „101" (rukovodilac Ranko Ignjatović i OOUR „Ratar", direktor Momčilo Mandić.

Mada je zakon za ovu vrstu prekršaja predvidio kazne od sto hiljada dinara, ovdje vlada mišljenje da one nisu rješenje. Predsjednik OV Saveza sindikata Prnjavor, Ilijaz Brđan nam je rekao da je ove godine predviđeno zapošljavanje 650 pripravnika, uz dodatno zapošljavanje onolikog broja pripravnika koji su trebali, a nisu dobili radno mjesto u prošloj godini. Međutim, ima i takvih kolektiva koji nisu u mogućnosti da prime nove radnike, ali će zato biti prinuđeni da izdvoje sredstva za radnike koji će posao naći u nekoj drugoj organizaciji udruženog rada na području opštine.

D. ČOLIĆ

BOSANSKI NOVI

NOVE ZADRUGE

BOSANSKI NOVI, 18. februara — Pored zemljoradničkih zadruga u Donjim Agicima i Bosanskoj Kostajnici od ove godine djeluju i zadruge u Bosanskom Novom, Rudicama i Svodni. Potreba za ovakvim organizovanjem poljoprivredne proizvodnje znatno je veća. Na sjednici Skupštine Mjesne zajednice Dobrljin raspravljalo se o formiranju poljoprivredne zadruge i na tom području koje obuhvata pet sela sa 370 domaćinstava i ima oko 2.800 stanovnika. Istaknuto je da postoje mogućnosti za razvoj stočarstva i veću ratarsku proizvodnju, naročito kukuruza.

F. K.

OBRAZOVANJE POLJOPRIVREDNIKA U BOSANSKOJ DUBICI

ZIMSKI SEMINARI

BOSANSKA DUBICA, 18. februara — U organizaciji Sekcije OK SSRN Bosanska Dubica za poljoprivredu i selo i Opštinske komisije za privredu, otpočeli su zimski seminari za poljoprivredne proizvođače, u okviru kojih će se najveća pažnja posvetiti osposobljavanju vlasnika poljoprivrednih mašina, uzgoju žitarica i zaštiti bilja od korova.

Seminari će se održati u 18 mjesnih područja, a o dogovorenim temama poljoprivrednicima će govoriti afirmisani stručnjaci iz Centra za primjenu nauke u poljoprivredi, OOUR „Veterinarska stanica" i RO „Kooperacija".

Seminari će trajati po jedan dan, a uloženi su napori da se obezbijedi što veći odziv poljoprivrednih proizvođača s obzirom na potrebu potpunijeg obrazovanja zemljoradnika, jer se samo pravom primjenom savremene tehnologije u poljoprivredi i pravilnim rukovanjem mehanizacijom mogu obezbijediti značajniji prinosi.

S. A.

PROJEKT

Veleljepni hotel B kategorije „Prijedor", koji je otvoren u predvečerju ispraćaja lanjske godine, nije građen po prvobitnom projektu. Razlozi nisu saopšteni, ali se zna da je šest miliona dinara bačeno u Sanu. Zna se, takođe, da za propali projekt niko nije snosio odgovornost! Jedino se, međutim, ne zna ko sve društvu treba da nadoknadi pričinjenu štetu?

SKENDER—VAKUF

POGAČA ZA SKIJAŠE

SKENDER—VAKUF, 18. februara — Skijanje, sve popularniji sport u Krajini, doprinijelo je i dinamičnijem razvoju zimskih centara na ovom području. Za samo posljednjih nekoliko godina izgrađeno je na banjalučkoj regiji dosta novih objekata, a montiran je i veći broj ski-liftova.

Skender-Vakuf je godinama važio za jedan od najprivlačnijih zimskih centara, posebno za Banjalučane, mada su na zimovanje dolazili i turisti iz drugih krajeva naše zemlje. Dok su drugi centri obogaćivali turističku ponudu novim sadržajim, u ovoj komuni, zadovoljavali su se postignutim. To je svakako uticalo da se broj gostiju u zimskim mjesecima stalno smanjivao.

Svjesni činjenice da se bez atraktivnije ponude, u sve jačoj konkurenciji, ne može računati na povećanje turističkog prometa, zaposleni u Radnoj organizaciji „Vlašić", s novim ljudima na rukovodnim mjestima, preduzeli su niz akcija da unaprijede ponudu. Povećani su smještajni kapaciteti, u planu je sanacija hotela „Omar", jelovnik je obogaćen domaćim specijalitetima, a skijaši pored postojećeg (kod hotela) — od ove sezone koriste i novi ski-lift na Srebreniku. U planu je i nabavka mašine za pravljenje i održavanje smučarskih terena.

Proteklog vikenda posjetioci ovih skijaških terena (nadomak „Omara" i na Srebreniku) bili su prijatno iznenađeni, kada su u vrijeme ručka — zaposleni iz „Vlašića" na stazu donijeli i ponudili vruću pogaču, kuruzu, skenderski sir, hrenovke i čaj. Za poznate centre zimskog turizma to je uobičajena stvar, ali za Skender-Vakuf to je novina, koja se istina, najavljivala godinama. Radnici „Vlašića" najavljuju i druge mogućnosti. Ne treba sumnjati da neće uložiti mnogo truda, a tada niti ni rezultati sigurno neće izostati. Istina, treba biti istrajan, ne posustajati na prvim teškoćama, jer tada sve počinje i završava se na pokušaju.

M. KISJAN

RJEŠAVANJE PROBLEMA NEZAPOSLENOSTI U SRPCU

TEHNIČARI ZA MAŠINAMA

SRBAC, 18. februara — Uskoro će 22 tekstilna tehničara sa evidencije Osnovne zajednice zapošljavanja u Srpcu dobiti radna mjesta u Tvornici pamučnog rublja „Triko". U toku je prekvalifikacija tehničara koji će za mjesec dana dobiti radno mjesto šivača. „Triko" je svim nezaposlenim tehničarima ponudio ovu mogućnost, međutim, njih desetak nije željelo promijeniti struku. Tvornica pamučnog rublja će ove godine, kako je planom predviđeno, zaposliti 95 radnika.

Ž. Š.

KOTOR—VAROŠ

POVJERENJE U MIROVNA VIJEĆA

KOTOR—VAROŠ, 18. februara — U deset mjesnih zajednica na području kotorvaroške opštine formirana su mirovna vijeća, koja su u toku prošle godine primila na rješavanje 121 predmet. Najveći broj sporova pokrenule su stranke, što ukazuje da radni ljudi i građani imaju sve veće povjerenje u ovu vrstu samoupravnih sudova. Članovi mirovnih vijeća su riješili 106 sporova, uglavnom pomirenjem. Zapaža se da neka mirovna vijeća ne uzimaju predmete u rad, već čekaju da protekne zakonski rok, pa da ih rješava sud.

Sudije Opštinskog suda pružaju potrebnu stručnu pomoć ovim vijećima. Međutim, u svim mjesnim zajednicama nisu obezbijeđeni svi uslovi za njihov uspješniji rad. Neka nemaju prostorije za rad, a ne obezbjeđuju se ni potrebna sredstva. Zbog toga je neophodna zajednička podrška radu mirovnih vijeća, posebno kada se ima u vidu da uspješan rad vijeća doprinosi smanjenju priliva predmeta u sudu.

D. K.

SRBAC

ZUBNA AMBULANTA ZA OSNOVCE

SRBAC, 18. februara — U osnovnoj školi „Momo Vidović" u Srpcu u toku je adaptacija prostorije u kojoj će biti otvorena zubna ambulanta za potrebe učenika osnovnih škola. Ambulantu otvara srbački Dom zdravlja, a sredstva od 850 hiljada dinara obezbijedile su samoupravne interesne zajednice osnovnog obrazovanja i vaspitanja i dječije zaštite. Ambulanta će početi sa radom u toku narednog proljeća.

Ž. Š.

PRNJAVOR: NA TRADICIONALNOM TAKMIČENJU U KARAMBOLU

NASTUPILO 12 PAROVA

PRNJAVOR, 18. februara — U organizaciji hotela „Nacional" u baru ovog vodećeg prnjavorskog ugostiteljskog objekta održano je tradicionalno takmičenje u karambolu. Bilo je to u stvari neslužbeno prvenstvo Prnjavora u ovoj popularnoj igri, koja ovdje ima veliki broj pristalica. Nastupalo je 12 parova, a prvo mjesto osvojili su Suljo Jugo i Milenko Babić. Slijede parovi Irset Lubenović — Ibrahim Bibić, Perica Perić — Darko Brkić. Organizator je trojici prvoplasiranih dodijelio prigodne nagrade.

B. R.

POLJOPRIVREDA I SELO

Kako do robne proizvodnje

● U nedjelju će aktivisti OK SSRN Banjaluka razgovarati u mjesnim zajednicama o samoupravnoj organizovanosti zemljoradnika i razvoju socijalističkih samoupravnih društveno-ekonomskih odnosa na selu

Kako i u kojoj mjeri mjesne zajednice na selu, putem organizacija udruženog rada mogu da budu subjekti planiranja ili uticaja na usmjeravanje poljoprivredne proizvodnje na onim gazdinstvima koja nisu ostvarila ni minimalne veze sa udruženim radom agroindustrijskog kompleksa? Zašto se proces provođenja penzijskog i invalidskog osiguranja zemljoradnika provodi sporije nego što to objektivne mogućnosti dozvoljavaju? Kako izgraditi uslove i mjerila po kojima će i proizvođači sa manjim posjedom dobiti veću mogućnost da se uključuju u društveno organizovanu proizvodnju?

To su samo neka od mnogih pitanja iz kompleksa što ih nosi problem samoupravne organizovanosti zemljoradnika i razvoj socijalističkih samoupravnih društveno-ekonomskih odnosa na selu. O njima misle ovih dana mnogi - posebno u Socijalističkom savezu radnog naroda. U banjalučkoj Opštinskoj konferenciji već je utvrđen spisak aktivista koji će se u subotu i nedjelju razići po mjesnim zajednicama banjalučkog područja da na licu mjesta rasprave ova i tolika druga pitanja važna za potpuniji razvoj poljoprivrede, za više hrane, za ono za što smo se opredijelili u Dugoročnom programu ekonomske stabilizacije.

TRI TENDENCIJE

Niko ne misli da će ovi razgovori biti laki, naprotiv: malo ko je zadovoljan dosadašnjim rezultatima samoupravnog organizovanja zemljoradnika, utoliko prije što se broj od 320 udruženih zemljoradnika praktično smanjio za oko stotinu! Dileme pak oko toga ko se smatra udruženim zemljoradnikom stalno se ponavljaju - uz brojne nesporazume pa i krajnosti u kriterijima. Zapažaju se tri tendencije: najprije ona koja dovodi do statusa radnika u udruženom radu, zatim uključivanje u društveno organizovanu proizvodnju i napokon, povremeno uključivanje. Razumije se da samo ono prvo predstavlja suštinu koja se žali, i cilj kome se teži, pa ipak, u praksi to teško ide. Sve u tome ima pomalo udjela, ali dosadašnja iskustva govore o dominirajućoj praksi partnerskih i kupoprodajnih odnosa, o nedovoljnoj povezanosti primarne proizvodnje, i prerade prometa, slabostima u planiranju, nestabilnom tržištu, inflaciji i disparitetima cijena, malom uticaj zemljoradnika na izbor oblika njihovog proizvodno ekonomskog udruživanja, i šta sve ne još?

Propusta je očigledno previše, da bi udruživanje moglo počivati na sigurnijim temeljima, pa ipak, ma kako izgledalo paradoksalno, ti se temelji mogu izgraditi jedino - povećanim udruživanjem!

Sve dok se zemljoradnici ne udruže u dovoljnoj mjeri da predstavljaju realnu snagu, njihov uticaj na odlučivanje svake vrste moraće da ostane mali. Otud se vidi i da je često neispunjavanje ugovorenih obaveza, ili od strane organizacija udruženog rada ili od strane zemljoradnika, moguće samo pri tako niskom nivou samoupravnih odnosa na kakvom se sada oni odvijaju u praksi. Samo je u takvim uslovima moguće, kada se, na primjer, posmatraju dosadašnja investiciona ulaganja na posjedima zemljoradnika, da se u Bosni i Hercegovini ulože značajna sredstva u proizvodnju traktora koji se, poslije, neracionalno, a i nenamjenski koriste. S druge strane nije se desilo da se društvenim sredstvima podstakne formiranje zajednica udruženih zemljoradnika sa fondom zajedničke mehanizacije, opreme i slično!

KORAKNUTI NAPRIJED

Lični interes, dakle, za sada odnosi prevagu nad opštim a konjuktura, dispariteti cijena, kao i šverceri i nakupci, kumuju ovakvim „samoupravnim" odnosima. Ako je cijena jagode na slobodnom tržištu 2000 dinara a ugovor sa zadrugom predviđa 1500 dinara, lako je shvatiti gdje će jagode završiti. Takođe je lako shvatiti i zadrugara koji kuka što mu zadruga ne otkupljuje ugovorene količine jagode - ako se samo situacija na tržištu obrne. Ili je, možda, sve to, ipak, teško shvatiti, s obzirom na odnose koji se žele, i koji se smatraju nužnim kako bi se poljoprivredna proizvodnja u daleko većoj mjeri uzdigla na nivou robne proizvodnje?

Tako se vidi da nikome u nedjelju neće biti lako ni zemljoradnicima koji u usitnjenoj proizvodnji, prepuštenoj na milost tržišta ne vide zacijelo pouzdanu perspektivu, ni aktivistima socijalističkog saveza čiji se argumenti o prednosti udruživanja teško mogu pozvati na ono što se do sada odvijalo u praksi. A u tim razgovorima bi ipak trebalo koraknuti naprijed: pronaći konstruktivna rješenja, promijeniti stanje nabolje u ovoj godini, i još više u narednim. Udružiti još više zemljoradnika jer društvo to očekuje.

D. SOČANSKI

ZAPOŠLJAVANJE U PRIJEDORSKOJ REGIJI

Skraćivanje „spiska"

Posredstvom osnovnih zajednica zapošljavanje u Prijedoru, Bosanskoj Dubici, Sanskom Mostu i Bosanskom Novom, prošle godine su na neodređeno i određeno vrijeme zaposlena 2.944 lica, od kojih su većina kvalifikovani radnici, svršeni srednjoškolci i radnici s visokim i višim obrazovanjem. To je jedan posto manje nego pretprošle godine, ali ohrabruje podatak da su radnu knjižicu dobila i 844 pripravnika, čime su znatno premašene zakonske obaveze organizacija udruženog rada o zapošljavanju mladih radnika i stručnjaka. Među zaposlenim licima je više od hiljadu žena, koje zbog dosta nepovoljne privredne strukture u ovom kraju teško dolaze do posla.

Društveno - političke organizacije i udruženi rad u ovom dijelu Potkozarja i Podgrmeča ulažu velike napore i pozamašna sredstva da „skrate" spisak nezaposlenih, ali je mnogo više želja nego slobodnih radnih mjesta. Ako se tome doda da je dobar broj Kozarčana i Grmečlija, koji se duže vremena nalaze na radu širom Evrope, najavio povratak u zavičaj, onda nije teško sagledati svu težinu problema nezaposlenosti.

Puštanjem u rad novih privrednih, zdravstvenih i drugih objekata na području Međuopštinske regionalne zajednice Prijedor, čiji je završetak ubrzan, ove godine će se stvoriti prostor za zapošljavanje blizu četiri hiljade radnika. Samo u Prijedoru, kako se očekuje, biće zaposleno 3.200 radnika, pretežno rudara, metalaca, konditora, elektroničara i mesara. U budućoj tvornici čajnih peciva i biskvita posao je „rezervisan" za oko 500 žena.

Velike mogućnosti bržeg zapošljavanja leže u poljoprivredi i maloj privredi koja je odavno izgubila korak za stvarnim potrebama građana, tako da se i za najobičnije opravke čeka danima i nedjeljama. Na žalost, ovdje se i dalje više priča nego što se radi na razvoju proizvodnog i uslužnog zanatstva.

ZL. ĐURIĆ

TVORNICA KOŽNE GALANTERIJE „JADRANKA" OVE GODINE

ŠIRI ASORTIMAN - VEĆA ZARADA

● Vrijednost planirane proizvodnje kreće se oko 315 miliona dinara, što je trideset odsto više od ostvarenja u prošloj godini ● Izvoz, mahom, na klirinško područje treba da dostigne 250 hiljada dolara

Proizvodnja kožne galanterije spada u niskoakumulativne djelatnosti i to se mora kompenzirati ekonomičnijim poslovanjem, povećanjem proizvodnje i podizanjem kvaliteta od kojeg zavisi i plasman. Ovo je suština ovogodišnje poslovne orijentacije banjalučke „Jadranke" na kojoj počivaju osnovne planske postavke. U tom smislu, kolektiv, koji je u fizičkom obimu premašio prošlogodišnji plan za 20 posto, a finansijski za oko 30 procenata, planira u ovoj godini povećanje obima proizvodnje za 32 posto.

Ambiciozno postavljen plan, prema kome bi ukupna vrijednost proizvodnje iznosila 315 miliona dinara, bazira se na realnim pretpostavkama, uz uvažavanje dosta složene situacije u pogledu obrtnih sredstava, nabavke materijala i plasmana proizvoda. U prošloj godini, bio je naročito izražen problem nedostatka obrtnih sredstava, ali je u toj oblasti napravljen značajan zaokret u pravcu rješavanja problema obrtnih sredstava unutar SOUR—a „Krajišnik" - ugovornim odnosom s drugim radnim organizacijama. Dakle, orijentacija je u oslanjanju na vlastite snage. Značajan korak naprijed na tom planu predstavlja i to što su izmirena svi dugovanja bankama po osnovu kredita za obrtna sredstva. Osnovni razlog su izrazito visoke kamate na kratkoročne kredite koje nisu nimalo povoljne za finansiranje proizvodnje.

VIŠE PAŽNJE PLASMANU

Dugoročnije rješenje za finansiranje proizvodnje i obezbjeđenje obrtnih sredstava ovdje očekuju i od dogovora s dobavljačima sirovina, u smislu ugovaranja povoljnijih uslova plaćanja. Pored toga, od ove godine sve ostvarene kursne razlike od izvoznih poslova iz ranijeg perioda usmjeravaju se u poslovni fond za obrtna sredstva. Kad je riječ o obezbjeđenju uslova za normalno odvijanje proizvodnje, već na startu se pokazalo da se začitav prvi kvartal može očekivati nešto otežano snabdijevanje sirovinom, i to uglavnom prirodnom kožom, radi nedostatka domaće sirovine. Vještačka koža i ostali repromaterijali mogu se nabaviti u dovoljnim količinama, uz deviznu participaciju dobavljačima.

Uz realizaciju planskih zadataka u pogledu obima proizvodnje, u ovoj godini se još više pažnje mora posvetiti plasmanu na domaćem i stranom tržištu.

Planirana vrijednost izvoza u ovoj godini iznosi 250 hiljada dolara, i veća je od prošlogodišnje za 50 hiljada dolara. Za sada najveći dio izvoza još uvijek ide na klirinško područje, ali se čine pokušaji većeg prodora na zapadno, u čemu bi značajnu ulogu trebalo da ostvari Prometna radna organizacija „Krajišnik-Komerc".

NOVI POGON U PISKAVICI

U ovoj godini „Jadranka" proširuje proizvodnju i asortiman. Pored rukavica proizvodiće se i ostala zaštitna sredstva - kecelje, naglavci, kamašne, - a vjerovatno i radna odijela. Jednogodišnje iskustvo u proizvodnji zaštitne opreme pokazalo je da plasman dosta dobar, ali je potrebno više raditi na podizanju kvaliteta, voditi računa o štednji - pri iskrajanju i o drugim normativima koji su u direktnoj vezi sa ekonomičnošću poslovanja.

Značajan momenat u ovogodišnjem poslovanju, s aspekta povećanja proizvodnih kapaciteta i zapošljavanja novih radnika, za „Jadranku" će biti puštanje u pogon nove linije za proizvodnju zaštitnih rukavica u Mjesnoj zajednici Piskavica. Pogon je smješten u napuštenoj zgradi osnovne škole i prvi je proizvodni kapacitet na ovom području. U ovom investicionom poduhvatu, koji obuhvata adaptaciju objekta i nabavku opreme, angažovana su sredstva na nivou društveno-političke zajednice u iznosu od 30 miliona dinara, a dio ulaganja obezbijediće se po osnovu udruživanja deviznih sredstava povratnika iz inostranstva. Početak proizvodnje predviđen je sredinom aprila, ukoliko na vrijeme bude montirana potrebna oprema. U prvoj fazi pogon u Piskavici zapošljavaće 60 radnika s područja ove i obližnjih mjesnih zajednica, a u slijedećoj biće mjesta za još 60 radnika.

Osim toga, među značajnim planskim zadacima za ovu godinu stoji i smanjenje izostanaka, na koje je u prošloj godini utrošeno 30 posto od ukupnog fonda radnog vremena. Planirani izostanci u ovoj godini kreću se u rasponu od 5 do 20 procenata. Da ne dođe do prekoračenja plana i interesu je svih 275 zaposlenih u „Jadranci", jer je to jedan od preduslova za bolje poslovanje, a samim tim i veći rast ličnih dohodaka koji su prošle godine u prosjeku iznosili 22 hiljade i 500 dinara.

N. STANOJEVIĆ—FAJKOVIĆ

S KOOPERANTOM ŽIVKOM BUNDALOM O TOVU TELADI

POSAO TREBA VOLJETI

● Na tovu teladi ne može se izgubiti ako se taj posao obavlja s voljom i kako treba ● Koncentrat od mekinja, ječma i trave, koji proizvodi dubička Fabrika, nije dobar: nečist je, ima u njemu perja, stakla i drugih predmeta

Kooperanti s područja mjesne zajednice Međuvode utovili su i isporučili tržištu prošle godine oko dvije hiljade teladi. Robu je preuzeo, uglavnom, italijanski kupac - solidan devizni platiša. Zelena valuta, doduše, ne ide u džep poljoprivrednika, već u kasu Kooperacije, ali je garancija da će se dinar dobiti kad treba. A to je u vrijeme njegove varljive vrijednosti i stalnog pritiska poskupljenja veoma važno da se ne zaostaje za logikom - što možeš kupi danas, sutra ćeš platiti više.

S tim odnosom prema stvarnosti živi i radi Živko Bundalo, kooperant iz međuvodskog zaseoka Grbavci. Bio je građevinski radnik, a kad je vidio da će imati bolju zaradu ako se bude bavio tovom teladi, uzeo je kredit, segradio štalu i prihvatio se posla. Ušao je u treću godinu sa statusom kooperanta i misli da je dobro učinio što se opredijelio za ovakav način privređivanja.

Već lani je, kako kaže, postigao više nego što je očekivao. Njegova telad dostigla su najvišu prosječnu težinu na području bosanskodubičke komune. Zaradio je 16 starih miliona na jednoj turi od tridesetak tovljenika.

— Za nekoga to, možda, i nisu velike pare, ali za mene jesu - objašnjava Živko Bundalo. - Dobio sam telad i koncentrat da ih hranim. Dnevno sam imao najviše tri sata posla i kad sve saberem moj mjesečni lični dohodak kretao se oko dve i po stare miliona. Na građevini nisam toliko zarađivao ni za dva mjeseca, iako sam ostajao na poslu više od desetak sati. Loše vrijeme i rad na otvorenom prostoru da i ne spominjem. U odnosu na sve to ovo čime se sada bavim neuporedivo je lakše i isplatnije.

Njegovo iskustvo je da se na tovu teladi ne može izgubiti ako se radi kako treba. Osnovno je da se s voljom prilazi poslu, da čovjek ima i malo topline prema životinji, Bundalo kaže.

— Kad preuzimam telad znam da su skupljena sa svih strana, da doživljavaju promjenu sredine. Rika i proliv su znaci da im treba pokloniti više pažnje u početku da bi se lakše prilagodila novim uslovima. Tada im kuvan trave, pojim ih čajevima i to im pomaže da se smire i počnu da jedu.

Briga ne prestaje time što će se tovljenicima u određeno vrijeme položiti hrana i doturiti voda. Kad izgladne teoci bi jeli i noću, ali u mraku neće. Živko zato drži upaljeno svjetlo i dežura do iza jedanaest sati uveče. Zna da će telad tako bolje napredovati, da kombinacijom hrane u kojoj i slatko brdsko sijeno „lijepi" kilograme, štedi koncentrat i ostvaruje dobit. Zato mu ništa nije teško i ne obraća pažnju na priče drugih kako je to prljav posao.

Njegov odgovor je da pošten rad zato da čovjek nešto ima, da bolje živi - nikada ne može biti prljav. Živkovo domaćinstvo se u sve to uvjerava: krajem prošle godine u novu kuću je stigla i voda, čemu se, veli, najviše obradovala njegova drugarica - Dragica. A kako i ne bi. Doživljej je to da čovjek ima svoje kupatilo s kadom i bojlerom!

S vodom u domaćinstvu prestale su i muke oko napajanja teladi, posebno u ljetnim mjesecima kada otanji i bunarsko vrelo pred kućom. Sada je s te strane sve kako valja. Živko, međutim, ima primjedbu na kvalitet koncentrata iz draksenićke Fabrike, koji je u posljednje vrijeme loš. Bez kukuruzne mase u njemu - sa mekinjama, ječmom i travom tov je usporen i slab. I takav koncentrat je nečist: ima perja, stakla, drugih tvrdih predmeta.

Bundalo nije jedini koji je nezadovoljan. Sve su glasnija negodovanja na ovakvu proizvodnju hrane za tovljenike, pričemu se čuju i zahtjevi kooperanata da se snabjevač vrati ranijim proizvođačima koncentrata u Bosanskoj Krupi i Beogradu, ako dubički ne misli da popravi svoj.

M. MILINOVIĆ

SA SUĐENJA RATNOM ZLOČINCU ANDRIJI ARTUKOVIĆU

„KONTAKTI" SA PAPOM

● Dio Katoličke crkve koji je uvijek bio uz Artukovića i sada je uz njega

LOS ANDELES, 18. februara — Sin nacističkog ratnog zločinca Andrije Artukovića Rad Artuković, koji kao i ostali članovi njegove porodice prisustvuje sudskim pretresima ovdje u Los Anđelesu i kaže da je njegov otac „nevin", rekao je prije neki dan u sudnici.

„Mi se uzdamo u boga. On je do sada uvijek bio uz nas..."

Među onima koji su se u dosadašnjim raspravama pojavili u sudnici sa Artukovićeve strane bio je i jedan profesionalni „božji poslenik", sveštenik iz okoline Njujorka Stjepan Lacković, bivši lični sekretar nadbiskupa Alojza Stepinca i maltene profesionalni svjedok na suđenjima koja se u ovoj zemlji vode protiv Artukovića od 1951. godine, kada je Jugoslavija po prvi put zatražila njegovu ekstradiciju.

Advokat Artukovićev Geri Flajšman naveo je sudu ime Lackovića kao prvog na listi svojih svjedoka za naredna saslušanja. Lacković koji se pojavio na sudu u svešteničkoj mantiji, nije ni čekao da bude pozvan na svjedočenje. On je nedavno poslao ovdašnjem sudu pismo u kome moli i izražava nadu da će „taj dobri čovjek, pravi hrišćanski džentlmen i idealni porodični čovjek" biti pušten na slobodu. Lacković koji je u vrijeme Artukovićevih zločina bio i predavač na jednoj ustaškoj školi u „NDH" kaže u tom pismu da je Artuković „kao ministar unutrašnjih poslova činio sve što je bolje mogao da bi udovoljio zahtjevima nadbiskupa Stepinca da se zaštite i spase nevine žrtve rata na čemu mu je nadbiskup bio veoma zahvalan i visoko je cijenio tog čovjeka velikih religioznih i moralnih kvaliteta".

U nastavku procesa, u kojem će i Artuković biti saslušan, glavna rasprava će se voditi između zastupnika optužbe, tj. američkog ministarstva pravosuđa, sa jedne, i Artukovićevih advokata, sa druge strane, o tome da li su zločini ovog ratnog zločinca političke ili kriviične prirode. Odbrana, naime, pokušava, oslanjajući se na ranije ovdašnje presude Artukoviću, da dokaže da su njegova zlodjela „političkog karaktera", pa da prema tome, kao što je to ovdje nekada i obrazlagano, ne može biti izručen Jugoslaviji. Optužba to energično odbacuje i kaže da „genocid", a ne politički motiv stoje iza zločina Artukovića". Na tome je oduvijek insistirala Jugoslavija, koja je prvi put zatražila njegovo izručenje 1951. godine i koja podvlači da je Artuković kao politička ličnost ne interesuje, ali da želi da joj on bude izručen kao ratni zločinac.

Optužba je sudu podnijela obiman dokazni materijal, koji uključuje i pismene izjave svjedoka o zločinačkoj djelatnosti Artukovića, dok je odbrana najavila izvođenje na sud svojih svjedoka, među kojima su i neki koji su u njegovu korist „svjedočili" ovdje pedesetih godina i koji će, poput sveštenika Stjepana Lackovića, bivšeg ličnog sekretara kardinala Stepinca, i ovoga puta pokušati da ga brane istim „argumentima".

Pored Lackovića, na listi Artukovićevih svjedoka nalaze se i dr Ivo Omrčanin, bivši zamjenik šefa protokola u vladi „NDH", ustaški odmjetnik Rene Herman, sudski vještak Filip Njumen, član odvojenog krila „Hrvatske seljačke stranke" Mladen Zorkin, poznati američki desničar Majkl Makadam, inače stalni saradnik ustaških glasila u SAD, zatim i članovi Artukovićeve porodice — žena Ana i sin Rad. Moguće je da će odbrana naknadno pozvati i neke druge svjedoke.

PRIVIĐANJA

Psihijatar Dejvid Gotlib napisao je sudu da mu je supruga Artukovićeva ispričala da on „već sedam godina pati od opsjednutosti iluzijama i poranojom". Ona je rekla da posljednjih godina njen muž ima maniju gonjenja, da često dobija izlive bijesa, da ga zahvata depresija. Ponekad ima i „vizeuine halucinacije". U tom svom haluciniranju, ispričao je jedan drugi psihijatar koji je bio sa Artukovićem — Erik Šper — on je jednom kazao da je bio „u kontaktu sa papom".

Da li se Artukoviću u svemu tome priviđaju i neke druge stvari, i neki drugi ljudi, to samo on zna. Kažu da je prije neki dan napao bolničarku u sobi do svoje u zatvoru u Long Biču jer je bio sebi uvrtio u glavu da je ona agent koji ga progoni. U životu kakav je bio njegov neke tragove ni vrijeme ne može da izbriše. Pogotovo ako su ti tragovi duboki i jezivi kakvi su njegovi.

NEZAKONITO PRISVAJANJE ZEMLJIŠTA U PRIŠTINSKOJ OPŠTINI

Buldožer kao opravdanje

● Zauzimaju se poljoprivredna imanja, putevi, ulice, građevinska zemljišta, riječna korita, pa čak i dijelovi groblja ● Opštinski buldožer, koji je namijenjen rušenju bespravno podignutih objekata neispravan još od jula prošle godine

PRIŠTINA, 18. februara /Tanjug/ — Nezakonito prisvajanje zemljišta u prištinskoj opštini uzima sve više maha i postaje ozbiljan društveni problem. Zauzimaju se poljoprivredna imanja, putevi, ulice, građevinska zemljišta, riječna korita, pa čak i dijelovi groblja. Imovinsko-pravna služba prištinske opštine samostalno je, ili u saradnji sa najvećim korisnikom zemljišta u društvenoj svojini — poljoprivrednim kombinatom „Kosovoeksportom", podnijela prošle godine 90, a samo u januaru ove još 45 krivičnih prijava protiv uzurpatora zemljišta ili onih koji bespravno grade gdje stignu. Rješavanje ovih prijava je, kako ističu u toj službi, u toku. No, u tom sektoru prištinske opštine gomilaju se istovremeno i pravosnažna sudska rješenja o rušenju bespravno podignutih objekata, a najviše stambenih zgrada, pomoćnih objekata i garaža. Tako je samo prošle godine od oko 500 pravosnažnih rješenja neizvršeno ostalo čak 240. Zašto?

„Rješenja nisu izvršena zbog nedostatka potrebne mehanizacije i manuelne radne snage". Drugim riječima, zbog toga što je opštinski buldožer, koji je namijenjen rušenju bespravno podignutih objekata, neispravan još od jula 1984. godine. Tako, naime, doslovce piše u informaciji prištinske imovinsko-pravne službe, da bi se sa dozom „samokritičnosti" potom priznalo da je, po planu ove službe, to moralo biti urađeno do oktobra. U međuvremenu je angažovan za rušenje jedan buldožer jedne građevinske organizacije koji je za par sati „završio 50 predmeta", ali je ubrzo prestao da radi jer su mještani jednog sela, „ubijedili vozača da gleda svoja posla". Prošlo je od tada gotovo pola godine, opštinski buldožer još nije proradio, a rješenja čekaju bolje dane.

ZAPADNONJEMAČKO SUDSTVO I „RUŽNA PROŠLOST"

Posmrtne muke Ernsta Telmana

● Pravila igre „demokratske države" kao sredstvo za odugovlačenje antisesesovskih procesa do zaborava

BON, 18. februara — Mnogo šta se u Zapadnoj Njemačkoj pokriva „demokratskom pravnom državom", institucijom koja je jedan od temelja poretka, ali i jedan od načina da se bitne stvari zamagle i čak (namjerno) drže neosvijetljene, da se odugovlače do zaborava.

To se, još uvijek, prvenstveno odnosi na nacističku diktaturu i drugi svjetski rat, „ružnu prošlost", koju zapadni Nijemci ne spore ali se i sporo i nedosljedno obračunavaju s njom. Ruku na srce, to i nije lako. No, da li je opravdano?

Bezbroj je primjera koji pokazuju da nikakvog opravdanja nema. Posljednji među tim primjerima je već i za istoriju. Riječ je o (ne)osvjetljavanju ubistva Ernsta Telmana (ne)kažnjavanju jedinog preostalog od njegovih ubica.

Telman je bio posljednji šef Komunističke partije Njemačke (KPD) iz vremena Vajmarske republike 1919-1933. Njega su nacisti uhapsili čim su došli na vlast, 1933, i strpali u koncentracioni logor u Buhenvaldu. Tamo je čamio sve do noći između 17. i 18. avgusta 1944.

Te noći je izveden pred cijevi buhenvaldskih „egzekutivnih komandosa", odreda ubica koji je sačinjavalo 99 esesovaca. Strijeljanje je slučajno, pritajen u mraku, posmatrao logoraš Mario Žgoda. Među ubicama je bio i oberšarfirer Volfgang Oto.

Esesovac Oto danas, kao jedini preživjeli od 99 buhenvaldskih egzekutora, ima 73 godine i kao penzioner živi u Krefeldu kod Kelna (Koeln). Logoraš Žgoda, jedini svjedok ubistva u onoj avgustovskoj noći, više nije među živima. Nekadašnji logoraši brže umiru od svojih zlotvora.

U međuvremenu su propali svi pokušaji da se Oto izvede pred sud, i to ne samo zato da bi osuđen bio on kao pojedinac. Telmanova udovica je to od 1962. uporno, ali bezuspješno, pokušavala. Kad je ona umrla, stvar je nastavila njena i Telmanova kći, takođe bezuspješno.

Sada je od svega ruke oprao konačno i Vrhovni zemaljski sud u Diseldorfu, koji je „predmet" na kraju proslijedio saveznim sudskim instancama. Obrazloženje Vrhovnog zemaljskog suda je karakteristično: Telman je u Buhenvaldu ubijen i potom spaljen „na izričiti zahtjev Hitlera". Otud proističe da su ubice „samo izvršioci naređenja", dakle — nisu krivi.

To je zapravo karakterističan stav zapadnonjemačkog sudstva za svih ovih 40 godina poslije rata. Na njega se nadovezuje pravni postupak kojim se ratni zločin praktično izjednačava s običnim kriminalom.

Zemaljski sud, na primjer, danas konstatuje da, četrdeset godina poslije događaja, sada „vjerovatno nije moguće dokazati da je Volfgang Oto učestvovao u tom ubistvu". I ništa zato što je Oto dokazano bio među 99 ubica iz Buhenvalda, jedan od dželata koji su tolike nevine usmrtili. I ništa zato što je sve do 1962. i dugo potom još moglo da se potkrijepi i „materijalnim dokazima".

Ništa i zato što je jedini svjedok u međuvremenu umro. To navodno i nije „nedostatak". Logoraš Žgoda je ranije, prije mnogo godina, već dao svoj iskaz policiji. Niko pri zdravoj pameti, međutim, ne može očekivati da će na nekom novom suđenju, ako postupak uopšte bude pokrenut, iskaz mrtvog svjedoka imati veći uticaj nego na svim ranijim suđenjima njegova živa riječ.

Više je, dakle, nego opravdana sumnja bremenskog advokata Hajnriha Hanofera, koji sada zastupa Telmanovu kćerku Irmu, inače građanku Njemačke DR, da će Oto ikad biti izveden pred sud. Hanofer je, pak, stvar preuzeo od svog istočnoberlinskog kolege Fridriha Kaula, koji je u međuvremenu i sam umro.

Hanofer pretpostavlja da će, u najgorem slučaju po Ota, njegovi ljekari uspijevati da proces odlažu dogod ne umre i on. A, makoliko dugovječniji od onih koje je mučio, bivši esesovac je takođe smrtan.

Suđenje Otu, dakle, teško da bi donijelo neki zaokret. Ono bi još teže moglo da osvijetli i neka šira istorijska i politička pitanja. Na primjer: zašto je Telman ostao u konclogodu i nakon pakta Hitler — Staljin 1939? Zašto nije „razmijenjen" kao toliki drugi komunisti? Kome i zašto je bilo u interesu da se on ne nađe na slobodi? Da li se i danas još neko boji mrtvog Telmana?

No, uprkos svemu, može li zapadnonjemačko sudstvo zaista izbjeći proces Otu bez (novog) kaljanja sopstvenog obraza?

Milenko BABIĆ

BUGARSKA PARTIJA I ŽIVKOV POKROVITELJI GODIŠNJICE METODIJEVE SMRTI

„Zasluge" staro-bugarskog jezika

SOFIJA, 18. februara /Tanjug/ — Bugarska komunistička partija nastavlja da svojata život i djelo slovenske braće Ćirila i Metodija. To je ovoga puta izraženo u posebnoj odluci Politbiroa CK BKP, koju današnja sofijska štampa donosi na istaknutim mjestima. Partijski vrh je odlučio da se ove godine, 6. aprila, najsvečanije obilježi u zemlji „i u inostranstvu" 1100. godišnjica smrti Metodija, Ćirilovog ili, kako ga u Bugarskoj nazivaju, Kirilovog brata iz Soluna. Obilježavanje godišnjice smrti Metodija obaviće se, odlučio je Politbiro Bugarske KP, pod pokroviteljstvom Todora Živkova, generalnog sekretara CK BKP i predsjednika Državnog savjeta NRB.

Solunska braća makedonskog porijekla, Ćirilo i Metodije, kaže se u odluci Politbiroa, stvorili su slovensku azbuku i pismenost na osnovu karakteristika živog govora bugarskih Slovena, pa je po logici bugarskog partijskog vrha „starobugarski" jezik „bio osnova starih književnih jezika drugih slovenskih naroda".

Na takav način stvoren starobugarski jezik, kaže se u odluci, bio je izuzetno važan faktor, za uspostavljanje „mlade bugarske države", kao „ugledne srednjovjekovne države". U tom kontekstu, 1100. godišnjice Metodijeve smrti povezuje se sa proslavljanjem 1300. godišnjice „formiranja bugarske države".

UGRAĐENO TREĆE VJEŠTAČKO SRCE

„RUTINSKA" OPERACIJA

LIUSVIL, KENTARI, 18. februara (Rojter, AP) — Penzionisani 58-godišnji radnik iz Luisvila u Kentaliju Marej Heidn, treći čovjek u istoriji medicine kome je ugrađeno vještačko srce, dobro se oporavlja poslije operacije koju su ljekari nazvali „rutinskom". Operacija je izvršena u nedjelju u Institutu za srčane bolesti „Hjumena" u Luisvilu, pod rukovodstvom dr Vilijama Devrisa, trajala je manje od četiri sata i tekla je tako glatko da nije bila potrebna čak ni transfuzija.

SAOBRAĆAJNA NESREĆA U INDIJI

POGINUO 21 PUTNIK

NJU DELHI, 18. februara (AP) — U blizini indijskog grada Bangalorea poginula je 21 osoba kada se prevrnula prikolica traktora i pala u obližnji kanal. Kako javlja indijska novinska agencija UNI, uzrok nesreće još se ne zna.

NOVE ŽRTVE ZIME U VELIKOJ BRITANIJI

OPASNE ODLEĐENE RIJEKE

LONDON, 18. februara (Rojter) — Britanska policija je upozorila stanovništvo da ne prelazi preko zaleđenih rijeka i ribnjaka, jer je sedmoro ljudi tako izgubilo život.

Među nastradalima je i četvoro djece. Prema policijskom saopštenju, toplije vrijeme preko vikenda izazvalo je topljenje leda koji je u posljednjem hladnom talasu prekrio mnoge rijeke i ribnjake u Velikoj Britaniji.

PRIJEDOR

Kukuruz na 8.980 hektara

PRIJEDOR, 18. februara — Pripreme za proljetnu sjetvu u prijedorskoj opštini ove godine su počele na vrijeme. Prema usvojenom akcionom programu, u toku proljetne sjetve kukuruz će se zasijati na 8.980 hektara, a zob, ječam, krmno bilje, krompir i ostale kulture na više od 12.000 hektara!

Za realizaciju plana proljetne sjetve, između ostalog, obezbijediće se blizu 4.600 tona vještačkih đubriva i oko 35 tona zaštitnih sredstava. Zemljoradnička zadruga „Agrounija" i Osnovna banka osiguraće potrebna kreditna sredstva za ulaganja u društvenoorganizovanu proizvodnju, a u „Energopetrolu" naglašavaju da će biti dovoljno maziva i goriva za poljoprivrednu mehanizaciju.

Zl. Đ.

SKUPŠTINA SIZ-a KULTURE BOSANSKA GRADIŠKA

DELEGATI ODBILI PROGRAME

▷ Ponuđeni izvještaji o radu u prošloj i programima za ovu godinu dobili mnogo kritike — programi se prepisuju, a traže nova sredstva. Šta rade delegati, kako se prazni zajednička kasa, hoće li se osnovati savez amaterskih društava — niz pitanja pred delegatima i kulturnom djelatnošću u Bosanskoj Gradišci

BOSANSKA GRADIŠKA, 18. februara — Delegati Skupštine Samoupravne interesne zajednice kulture u Bosanskoj Gradišci na posljednjoj sjednici 15. februara nisu prihvatili izvještaje o prošlogodišnjem radu i programe rada za ovu godinu. Date su brojne primjedbe i otvorene kritike na sveukupno stanje i odnose u oblasti bosanskogradiške kulture, o čemu se inače već godinama bezuspješno govori i ponavljaju zaključci. Oštro su kritikovani ponuđeni materijali u kojima, kako reče Radana STANIŠLJEVIĆ, ima dosta neistinitih podataka bez obrazloženja gdje se i kako troše sredstva namijenjena za kulturu.

Ne možemo biti zadovoljni ni ostvarivanjem delegatske funkcije u oblasti kulture, rekao je Muharem PURIĆ, dok je Veljko GVOZDENOVIĆ postavio pitanja vezana za djelovanje Stalne izložbe „Putevi pobjede" i finansiranje tradicionalnog festivala „Pjesma u srcima djece". O problemima rada i finansiranja domova kulture na selu i kino-prikazivačkoj djelatnosti posebno je govorio Jusuf OMANOVIĆ, delegat iz Orahove. On je uz ostalo istakao da je prošle godine bio predsjednik jednog vijeća u Skupštini SIZ kulture, ali ne zna kojeg, što je još jedna potvrda delegatske neaktivnosti u ovoj oblasti.

Enes DURATOVIĆ se založio za uvođenje više reda i discipline u amaterskim organizacijama, čiji se planovi i programi rada takođe prepisuju, tek toliko da se na neki način zatraže sredstva. O teškoćama s kojima se sreću amaterska kulturno-umjetnička društva govorili su Rajko ŠUKALO iz Gornjih Podgradaca, Aziz BEŠIĆ iz Bosanske Gradiške i Ljubo BABIĆ iz Kočićeva, predlažući da se osnuje opštinski savez amaterskih kulturno-umjetničkih društava i da se više pažnje posveti rješavanju kadrovske problematike u kulturi.

— Od svih, sigurno je, najviše teškoća ima Radna organizacija Dom kulture u Bosanskoj Gradišci, naglasila je direktor ove kuće Azra MULALIĆ. „Mi smo tražili od SIZ-a kulture preko deset, a dobićemo najviše osam miliona dinara. Međutim, ni jedna cifra ne može pokriti naše troškove. Bili bi sretni kada bismo mogli bez estradnih i komercijalnih programa, ali i to ljudi traže", rekla je Azra Mulalić.

U svakom slučaju, u bosanskogradiškoj kulturi su se nagomilali brojni i krupni problemi. I ima dosta objektivnih teškoća, ali i nerealnosti pojedinih korisnika subjektivnih slabosti. Ukupna sredstva SIZ-a kulture za podmirenje stvarnih potreba su nedovoljna, a kamo li da zadovolje zahtjeve svih njenih korisnika. Zbog brojnih primjedbi i sugestija delegata, razmatrani materijali su ponovo upućeni Izvršnom odboru Skupštine SIZ-a kulture, i tek kada se dograde oni će se staviti na raspravu i usvajanje. Treba reći da je to bila jedna od uspjelijih sjednica Skupštine SIZ kulture u Bosanskoj Gradišci za posljednjih nekoliko godina. Zato se valja nadati da će poboljšan rad delegata dati i bolje rezultate u ovoj oblasti.

V. SLIJEPČEVIĆ

IZ KULTURNO-PROSVJETNE ZAJEDNICE KLJUČ

KULTURA SELU - U ZAMAHU

KLJUČ, 18. februar — Pod kraj 1983. godine Kulturno-prosvjetna zajednica pokrenula je značajnu manifestaciju kojoj je dat popularan naziv „Kultura u akciji na selu". Cilj ove manifestacije je da se animira društveni i kulturni život stanovnika seoskih područja ključke opštine.

Na tim osnovama tokom cijele 1984. godine preko četrdeset sela iz svih deset mjesnih zajednica opštine Ključ razvila su široku društvenu i kulturnu aktivnost, razmjenjujući međusobno programe. Opštinski koordinacioni odbor je svu tu aktivnost redovno sagledavao i početkom februara dao „zeleno svjetlo" za otpočinjanje polufinalnih manifestacija u okvirima mjesnih zajednica, kolje predviđaju takmičarske nastupe sela za naziv najboljih.

Takmičarski polufinalni programi će sadržati natjecanja u znanju iz istorije, poljoprivrede, te nastupe kulturnih i sportskih sekcija sela u okviru mjesnih zajednica, a najbolji će potom krajem marta predstavljati svoja mjesna područja na opštinskoj smotri — finalu manifestacije „Kultura u akciji na selu".

Dosadašnja iskustva pokazuju da je u toku trajanja manifestacije ukupne društvene aktivnosti seoskih područja značajno porasle. Evidentirano je niz društvenih akcija, stanovnici sela se masovno angažuju na dobrovoljnom radu, kulturnim i sportskim akcijama, pa se cijeni da je već u prvoj godini postojanja ova društvena manifestacija u potpunosti opravdala svoje pokretanje.

Prema riječima Branka Dunovića, sekretara kulturno-prosvjetne zajednice Ključ:

— Ukupna aktivnost stanovnika seoskih područja kako u kulturno-sportskom, tako i u društveno-političkom pogledu se utrostručila. Zato se očekuje i značajan društveni efekat ove manifestacije za budućnost, jer se već sada intenziviraju akcije na dovršenju radova na mnogim društvenim objektima u selima, a evidentirane su i nove inicijative za izgradnju objekata kulture.

O. FILIPOVIĆ

AMATERIZAM

ZA GODINU — PET SEKCIJA

ČELINAC, 18. februara — Malo je ko očekivao da će za nepunu godinu dana amateri iz Jošavke postići dobre rezultate. Uz rad početnika, bile su prisutne i materijalne teškoće, ali zahvaljujući zalaganju svih članova KUD-a „Mladen Dokić", ostvareni su zapaženi rezultati. Okupljena 124 aktivna člana djeluju u folklornoj, muzičkoj, dramskoj, recitatorskoj i tehničkoj sekciji. U prošloj godini u cijelosti su izvršeni zadaci: pripremljeno je 17 koncerata narodnih pjesama i igara, predstavili su se bratskoj mjesnoj zajednici Debeli lug, opština Majdanpek.

Zahvaljujući razumijevanju omladinske organizacije Jošavka obezbijeđen je prostor za održavanje proba i pripremu programa. Zajedničkim sredstvima SIZ — kulture Čelinac, Osnovne organizacije Saveza socijalističke omladine Jošavka, organizacija udruženog rada i KUD-, nabavljena je oprema, ozvučenje i dio narodne nošnje —, u šta je utrošeno više od 250, a ukupni prošlogodišnji prihodi dostigli su blizu 300 hiljada dinara.

Na nedavno održanoj godišnjoj sjednici KUD-a „Mladen Dokić" Jošavka obavljen je i izbor samoupravnih organa. Za predsjednika Društva izabran je Milorad Trivić, radnik Fabrike elemenata automatike.

S.M.

IZ NARODNE BIBLIOTEKE U PRNJAVORU

SVAKI DESETI — ČITALAC

PRNJAVOR, 18. februar — Narodna biblioteka i čitaonica u Prnjavoru djeluje u okviru ovdašnjeg Narodnog univerziteta „Đuro Pucar Stari". Od prije pet godina smještena je u komfornim prostorijama na Trgu Oslobođenja, a prije toga godinama dijelila jednu prostoriju sa — kafanom. Novi uslovi omogućili su obogaćivanje biblioteke novim knjigama, a prelaskom u ove prostorije povećao se i broj čitalaca. Međutim, ni danas se ne može biti zadovoljno brojem knjiga i čitalaca. Naime, krajem prošle godine Narodna biblioteka imala je oko 28.000 knjiga i oko 5.000 čitalaca. Uzme li se u obzir činjenica da prnjavorska opština ima oko 50.000 stanovnika, onda je jasno da bi ovom gradu, i opštini u cjelini, trebalo daleko više i knjiga i onih koji bi ih koristili. Po običaju najvjerniji čitaoci su učenici osnovnih i srednjih škola. Međutim, zabrinjava podatak da je među članovima biblioteke tek nešto više od 400 radnika mladih. Članovi biblioteke prošle godine u prosjeku su pročitali 7 knjiga. I ti su učenici bili najvrjedniji, a sama biblioteka i najvećim dijelom raspolaže knjigama potrebnim osnovcima i srednjoškolcima. Svakako bi fond knjiga trebalo obogatiti naslovima raznovrsnijeg sadržaja što bi zainteresovalo i širi krug čitalaca. Međutim, sredstva za nabavku vrlo skupih knjiga su ograničena. Uglavnom se obezbjeđuju iz fonda „Ivo Andrić" i od SIZ-a za kulturu, ali su nedovoljna.

M. MARINKOVIĆ

POVODI

POSAO U RUKAVICAMA

(ili, bolje ide kad se komercijalni posao uvije u ozbiljniji plašt)

Savremena književnost naroda i narodnosti BiH u pedeset knjiga jedan je od izdavačkih poduhvata koji će se dugo pamtiti. Koliko god da se Ediciji zamjera ne smije se zanemariti napor da se u jedan okvir stavi supstrat književnih umjetničkih pregnuća u Republici. Kako distanca, vremenska, nije dovoljna, da se sve stavi na pravo mjesto, može se vjerovati da će od pedeset knjiga, ostati bar polovina za uzor potonjim generacijama.

Povod da se kaže koja riječ o Ediciji, pak, ne služi na čast njenom izdavaču — sarajevskoj „Svjetlosti". Nekim čudom, ova kuća je uspjela da vrhovima delegatskih skupština obrazovnih organizacija (a možda i u drugim oblastima) nemetne potrebu da se svaka od bosanskohercegovačkih škola pretplati na ovaj izdavački poduhvat. Manje posla za aktivizitere, a posao sigurniji. Tako je Izvršni odbor Skupštine Zajednice usmjerenog obrazovanja Banjaluka, razmatrajući nabavku knjiga, došao u dilemu da li da ih Skupština kupi za sve, ili da se školama ostavi da same odluče. Sva sreća te je pobijedilo drugo mišljenje.

U situaciji kad škole jedva sastavljaju kraj s krajem, kad novi programi (a to su i ovi koji sada važe) traže da se biblioteke obogaćuju novim naslovima iz lektire, teško da ima para i za nabavke ovakvih izdanja. Ipak, većina zastupljenih pisaca iz ove Edicije svoje mjesto u školskim lektirama treba tek da dobije, a valjda će se do tada naći para da se i biblioteke popune. Ovakav potez „Svjetlosti", uglednog izdavača, pokušaj da se čisto komercijalnom poslu (prodaji knjiga) da plašt ozbiljnosti i neophodnosti, nije u redu. Jasno je da za poduhvat ove vrste potrebno skupiti novaca, ali to treba činiti provjerenim komercijalnim načinima, a ne iznuđivanjem, na šta, na žalost, liči put kojim se pošlo. Ne bi se trebalo na to ni osvrtati da neki izdavači često ne krenu ovim korakom.

S. ŠILJEGOVIĆ

TELEVIZIJA

LAGATI SE, IPAK, NE SMIJE

● Tanja Bošković — najnoviji kec iz rukava proizvođača zabave. Hokej — nova medijska atrakcija. Film — bogat program. Prijedlog radnika iz RO „Radoja Dakić" — najbolje funkcionere vratiti u proizvodnju

Jedna od najbitnijih značajki prošlonedjeljnog TV programa svakako su dva prijenosa hokejaških utakmica između „Jesenica" i „Crvene zvezde. Ove dvije utakmice definitivno su pokazale da je hokej na ledu nova medijska atrakcija; dugogodišnja dominacija košarke na TV ekranu neće biti ugrožena samo stoga što se spisak zanimljivih hokejaških ekipa iscrpljuje sa „Zvezdom" i „Jesenicama". Naši hokejaši, potpomognuti nekolicinom Amerikanaca, koji su došli ovamo u potrazi za koricom kruha, igraju sve bolje i brže; povremene munjevite tuče, koje ovim oklopnicima malo naude, dodatno su zadovoljstvo publici koja se od vremena gladijatorskih igara nije ni za trunku promijenila.

xxx

Zabava i humor su dugogodišnja i, po svemu sudeći, neizlječiva bolijka domaćeg televizijskog programa. Svake večeri milioni ljudi sjedaju pred televizore, koje s mukom otplaćuju, s naivnom vjerom da će se zabaviti i zaboraviti svakodnevne brige. Ta dobrovoljna i dobronamjerna publika spremna je zadovoljiti se s makar malo zabave i zaborava, ali joj se ne pruža ni toliko. Takozvana zabavna emisija „Formula 1" je i dalje na niovu provincijalne priredbe, s tim što joj nedostaje svježina i neposrednost koju te priredbe obično imaju. Uvijek ista lica, u uvijek istim okolnostima, s neduhovitim tekstvima koje mucavo i bezvoljno izgovaraju, dobri glumci poput Jelisavete Sabljić i Milana Gutovića s neopisivom se mukom iskobeljavaju iz ponižavajuće slabih monologa, i sve u tom stilu. Na kraju svake takve emisije trebalo bi pokazati i ljude koji su autori ovih tekstova i koji za to primaju novac. Naš novac.

Tanja Bošković je najnoviji kec iz rukava beogradskih proizvođača TV zabave. U pomenutoj „Formuli 1" nastupila je u dvije discipline, pjevanju i plesu. Plesala je i pjevala „La vi an roz" na stranim jezicima, a uz to je cijelo vrijeme strasno pušila. Dva dana kasnije, u nedjeljnom popodnevu, bila je voditelj i recitirala pjesmu. I tom je prilikom strasno pušila. Vodeći „Nedeljno popodne" grčevito se trudila da bude ležerna i neusiljena, pokazujući pritom neobičnu intimnost u odnosu na svoga partnera, kojeg je cijelo vrijeme nazivala Jocom. Od čitavog prošlonedjeljnog umjetničkog višeboja Tanje Bošković, ono pušenje je bilo najubjedljivije.

xxx

Filmski je program, to već postaje pravilo, bio na zavidnoj visini; bez velikih atrakcija, ali s nizom zanimljivih i kvalitetnih ostvarenja. Počelo je s malim iznenađenjem, rumunskim filmom „Takmičenje". Skeptični prema kinematografiji koju slabo poznajemo, ustanovili smo da se radi o duhovitom i dinamičnom filmu koji je do kraja zadržao našu pažnju. S one strane odakle je došao, odavno nismo vidjeli priču takve eksplicitno jasne alegorije i, s obzirom na okolnosti, takve hrabrosti. Švajcarski film „Središte zemlje" bio je klasična priča o nemogućnosti stvarne komunikacije među ljudima i spolovima, bez obzira na fizičku bliskost. Uzgredna poruka ovog filma je da ljubavnicu možeš imati kada postaneš narodni poslanik, ali nikako prije toga. Dobro je napravljen i američki film „Kaster sa Zapada", ali samo u zanatskom smislu. Lik generala Kastera, znamenite historijske figure američke povijesti, besramno je prefarban u plemenitog borca koji saosjeća s bespomoćnim Indijancima. Ovaj emocijalno nezreli hladnokrvni ubojica dobio je čin generala veoma mlad, a sve zahvaljujući tome što je vršio genocid Indijanaca u korist bijelih poduzetnika. Taj fanatično ambiciozni junoša poginuo je sa svom svojom vojskom kod Litl Big Horna, kamo ga je namamio Bik Koji Sjedi, pravilno procijenivši njegovu glupost i zaslijepljenost ličnom slavom. Veče posvećeno mađarskom filmu nas je na najbolji mogući način upoznalo s čitavom generacijom autora koji su krajnje politiziranim umjetničkim djelima objašnjavali svijetu sudbinu svoje zemlje i svoje lične sudbine. Mikloš Jančo, Peter Bačo, Imre Feher, Andraš Kovač, predstavnici „pretučene i proklete generacije" govorili su o svojoj obavezi da svoj talenat stave u službu tumačenja nacionalnog bića i identiteta, hrabro i s punom odgovornošću. O njihovom kredu najbolje govori citat pjesnikovih riječi: „Lagati se, ipak, ne smije. Razgovor je završen izvrsnim filmom Petera Gotara „Vrijeme će stati". Filmski se tjedan završio izvrsnim filmom „Tumaralo" starog majstora Džozefa Luzija.

U posljednjem dnevniku ove nedjelje, koji je emitiran iz studija TV Titograd, našla su se i dva zanimljiva priloga. U jednom su radnici „Radoja Dakića" iznijeli jednostavan prijedlog koji do sada nikome nije pao na pamet: umjesto što najbolji radnici idu u funkcionere, oni predlažu da najbolji funkcioneri idu u proizvodnju. Drugim riječima, jednosmjerna ulica kadrovske politike ostaje, ali joj treba promijeniti smjer. Drugi prilog govori o radniku koji radi na dva stroja istovremeno, odnosno obavlja posao za dva čovjeka. Međutim, ovaj primjer nije ništa novo i ne znam čemu oko toga tolika halubuka. Postoje, naime, brojni drugovi koji istovremeno obavljaju više različitih visokih društveno-političkih funkcija, ali skromno šute i prilježno, bez roptanja, putuju sa sjednice na sjednicu. Televizija bi i o njima morala povesti više računa.

Sead SADIĆ

ISPORUKA ĐUBRIVA PRED PROLJETNU SJETVU

Vrzino kolo kamata i cijena

● Početkom ovog mjeseca na fabričkim zalihama bilo je oko 200 hiljada tona vještačkog gnojiva, jer ga trgovinske organizacije i kombinati usporeno preuzimaju, izbjegavajući gomilanje zaliha na koje se plaćaju visoke kamate

BEOGRAD, 18. februara (Tanjug) — U januaru ove godine fabrike su isporučile poljoprivredi 160 hiljada tona mineralnih đubriva, od čega 60 hiljada tona kana, 10 hiljada tona uree i 90 hiljada tona složenih. To je manje od uobičajene mjesečne isporuke, što je posljedica neurednog snabdijevanja industrije električnom energijom i gasom, kao i kvarova nastalih zbog niskih temperatura. Takođe, nevolje s prevozom već gotove robe usporile su isporuku đubriva od potrošača — kaže generalni direktor Poslovne zajednice „Agrohemija" Jelena Rajišić.

Početkom ovog mjeseca na fabričkim zalihama bilo je oko 200 hiljada tona đubriva. Toliko je, inače, teška dvadesetodnevna proizvodnja. Trgovinske organizacije i kombinati usporeno preuzimaju đubrivo od fabrika izbjegavajući gomilanje zaliha na koje se plaćaju visoke kamate, što bi moglo da se odrazi na snabdjevenost u jeku sezone. Jer, za kratko vrijeme industrija nije u stanju da isporuči svih milion i 635 hiljada tona đubriva neophodnih u proljetnoj sjetvi, kaže Jelena Rajišić. Zbog toga se predlaže da se poljoprivredi kao prioritetnoj djelatnosti obezbijede olakšice u kreditno-monetarnoj politici za držanje zaliha.

Proizvodnju potrebnih količina đubriva mogao bi da uspori i neblagovremeni uvoz sirovina zbog oskudica deviza. Samoupravni sporazum o obezbjeđenju deviza za uvoz, kojim je za cijelu godinu predviđeno 103,5 miliona dolara i za proizvodnju biljnih hraniva za proljetnu sjetvu 53,5 miliona dolara, potpisan je tek ovog mjeseca. U januaru su sirovine nabavljene od inostranih partnera na povjerenje i zahvaljujući devizama od sopstvenog izvoza hemijske industrije. Međutim, pristizanje deviza predviđenih društvenim dogovorom i samoupravnim sporazumom o prioritetnom uvozu trebalo bi ubrzati, kako ne bi došlo do zastoja u proizvodnji i isporuci đubriva neophodnih za prihranjivanje usjeva i sjetvu koja počinje za dvadesetak dana.

Cijena mineralnih đubriva, koje će fabrike ubuduće isporučivati poljoprivredni, još je neizvjesna. Jer, industrija je 11. februara uputila SIV-u zahtjev za povećanje cijena u ovoj godini za 57,2 odsto. U industriji mineralnih đubriva insistiraju na dosljednom poštovanju dogovora nadležnih da se korekcija cijena ove robe obavlja dva puta godišnje — uoči sjetve u proljeće i jesen.

Udar poskupljenja donekle će ublažiti regres od 17,5 odsto na cijene koje su važile krajem minule godine. Za cijelu godinu predviđeno je izdvajanje 16 milijardi dinara za ove svrhe. Do sada su avans za regres, koji je trebalo uplatiti do polovine januara, u iznosu od 20 odsto uplatile samo Vojvodina i Slovenija.

U JEKU POSKUPLJENJA

Deterdžent jeftiniji?

● U razgovoru u Saveznom sekretarijatu za tržište i opšte privredne poslove proizvođači se obavezali ne samo da preispitaju nego i da snize sadašnje cijene deterdženata za pranje

BEOGRAD, 18. februara (Tanjug) — U Saveznom sekretarijatu za tržište i opšte privredne poslove s proizvođačima deterdženata je upravo dogovoreno da preispitaju nedavno poskupljenje od 41,1 odsto — izjavio je danas u razgovoru s novinarima savezni sekretar za tržište Siniša Korica. On je dodao da je za pomenuti procenat porasla proizvođačka cijena deterdženta, dok je maloprodajna cijena u nekim federalnim jedinicama viša odnosno niža, jer je došlo do ujednačavanja stopa poreza na promet. U Srbiji van SAP, na primjer, ponovo je uvedena republička i opštinska stopa od po tri odsto (te stope bile su ukinute još 1974. godine). Takođe zbog ujednačavanja tih stopa, ali naniže, poskupljenje deterdženata u Bosni i Hercegovini bilo je relativno najblaže.

Korica je precizirao da su se proizvođači obavezali ne samo da preispitaju nego i da snize sadašnje cijene deterdženata za pranje.

Koliko će biti to pojeftinjenje, ostaje da se vidi. Uostalom, odluke su donijeli organi upravljanja, a na njima je i da ih koriguju na osnovu sagledavanja troškova proizvodnje i platežnih mogućnosti potrošača.

U BOSNI I HERCEGOVINI U PROŠLOJ GODINI

Investicije u porastu

Iako su u prošloj, u odnosu na pretprošlu godinu, investicije porasle za 37,3 odsto, ocijenjuje se da su ulaganja, zbog inflacije, porasta cijena i prekoračenja rokova izgradnje, realno smanjena

SARAJEVO, 10. februara — Prema izvještaju Službe društvenog knjigovodstva Bosne i Hercegovine, isplate za investicije za osnovna sredstva u prošloj godini ispoljile su tendenciju rasta, poslije određenog smirivanja u 1983. godini. Ukupne isplate za investicije lani su iznosile 174 milijarde i 387 miliona dinara, što je za preko 47 milijardi ili nominalno za 37,3 odsto više od isplata u prethodnoj godini — izvještava Tanjug.

Ipak, ocjenjuje se da — zbog inflacije, porasta cijena građenja, cijena opreme i prekoračenja rokova izgradnje objekata i ovakvo kretanje predstavlja realno smanjenje investicija.

ZASJEDANJE SKUPŠTINE SR BiH 26. FEBRUARA

RASPRAVA O PLANIRANJU

● Delegati skupštinskih vijeća će, između ostalog, razmatrati program priliva i usmjeravanja sredstava Republičkog fonda za kreditiranje bržeg privrednog razvoja, nedovoljno razvijenih područja u 1985. godini.

SARAJEVO, 18. februara — Skupština SR Bosne i Hercegovine na odvojenim sjednicama svojih vijeća, koje će se održati u utorak 26. februara, nakon javne rasprave, koja je u toku, ponovo će razmatrati prijedlog za donošenje Zakona o osnovama sistema društvenog planiranja i o društvenom planu Jugoslavije, sa nacrtima zakona, o čemu je prethodno informisana na sjednicama 29. januara — informiše Tanjug.

Društveno-političko i Vijeće udruženog rada, upoznaće se 26. februara s aktuelnim pitanjima i problemima zaštite samoupravnih prava i društvene vojine u oblasti stambenih odnosa, zatim programom priliva i usmjeravanja sredstava Republičkog fonda za kreditiranje bržeg privrednog razvoja nedovoljno razvijenih područja u 1985. godini. Na ovim sjednicama naći će se i više zakonskih projekata o kojima se, na temelju mišljenja republičkih i pokrajinskih skupština, odlučuje u Skupštini Jugoslavije.

KOMEMORACIJA POVODOM SMRTI SVETISLAVA MASLEŠE

Strastveni novinarski poslenik

SARAJEVO, 18. februara (Tanjug) — Povodom smrti istaknutog jugoslovenskog novinara, direktora Televizije Sarajevo Svetislava Masleše, danas je u Sarajevu održana komemorativna sjednica radnog kolektiva Radio-televizije Sarajevo i Udruženja novinara BiH. Na ovoj sjednici o liku Svete Masleše — strastvenog novinarskog radnika, govorio je predsjednik Poslovodnog odbora SOUR-a RTV Sarajevo Vlatko Ćosić, prije čega su učesnici sjednice minutom šutnje odali poštu svom kolegi i rukovodiocu.

Komemorativnoj sjednici pored porodice i rodbine preminulog Svetislava Masleše, prisustvovali su istaknuti društveno-politički radnici BiH, predstavnici JNA, grada Sarajeva i delegacija Novinske agencije Tanjug.

Povodom smrti Svete Masleše danas je u Moskvi održana komemoracija, kojoj su prisustvovali jugoslovenski dopisnici iz Moskve i članovi Ambasade SFRJ u Sovjetskom Savezu.

O liku i novinarskom doprinosu Svete Msleše, koji je bio četiri godine dopisnik „Oslobođenja" i pet godina dopisnik Tanjuga iz Moskve, govorio je ambasador SFRJ u Sovjetskom Savezu Milojko Drulović.

Član Predsjedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije Hamdija Pozderac uputio je povodom tragične smrti Svetislava Masleše telegram sa izrazima saučešća porodici i kolektivu Radio-televizije Sarajevo.

Saučešće je uputio i savezni sekretar za inostrane poslove Raif Dizdarević.

PREDSTOJE IZMJENE ZAKONA O LIJEKOVIMA

Ubuduće i rok trajanja

BEOGRAD, 18. februara — Delegatima Skupštine Jugoslavije dostavljen je prijedlog za izmjene i dopune postojećeg Zakona o stavljanju lijekova u promet. Predlaže se, između ostalog, da proizvođači ubuduće obavezno treba da navode na svim gotovim lijekovima — rok trajanja. Ovo otuda, smatraju predlagači, što svaki lijek sadrži i sastojke koji se u toku vremena mijenjaju — izvještava Tanjug.

Jedna od novina odnosi se i na eventualni prestanak proizvodnje nekog lijeka: proizvođači koji se na to odluče, bili bi obavezni da šest mjeseci unaprijed obavijeste o tome nadležne organe. Prema postojećem zakonu, naime, taj rok je tri mjeseca, što znači da se pooštravaju mjere za blagovremeno očuvanje snabdjevenosti domaćeg tržišta lijekovima.

NAKON SUSRETA FERIJALACA JUGOSLAVIJE U MOSTARU

Potrebni novi sadržaji

● Pored zabave ferijalci bi na ovakvim susretima trebalo da razgovaraju o nizu problema mlade generacije, uz razmjenu iskustava ● Pad standarda i rast cijena zahtijevaju iznalaženje novih oblika omladinskog turnira

Proteklog vikenda Mostar je bio Jugoslavija u malom, a veliki broj njegovih žitelja presrećan što su bili domaćini susreta ferijalaca Jugoslavije „Mostar 85". Ova manifestacija koja je okupila više od dvije stotine mladih iz više od 40 gradova iz cijele zemlje, ponajbolje je svjedočanstvo o njihovoj želji da druženjem, pjesmom, igrom i sportskim nadmetanjima jačaju bratstvo i jedinstvo, upoznaju domovinu da bi je više voljeli. Tako su u dvodnevnom druženju ferijalci dopunili zaista izdašan program obilježavanja 40 mostarskih februara u slobodi.

Nije neobično to što ferijalci vole da putuju i da se druže, ali ipak ne smije se zanemariti želja da se na mostarsko druženje dođe poštopoto. Loše vrijeme, snijeg i niske temperature nisu smetale mladim i starim članovima Ferijalnog saveza Jugoslavije.

— Stigao sam sa kolegama srećno, iako sam na putu proveo preko 36 sati i čak šest puta presjedao iz voza u autobus i obratno. Srećan sam zbog toga što je stiglo ovoliko mladih i onih iz starije generacije, a ubijeđen sam da bi nas bilo još više da je moguće organizovati smještaj za toliki broj ljudi. Nadam se skorom susretu u Prištini, izjavio je u ime deset i po hiljada ferijalaca Prištine, Esad Muhović.

Uz konstataciju da je biti ferijalac „prava stvar", Mehmed Šišić iz Lukavca objašnjava da je već tri godine u Savezu ferijalaca, da je prvi put u organizaciju došao iz radoznalosti, a kasnije se bezbroj puta uvjerio u geslo „Upoznaj domovinu da bi je više volio", stekao puno drugova i u potpunosti shvatio šta znači bratstvo i jedinstvo koje je ljepše nego što je opisano u knjigama i štampi.

Na susretu ferijalaca „Mostar 85" bio je i Selim Zahitović iz Novog Pazara, četrdesetogodišnjak sa preko 20 godina ferijalnog staža. Oduševljen je mladošću, organizacijom, srdačnošću domaćina, ali ozbiljno zamjera mladima što se sve svodi na zabavu i razgledanje kulturno-istorijskih znamenitosti.

— Znam da smo pretjerali sa okruglim stolovima, sjednicama, seminarima i da to mladima ponekad zasmeta. Ipak, na ovakvim susretima mladi treba da porazgovaraju o svojim problemima, iskustvima u njihovom rješavanju, da pomognu jedni drugima i osmisle susrete novim sadržajima. Primjera radi, u neformalnom razgovoru, saznao sam da u Banjaluci ima veliki broj nezaposlenih tehnologa. U Novom Pazaru sutra možemo zaposliti bar troje. O tome su trebali da govore i ferijalci, jer se i ovakvim kontaktima može dosta učiniti na rješavanju problema nezaposlenosti — kaže Selim Zahitović.

Podaci koji nas iz dana u dan „bombarduju" sa visokim cijenama i padu životnog standarda ukazuju na aktuelnost omasovljavanja Saveza ferijalaca i razvoja omladinskog turizma. Vremena putovanja u inostranstvo ili po zemlji sa malo novca u džepu, očito su prošla. Pred mladom generacijom ispriječila se nesavladiva barijera nedostatka novca, a samim tim i putovanja. Stoga je sada na Ferijalnom savezu da pokrene nove inicijative i sadržaje za mladu generaciju, koja želi da upozna svoju zemlju.

S. HADŽIĆ
Z. PEJIČIĆ

MEĐUNARODNA PRIZNANJA

Herderova nagrada Branku Fučiću

ZAGREB, 18. februara — Ugledna međunarodna nagrada, koja se svake godine dodjeljuje sedmorici istaknutih stvaralaca iz Čehoslovačke, Poljske, Mađarske, Rumunije, Bugarske, Grčke i Jugoslavije za područja književnosti, slikarstva, glazbe, kiparstva, arhitekture, etnologije i zaštite spomenika, odlazi ove godine u Rijeku. Dobio ju je dr Branko Fučić, poznati povjesničar umjetnosti, istraživač istarskih fresaka i glagoljske epigrafike — javlja Tanjug.

Nagrada je ustanovljena 1963. iz velike zaklade F.V.S iz Hamburga, s tim da je dodjeljuje bečko sveučilište prema odluci nezavisnog evropskog odbora.

ROŽIČ PRIMIO DELEGACIJU PAC-a — Predsjednik Savezne konferencije SSRNJ Marjan Rožič razgovarao je sa predsjedavajućim Panafričkog kongresa Azanije (PAC — Oslobodilački pokret Južne Afrike) Džonom Njatijem Pokelom, koji predvodi delegaciju PAC koja kao gost Savezne konferencije boravi u našoj zemlji. U razgovoru su učestvovali i Osman Zubović, predsjednik Odbora za pomoć oslobodilačkim pokretima, i Ivan Živković, sekretar Sekcije za spoljnopolitička pitanja i međunarodne veze SK SSRNJ.

U dužem otvorenom i prijateljskom razgovoru, razmijenjena su mišljenja o aktuelnoj međunarodnoj situaciji, posebno o razvoju odnosa u Africi. Posebna pažnja u razgovorima je posvećena aktivnostima pokreta nesvrstanih zemalja kao nezavisnog samostalnog i vanblokovskog faktora u međunarodnim odnosima.

VOJNO-DIPLOMATSKI PREDSTAVNICI U NIKINCIMA — Vojnodiplomatski predstavnici akreditovani u našoj zemlji posjetili su stalnu izložbu naoružanja i vojne opreme u Nikincima. Tokom boravka goste je u ime Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu dočekao general-potpukovnik Milorad Paštrović, koji ih je upoznao sa izložbenim postavkama naoružanja i vojne opreme koje proizvodi naša domaća vojna industrija.

Gosti su tom prilikom razgledali izložbene postavke, eksponate naoružanja, municije i vojne opreme namijenjene kopnenoj vojsci, ratnoj mornarici i ratnom vazduhoplovstvu naših oružanih snaga.

NOVI JUGOSLOVENSKI SPISAK ZA SVJETSKU BAŠTINU UNESKO-a — Jugoslavija će do 1986. godine, pripremiti novu listu prirodnih i kulturnih dobara za spisak svjetske baštine UNESKO-a.

Ova obaveza ostaće u programu rada Koordinacionog odbora SIV-a za čovjekovu sredinu, prostorno uređenje i stambene i komunalne poslove, iako je na današnjem sastanku odbora bilo mišljenja da spisak baštine ne treba proširivati, dok se ne vidi kako će se sačuvati dobra koja su u njega već uvrštena.

MAMULA PRIMIO DELEGACIJU „FRONTA" — Savezni sekretar za narodnu odbranu admiral flote Branko Mamula primio je danas u Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu, povodom 40. godišnjice ilustrovanog lista „Front", delegaciju redakcije koju je predvodio direktor Novinsko-izdavačke ustanove „Narodne armije" pukovnik Milan Kavgić.

U togu razgovora glavni i odgovorni urednik „Fronta" potpukovnik dr Predrag Pejčić informisao je admirala Mamulu o radu lista u proteklom periodu, ostvarenim rezultatima u informisanju, vaspitno-obrazovnoj ulozi i daljim planovima razvoja redakcije.

RAIF DIZDAREVIĆ, ZAVRŠIO POSJETU ALŽIRU

Stabilni, dugoročni odnosi

● U posljednjih šest godina trgovinska razmjena između Jugoslavije i Alžira je od skromnih dvadesetak miliona porasla na oko 400 miliona dolara godišnje

ALŽIR, 18. februara (Tanjug) — Susretima sa premijerom Abdelhamidom Brahimijem, koji ovog proljeća treba da posjeti našu zemlju, i sa ministrom unutrašnjih poslova i lokalnih zajednica Adži Jalom, savezni sekretar za inostrane poslove Raif Dizdarević je završio političke razgovore u Alžiru. On je zatim posjetio jedno od najvećih jugoslovenskih gradilišta u ovoj zemlji, branu „Kedara" koju radi beogradska „Hidrotehnika" i koja treba da obezbijedi vodu za alžirski glavni grad.

Savezni sekretar danas popodne završio je posjetu i vratio se u zemlju.

Jugoslovensko—alžirska ekonomska saradnja se posljednjih godina veoma brzo razvija, širi na nova područja i praktično već ide u korak sa tradicionalno dobrim političkim odnosima dvije zemlje—konstatovano je u razgovoru Dizdarevića i Brahimija. Njihovo je obostrano uvjerenje da privredna saradnja djeluje kao faktor stabilnosti u ukupnim odnosima Jugoslavije i Alžira. Za posljednjih šest godina od 1978. do 1984. trgovinska razmjena je od krajnje skromnih dvadesetak miliona dolara stigla na oko 400 miliona dolara godišnje. Između dvije zemlje je dosta razvijena i investiciona saradnja, kao i naučno—tehnička, koja se izvodi na samim gradilištima, dok se čine prvi koraci i u industrijskoj kooperaciji.

U razgovoru Dizdarevića i Brahimija posebno je naglašena potreba da se budućim ekonomskim odnosima dvije zemlje obezbijede stabilnost i dugoročnost. Takođe je konstatovano da postoje konkretne mogućnosti zajedničkog jugoslovensko—alžirskog nastupa u trećim zemljama, posebno u Africi.

U susretu sa Hadž Jalom bilo je, uz ostalo, riječi o potrebi da se podstiče neposredno povezivanje i saradnja naših i alžirskih preduzeća, kao i između gradova dvije zemlje. Takve veze su—rečeno je—veoma korisne za razvoj i jačanje ukupne saradnje.

Sinoć je Raif Dizdarević razgovarao s alžirskim ministrom inostranih poslova dr Talebom Ibrahimijem pretežno o mediteranskim, magrepskim i evropskim pitanjima, kao i međunarodnim ekonomskim odnosima.

Raif Dizdarević je upoznao Ibrahimija i njegove saradnike sa ocjenama i aktivnostima naše zemlje u radu konferencije u Stokholmu o jačanju bezbjednosti i povjerenja u okviru procesa KEBS-a. Posebno je u tome istaknuta konstruktivna uloga nesvrstanih i neutralnih zemalja Evrope.

Ekonomska stabilizacija koju sprovodimo u zemlji, neminovno traži i stabilne i dugoročne ekonomske odnose sa svijetom. Svaki posao u inostranstvu koji počiva na takvim osnovama predstavlja i pravi doprinos stabilizaciji kod kuće — istakao je sinoć Raif Dizdarević u razgovoru sa jugoslovenskim privrednicima na radu u Alžiru. Savezni sekretar je upozorio na to da, s druge strane, neorganizovano nastupanje u inostranstvu nanosi štetu celoj zemlji. Umjesto nadmetanja vani, treba se dogovarati kod kuće — rekao je on.

Predstavnici spoljnotrgovinskih organizacija i organizacija koje izvode investicione radove upoznali su saveznog sekretara sa rezultatima koje ovde postižu i izgledima dalje saradnje sa alžirskim partnerima.

INDIJSKA INICIJATIVA

Svjetski mirovni pokret

● Prema riječima Radživa Gandija predložena inicijativa logično slijedi nedavni samit šest nacija o razoružanju, održan u Nju Delhiju

ALAHABAD (Indija), 18. februara /PTI/ — Indija namjerava da inicira međunarodni pokret za zabranu proizvodnje nuklearnog oružja i za preusmjeravanje sredstava ulaganih u proizvodnju nuklearnog oružja, odnosno za njihovo korišćenje radi poboljšanja životnih uslova širom svijeta. To je saopštio indijski premijer Radživ Gandi na zboru u Alahabadu na sjeveru zemlje, održanom u okviru kampanje pred izbore za provincijske skupštine u 11 država i jednoj federalnoj teritoriji, zakazane za početak marta.

Predložena inicijativa logično slijedi nedavni samit šest nacija o razoružanju održan u Nju Delhiju i mogla bi da postane dio međunarodnih napora u pravcu mira, rekao je Gandi izražavajući zadovoljstvo što je deklaracija iz Delhija naišla na podršku više zemalja.

KIPRIJANU ZATRAŽIO DA SE OTKAŽE VANREDNA SJEDNICA PARLAMENTA

ZAHTJEV IZAZVAO IZNENAĐENJE

● Pretpostavlja se da je kiparski predsjednik ovakvu odluku donio poslije zaključka Demokratskog zbora da mu se izglasa nepovjerenje zbog neuspjeha njujorških razgovora

NIKOZIJA, 18. februar. Kiparski predsjednik Kiprijanu zatražio je od parlamenta da otkaže vanrednu hitnu sjednicu koja je zakazana za četvrtak i na kojoj je trebalo da se raspravlja o kiparskom problemu u svijetlu neuspjeha sastanka u Njujorku. Ovaj zahtjev predsjednika Kiprijanua izazvao je veliko iznenađenje u Nikoziji. Sve političke partije, uključujući i predsjednikovu Demokratsku partiju, jednoglasno su bile prihvatile zahtjev za održavanje vanredne sjednice parlamenta, koji je podnio lider desničarskog Demokratskog zbora Klerides.

Bilo je saopšteno da će i predsjednik Kiprijanu prisustovati sjednici i učestvovati u raspravi. U obaviještenim krugovima se tvrdi da je predsjednik Kiprijanu odlučio da traži odlaganje sjednice parlamenta poslije odluke Demokratskog zbora da podnese Rezoluciju o izglasavanju nepovjerenja predsjedniku Republike.

NOVI PRODORI U KOSMOS

AMERIČKA BAZA NA MJESECU

NJU DELHI, 18. februara (AFP) — Sjedinjenje Američke Države instaliraće negdje oko 2.000 godine bazu na Mjesecu, u kojoj će raditi ekipa od 30 do 50 naučnika, izjavio je u Nju Delhiju američki astronaut Džems Irvin.

Prema Irvinovim riječima, baza će biti smještena ispod površine Mjeseca, kako bi se umanjilo dejstvo niskih temperatura i zračenja. Irvin je, inače, jedan od prvih američkih astronauta koji je boravio na Mjesecu.

NOVI SATELITI

VAŠINGTON, 18. februara (DPA) — Današnji „Vašington post" piše da Sjedinjene Američke Države rade na novoj generaciji komunikacionih i špijunskih satelita lansiranih duboko u kosmos, koji bi bili u stanju da izbjegnu eventualni sovjetski napad. Novi sateliti su dobro zaštićeni od zračenja i laserskih napada, a neki od njih imaju i mali mlazni motor koji im omogućava manevriranje u slučaju napada.

List dodaje da su u toku istraživanja koja treba da pokažu da li ti novi sateliti, smješteni u orbitu udaljenu 35 hiljada kilometara od Zemlje, mogu biti opremljeni i oružjem za samoodbranu.

MARGARET TAČER DANAS PUTUJE U SAD

U centru „zvjezdani rat"

LONDON, 18. februara — Britanski premijer Margaret Tačer putuje sutra u Vašington, u drugu posjetu SAD u protekla dva mjeseca. Glavne teme dvodnevnih razgovora Margaret Tačer s Američkim predsjednikom Ronaldom Reganom biće „Zvjezdani rat", položaj funte koju ugrožava dolar i američka pomoć nacionalističkim pokretima u Sjevernoj Irskoj — javlja Tanjug.

PROMJENE NA KAMPUČIJSKOM RATIŠTU

Nova strategija Vijetnama

● Cilj najžešće tromjesečne vijetnamske ofanzive je rješavanje problema vojnim putem ● Kmerske baze zauzete, ali otpor i dalje traje ● Pripreme Hanoja da trajno zadrži zauzeta naselja prema granici s Tajlandom

BANGKOK, 18. februara — Žestoka tromjesečna vijetnamska ofanziva, čija je druga faza okončana krajem prošle nedjelje zauzimanjem kmerskih uporišta u planinskom području Malai otvorila je novu stranicu šestogodišnjeg rata u ovoj zemlji. Strategijski posmatrano, vojna situacija ne bi trebalo da se znatnije promijeni, pošto su kmerski borci koji vode partizanski rat protiv vijetnamskih okupacionih snaga, samo napustili svoje stalne baze i pregrupisali se iza neprijateljskih linija. Međutim, pad najveće slobodne obalsti, koja je bila pod kontrolom snaga Narodne armije Demokratske Kampučije (NADK) i zauzimanje sedam većih naselja pristalica boraca Nacionalno-oslobodilačkog fronta kmerskog naroda, predstavlja politički i vojni udarac snagama otpora koji je donio propagandni efekat Hanoju i marionetskoj vlasti u Pnom Penu.

Izlazak vijetnamskih trupa na granicu s Tajlandom, gdje izgleda planiraju da ostanu trajnije, takođe je poremetio vojnu ravnotežu i uklonio sigurnosnu zonu koja je do sada postojala između vijetnamskih trupa u Kampučiji i Tajlanda.

Princ Sihanuk je vijest da su se Kmeri povukli iz Pum Tmoja, gdje je samo sedam dana ranije primio akreditive ambasadora iz četiri prijateljske zemlje, opisao konstacijom da je situacija „vrlo loša". Po njegovim riječima ona je toliko loša da „opravdava novu kinesku lekciju Hanoju", poput one koju je Peking preduzeo 1979. godine, poslije ulaska vijetnamskih trupa u Kampučiju.

NAJVIŠE STRADAJU CIVILI

Hanoj je najveću ofanzivu u posljednjih šest godina preduzeo dva mjeseca prije svih ranijih udara najprije s težištem napada na baze pristalica Nacionalno—oslobodilačkog fronta kmerskog naroda (KPNLF) kojim rukovodi premijer Koalicione vlade Son San. Za mjesec i po dana sedam velikih naselja u kojima su živjele pristalice i vojnici KPNLF, bile su u vijetnamskim rukama. Hanoj je zatim prebacio oko 30.000 vojnika s preko 20 tenkova i na desetine artiljerijskih oruđa na jug naspram 400 kvadratnih kilometara slobodne teritorije oko planinskog područja Malai. Pred nezapamćenom artiljerijskom vatrom (Kmeri su podijeljeni u manje grupe, ostali dosljedni svojoj partizanskoj taktici. Sa Vijetnamcima su se otvoreno sukobljavali samo kad su bili sigurni u uspjeh, a vojne kolone okupatora su zasipali raketama i topovskim zrnima s okolnih planinskih vrhova.

Od gusto podmetnutih mina i borbi tokom prve tri nedjelje bitke za planinu Malai Vijetnamci su, prema tvrdnjama kmerskih predstavnika, imali preko 2.000 poginulih i ranjenih vojnika. Kmeri ističu da su njihovi gubici bili minimalni. Međutim, i ovom prilikom je najviše stradalo stanovništvo čije kolibe od bambusa nisu bile pošteđene od vijetnamske artiljerije.

Tromjesečne borbe su primorale četvrt miliona Kampučijaca da potraže spas u susjednom Tajlandu. Oko 1.500 Kmera nije bilo te „sreće", a gotovo 3.000 će cijelog života nositi posljedice rata od teških rana.

UTVRĐIVANJE DUŽ GRANICA

Pošto nije uspjela dosadašnja taktika Hanoja da pribavi masovnu podršku unutar Kampučije, Vijetnam je izgleda riješio da ovlada pograničnim područjem prema Tajlandu, odakle tvrdi da dolaze svi napadi na Kampučiju.

Posmatrači procjenjuju da je Vijetnam riješio da u bivšim kmerskim bazama ostane stalno prisutan kako bi svijetu pokazao da „čvrsto kontroliše" situaciju u cijeloj zemlji. Prema novoj strategiji, koju je prošlog decembra objelodanio vijetnamski general Le Duk An, član Politbiroa CK KP Vijetnama, trupe Hanoja moraju da „pojačaju napade i kontrolu fronta duž granice, pošto je on usko povezan s frontom unutar Kampučije". Priznajući da ima teškoća i na „frontu unutar Kampučije" Le Duk An upozorava da nijedan od ova dva fronta „ne smije da se uzme olako".

Tajlandski vojni izvori smatraju da su nova vijetnamska politika duž granice kao i velika ofanziva, omogućene znatnom sovjetskom vojnom pomoći.

Sigurno je da će najnovija ofanziva za izvjesno vrijeme uticati na linije snabdijevanja, efikasnost i planove oslobodilačkih snaga. Međutim, kao što su se legalne kmerske vlasti oporavile poslije potpunog rasula, izazvanog vijetnamskim ulaskom u Kampučiju, tako ni sada, ocjenjuju posmatrači, ne treba strahovati da se pripadnici tri pokreta otpora neće brzo reorganizovati i uspješno parirati novoj strategiji Hanoja.

Predrag TOLPA

BRISEL

EKOLOGISTI TRAŽE POVRATAK NA BIOLOŠKU POLJOPRIVREDU

EVROPA PROTIV PESTICIDA

OD DOPISNIKA TANJUGA

● Djeluje gotovo apsurdno, ali je istinito: pesticidi se u ogromnim količinama isporučuju zemljama u razvoju, ali se po pravilu vraćaju kroz hranu tamo odakle su i krenuli

BRISEL, 18. februara — Poslije najveće industrijske nesreće u Bopalu, u Indiji, i zapadna Evropa je „krenula" na pesticide. Doduše, dvadesetak ekoliških pokreta koji su se svrstali pod zajednički barjak me ciljaju na industrijske slabosti koje dovode do ljudskih katastrofa, ali ipak u krajnjoj liniji teže istome: da dokažu štetnost njihove upotrebe po ljudski organizam, zbog prekomjernog korišćenja, nebrige nadležnih organa i nelogičnosti nacionalnih zakonodavaca, jer jedni zabranjuju, a drugi daju „zeleno svjetlo" pojedinim vrstama pesticida.

Akcija pod parolom „Za svijet bez pesticida", koja je krenula iz Brisela geografski je kosmopolitska. Ovi pokreti neželе, naime, eliminaciju ovih svojevrsnih otrova samo u Evropi, već znatno šire. Objašnjenje je prosto, uglavnom ekonomske prirode. Naime, zbog mnogostruke međuzavisnosti, pesticidi se po pravilu „vraćaju" u mjesto odakle su „krenuli".

Ekologisti, naime, ukazuju da su zemlje u razvoju postale najvažnija tržišta zapadne industrije, jer su ovdašnja postala prezasićena. Pri tome, ovi kupci nisu „probirljivi" kao iz razvijenih zemalja, zbog čega se mnoge zaštitne barijere i predostrožnosti ne poštuju. Međutim, upozoravaju neprijatelji pesticida, ove materije se gotovo isključivo (90 odsto) unose u ljudski organizam posredstvom ishrane. Zapad je, pak, prilično upućen na uvoz hrane, posebno voća i povrća upravo iz zemalja u razvoju.

Nedavno je, međutim, u Belgiji zvanično utvrđeno da jedan na četiri uvozna paradajza sadrži previše hemijskih supstanci, štetnih za zdravlje. Razlog: prekomjerna upotreba pesticida. Za voće i povrće su inspekcije takođe utvrdile da su u određenoj mjeri „otrovni".

„U svakoj korpi punoj njih — upozoravaju u Briselu, jedan od desetak plodova je pun pesticida". Stoga ljekare više ne iznenađuje da i naizgled divno voće ili salate počinju da prouzrokuju neuroze, stomačne tegobe i slično.

U Briselu, takođe, upozoravaju da pesticidi prodiru i na druge načine do potrošača. Recimo, korišćenjem kozmetičkih sredstava ili raznih praškova za zaštitu rublja, od letećih štetočina. U luci Anvers, ovih dana je pronađen mrtav jedna noćni čuvar, koji se previše zadržao u jednom skladištu ovih zaštitnih supstanci. Jednom riječi, i obično inhaliranje je nekad dovoljno da se osjeti štetno dejstvo ovih hemijskih supstanci.

Briselska akcija je dobila punu podršku Evropskog parlamenta, koji je sa svoje strane pokrenuo inicijativu kod evropske komisije za preispitavanje rada nekih američkih hemijskih kompanija. U pismu koje je uputila komisiji, poslanik Deri je upozorila da „Evropa sve više postaje eksperimentalno područje Amerikanaca", tražeći da se to onemogući. Od komisije je takođe zatraženo da svim članicama dostavi podatke o smrtnosti koju izazivaju, posredno ili neposredno, pesticidi, radi prilagođavanja zakonodavstva. Na udaru su se našli oni najpoznatiji: DDT, aldrin, dieldrin i lindan.

Riješenost ekologista da istraju u ovoj borbi ilustruje najbolje namjera o formiranju svojevrsnog Raselovog suda u Briselu koji će pred cjelokupnu svjetsku javnost izaći sa optužbom protiv pesticida. Akcija je posebno okrenuta poljoprivrednicima, jer se smatra da od njih, kao krajnjih korisnika, treba početi.

M. SOKOLOVIĆ

BORAC, KOMANDANT I HEROJ RADE KONDIĆ (4)

Piše Milovan MILUTINOVIĆ

Postavljao nam je jasne i precizne zadatke, imao je u sve borce izuzetno veliko povjerenje, pametno nas je vodio u svakoj borbi i poslije isticao one najhrabrije, a kritikovao slabe i plašljive, sjeća se Mlađo Stanić svog saborca Rade Kondića

KOZARAC JE PAO

Šestog februara 1942. godine Kondić saznaje da se u logoru na Urijama u Prijedoru nalazi 70 talaca osuđenih na smrt. Odmah je stupio u vezu sa ilegalcima u gradu. Poslije kratke pripreme sa **Stjepanom Pavičićem**, ilegalcom iz Prijedora odlazi na Urije kako bi oslobodili taoce. Vješto i neopaženo prošli su pored straža, pregledali stražaru i ustanovili da ostali stražari spavaju. Prvi je u stražaru ušao Kondić, međutim, u trenutku ulaska čuo se pucanj napolju što je razbudilo stražu i nastalo je komešanje. Brzim reagovanjem savladan je otpor stražara a nekoliko ih je uspjelo pobjeći. Zarobljena je oprema i naoružanje, a taoci povedeni na Kozaru jer su neprijateljske snage poduzele njihovo gonjenje.

Po stizanju na Kozaru Kondić ih upoznaje sa ciljevima narodnooslobodilačke borbe i pita da li neko želi da ostane među partizanima. Veći dio talaca ostao je u odredu. Tako je završena jedna veoma uspjela akcija o kojoj se dugo pričalo među borcima i narodom.

Komandir u Udarnom bataljonu

Poslije sveobuhvatnih priprema 14. marta preduzet je ponovan napad na dobro utvrđeni Kozarac. Šoša je u ovom napadu angažovao jače snage. Napad se izvodio po veoma nepovoljnom vremenu, velikom snijegu i vrloniskim temperaturama. Napad je otpočeo noću sa istočne i sjeverne strane prema školi i pošti gdje su razmještene glavne vatrene tačke. Odmah kad je otpočeo napad, Kondić sa jednom desetinom boraca zauzima položaj i sprečava da se dvije grupe neprijateljskih vojnika spoje kao prošli put. Pored brojnih pokušaja do svitanja nisu se mogle neutralisati jake snage jer veoma povoljni položaji i dobro utvrđene zgrade obezbjeđivali su da se mogu duže braniti.

Kondić je u zoru predložio Šoši da se jedinice izvuku iz naselja, odmore a potom izvrši pregrupisavanje i ponovan napad. Šoša je prihvatio prijedlog i naredio povlačenje. Neprijatelj je shvatio da su partizani odustali jer im dan nije odgovarao pa su počeli slaviti. Poslije kratkog odmora i pregrupisivanja snaga uslijedio je munjevit napad. Iznenađeni i opušteni bili su vrlo brzo savladani, jer se grupa bombaša neprimjetno privukla prozorima zgrada i udarima bombi vrlo brzo prokrčila put. Tako je poslije nekoliko pokušaja jednom veoma uspjelom varkom nadmudren neprijatelj i za kratko vrijeme savladan. Bila je to prilika da se narod Kozarca oslobodi pritiska i torture neprijateljskih vojnika, zato je njihovo oduševljenje bilo znatno veće.

U Knežici je 25. marta održano vojno-političko savjetovanje kome je prisustvovao Đuro **Pucar Stari**. Pucar je prenio direktivu PK KPJ za BiH i GŠ NOPO BiH o potrebi nove reorganizacije odreda radi odlaska jedinice u centralnu Bosnu i proširivanja ustanka na tom području.

Odlučeno je da se formira: Prvi bataljon (na Karanu) pod komandom **Ivice Marušića Ratka**, Drugi bataljon (na Vitlovskoj) pod komandom **Stanka Milića**, Treći bataljon (Gornji Podgradci) pod komandom **Mirka Pekića**, Četvrti bataljon (u Lamovitoj) pod komandom **Mlade Obradovića** i Udarni bataljon pod komandom **Miloša Šiljegovića**. Poslije održanog savjetovanja počele su pripreme za formiranje Udarnog bataljona. Formiranje bataljona uslijedilo je 1. aprila 1942. godine u Marićkoj i u njegov sastav ušlo je 350 najboljih Kozarčana.

Za komandanta Udarnog bataljona postavljen je **Miloš Šiljegović**, komandir 1. čete **Ranko Šipka** i komandir 2. čete **Rade Kondić**. Ukazano je na potrebu primjernog ponašanja i vladanja kako bi se narodu koji je izložen pritisku i propagandi četnika pokazala prava slika o partizanskim jedinicama. Odmah po formiranju bataljon je trebalo da krene u susret Proleterskom bataljonu sa kojim se nalazio dr **Mladen Stojanović**.

Bitka kod Karača

U Han-Kolima šestog aprila četnici su iznenada napali bataljon. Vještim manevrom bataljon se zaustavio a potom odbacio napadača i produžio pokret ka Krupi na Vrbasu. **Dušan Bijelić**, borac bataljona, sjeća se vršenja stražarske službe u Krupi gdje je bataljon zanoćio:

Narodni heroj Rade Kondić snimljen 1942. godine

- Te noći bio sam stražar. Rečeno nam je da pojačamo budnost jer su četničke snage vrlo blizu. U jednom trenutku naišao je Kondić, bio je u obilasku straže. Zaustavio sam ga i pitao za odziv on mi je odgovorio, ali se nikako nisam mogao sjetiti lozinke. Od uzbuđenja sam se izgubio. Vidjevši da sam se zbunio, prišao mi je i saopštio da su znaci PORCIJA — ČUTURA a njih se i danas sjećam. Rekao mi je da ćemo o tome sutra razgovarati. Cijelu noć sam razmišljao šta da mu kažem jer sam znao kako je on oštar i beskompromisan, ta noć bila je za mene čitava vječnost. Sutradan mi je prišao i rekao da mi se to ne smije više desiti. Rade Kondić je uvijek u borbi išao prvi, vodio nas je bez greške, sa njim nismo znali za poraze. On nije bio samo heroj on je više od toga, on je narodni junak.

U toku pripreme za prelazak Vrbasa kod Bočca stigla je vijest o smrti dr Mladena Stojanovića, komandanta sa Kozare. Ova vijest duboko je potresla sve borce, a posebno komandira Kondića koji je u Mladenu gledao oličenje čovjeka i borca. Riječi zahvalnosti „crvenom doktoru" čulo su se iz grla svih Kozarčana, upućen je zavjet da će se četnicima osvetiti za ovaj sramni čin izdaje.

Preko Skender-Vakufa i Maslovara bataljon je stigao u Vijačane gdje je održan sastanak rukovodilaca Udarnog i Proleterskog bataljona o objedinjavanju zajedničkih akcija i vođenju energične borbe protiv jakih četničkih snaga.

Na širem području Šnjegotine i Jošavke, kod sela Karač, u udolini između dva brda, u samo svitanje, napadnut je Udarni bataljon jakim četničkim snagama sa oko 700 četnika pod komandom Rade Radića. Bataljon se našao u teškoj situaciji ali je brzo uspio konsolidovati svoje snage i uspostaviti kružnu odbranu. Otpočela je teška i krvava borba na život i smrt. Zahvaljujući krajnjem naporu i odlučnosti boraca i starješina odbijeni su brojni juriši. U toku večeri krajnjim naporima partizani su slomili četnički napad, razbili obruč i produžili pokret ka Vijačanima.

Kondić je u ovoj borbi pokazao veliko junaštvo, bodrio je ljude da izdrže, preskakao iz zaklona u zaklon otvarajući vatru po četnicima, savjetovao komandirima da se na svaki novi juriš vrši izbor novih zaklona za borbu. Primjerom je pokazivao kako se treba odlučno i hrabro držati u ovakvim teškim trenucima.

Strah i trepet za četnike

U toku šestog maja vođene su ogorčene borbe sa četničkim snagama koje su se skoncentrisale iz prnjavorskog, tesličkog i tešanjskog sreza. Preko simpatizera partizani su dobili obavještenja da se jake četničke snage spremaju za napad sa ciljem da unište Udarni i Proleterski bataljon. Odmah po dobivanju ovog obavještenja izvršena je priprema pa su bataljoni pripremljeni za kružnu odbranu, naređena je puna borbena gotovost za odbranu.

Kondić je po dobivenom zadatku za organizaciju odbrane rasporedio glavninu čete u vidu potkovice zahtijevajući od komandira dobro maskiranje i čekanje znaka za napad. Sam je sa 15 boraca zauzeo položaj upravo na pravcu napada četničkih snaga.

Poslije duge borbe snage Udarnog bataljona na desnom krilu izvršile su obuhvat klinova napadača i zaplijenile četničku zastavu nakon čega je nastalo povlačenje njihovih jedinica. Prvoborac sa Kozare **Mlađo Stanić** priča o Kondiću:

- Komandir Kondić bio je uvijek na čelu napada jedinice, bio je uvijek tamo gdje je bilo najteže, mi smo bili uz njega. Čuvali smo ga, jer dok je on pred nama mi se ničega nismo bojali. On je nama postavljao veoma jasne i precizne zadatke, imao je u sve borce izuzetno veliko povjerenje. Iznad svega nas je pametno vodio u svakoj borbi i nismo znali za zadatke koji se nisu mogli izvršiti. Poslije svake borbe isticao je pred strojem one drugove koji su se u toj borbi posebno isticali, što je motivisalo ostale da se narednog puta i mi istaknemo. S druge strane, kritikovao je slabe i plašljive, jednom riječju, nije volio slabog borca. Učio nas je kako postati hrabar, a to je, kako je govorio velika škola života koju čovjek mora doživjeti.

Poslije završenih borbi kod crkve u Pojezni održan je zbor na kojem je okupljenim seljanima govorio **Đuro Pucar Stari** o ciljevima naše borbe. Pucar je govorio o izdajničkom aktu četnika sa Radom Radićem koji već dvije godine pomažu i sarađuju sa okupatorskim jedinicama. Jasno je iznio potrebu distanciranja stanovništva od četnika jer se njihova politika u cijelosti slaže sa politikom okupatorskih snaga o bratoubilačkom ratu. Izrazio je potrebu razvijanja bratstva i jedinstva naroda i narodnosti koji žive u našoj zemlji.

U sljedećem broju
PONOVO NA KOZARI

KRATKA PRIČA

S. LOMS

U vozu

Visoki čovjek u sivkastom kaputu i sa šeširom čiji mu je obod zaklanjao oči, naglo zastade, pogleda ka praznom raskršću i obrisavši maramicom oznojeno čelo tiho opsova.

- Do đavola, umakao nam je!

Mladi Arlon, zajapurenih obraza, nemoćno slegnu ramenima.

- Ti si kriv, trčiš kao da imaš olovo u nogama. Osim toga išao si pogrešnim pravcem! - uzviknu dugajlija.

- Ali, šefe, žurio sam koliko sam mogao - prošapta mladi Arlon. - Možda bih ga i stigao, ali ste mi vi rekli da presječem Dokstinovim trgom.

Inspektor Morden nervozno gurnu šešir ka potiljku i prodorno plavim očima odmjeri Arlona.

- Ne pričaj gluposti, mladiću! - odbrusi. - Izgleda da si jutros jeo bunike.

- Ali, šefe, znam šta ste mi rekli!

- Tišina, neću da te slušam. Sve si uprskao. Imali smo ga u rukama. Eh, mladiću moj, ništa ne znaš. Bolje bi bilo da si ostao pozornik.

Arlon je ponovo htio da se usprotivi, ali tog časa opazi čovjeka kako juri ka glavnoj željezničkoj stanici. Bio je dosta daleko, ali ga je mladić odmah prepoznao. Bio je to opasan Džimi Sonel, za kojim su tragali već nekoliko dana.

- Šefe, eno ga, upravo je utrčao u željezničku stanicu.

- Divno, predivno - procijedi Morden. - Naš dragi Džimi se ovog časa pretvorio u iglu i sav srećan juri ka svom plastu sijena.

- Ipak, moramo pokušati da ga pronađemo.

Na peronu je bilo puno svijeta, ali im je kontrolor vozova ipak pomogao. Opazio je čovjeka kako usplahireno ulijeće u voz na šestom kolosijeku. Za njim je odmah ušla i jedna djevojka.

- Po opisu bi mogao da bude Džimi, ali me buni ta djevojka. Sigurni ste da su zajedno ušli? Možda je toneka slučajnost.

- Ne bih rekao. On se okrenuo i pomogao joj da uđe. Da je ne poznaje, ne bi se zadržavao zbog nje - objasni kontrolor.

- Gluposti! - uzviknu Morden. - Zna da smo mu za petama... Dobro, pretražićemo voz, ali sam siguran da ta djevojka nije s njim.

Odvojili su se. Arlon je pošao od posljednjeg vagona, a Morden je ušao u prvi vagon do lokomotive. Voz je kroz desetak minuta krenuo, ali njih dvojica nisu odustali od traganja. Kupei su bili prepuni, a po hodnicima se orila pjesma grupe vojnika, koja je vjerovatno išla na dopust. Kada je voz bio već kilometrima daleko od stanice, Arlon i Morden su se sreli na sredini kompozicije.

- Nikakvog traga, kao da je u zemlju propao - reče mrzovoljno Morden. - Možda i nije u ovom vozu. Kontrolor ima bujnu maštu. Kako sam samo mogao tako lako da mu povjerujem.

- Ipak, mislim da je baš u ovom vozu - prošaputa Arlon nesigurno.

- Ako ti misliš onda je sigurno tu - procijedi inspektor ironično, potom potapša mladića po ramenu i dodade: - Izvini, umoran sam. Najbolje bi bilo da na sljedećoj sjednici izađemo i odustanemo od daljeg traganja. Stari Gorden će nam održati lekciju, ali bolje je i to nego do sada i dalje maltretiramo.

- Ne mogu ništa da tvrdim, jer Džimija nisam vidio, ali predosjećam da je ovdje. Ima nekoliko detalja...

- Ah, prestani da filozofiraš.

Arlon ućuta i uvrijeđeno pognu glavu.

- Dobro, dobro, ne moraš odmah da si na kraj srca. Hajde reci šta si htio.

- Džimi sigurno ne bi utrčao u prvi voz tek tako. Sigurno je imao vremena da provjeri kuda ide i da li odmah polazi. Ovo je jedini voz koji je krenuo iz Soldena između šest i sedam časova.

- Pa to zvuči dovoljno logično, ali...

- Postoji još jedan detalj - prekinu ga Arlon. - Onaj kontrolor nam je rekao da je u voz ušao zajedno sa djevojkom.

- Ma, čovječe, to je obična izmišljotina - uzviknu inspektor, ali se Arlon prvi put grubo usprotivi.

- Sposobni ste, svaka vam častšefe, ali budite bar jednom parlamentarni i saslušajte me. U posljednjem kupeu sam više puta naišao na istu djevojku. Ulazio sam u svaki kupe i na kraju u toalet. Uvijek je bio zauzet ali sam insistirao da se osoba odazove. Uvijek se javljao isti glas, a dva puta sam je i vidio.

- Pa šta misliš?

- Oni sjede u jednom od kupea, ali čim primjete da sam tu skrivaju se. Jednostavno mislim da je i Džimi sa njom u toaletu.

- Zašto nisi pogledao?

- Hoću da to uradimo zajedno. Nemaju kud.

Ponovo su skupa prošli kroz posljednji vagon i najzad stigli do toaleta.

Morden je odlučno zakucao na vrata.

- Iziđite, policija!

- Dosadni ste, šta hoćete! - začuo se ženski glas, zatim je djevojka odškrinula vrata i provirila.

- Moraćete da izađete. Izgleda da vam je u toaletu prijatnije nego u kupeu.

Djevojka je ponovo pokušala da se usprotivi, potom vidjevši da je inspektor uporan, prošapta plačnim glasom.

- Molim vas, pustite me. Nisam kupila voznu kartu. To jeste prekršaj, ali... nemam para.

Morden se nasmija i povuče je naglo za ruku.

- To što nemate kartu i nije tragično, ali nećete se nimalo lijepo provesti. Prikrivanje bjegunaca je kažnjivo. Hajde, Džimi, dosta je bilo komedije.

Džimi Sonel izađe i bez riječi ispruži ruke i dozvoli da mu Arlon stavi lisice na ruke.

- Požuri, na sljedećoj stanici izlazimo. Pazi, bez trikova - opomenu inspektor Džimija. - Ako budeš dobar i poslušan, nikome neću reći gdje i kako sam te pronašao - dodade, smješkajući se zadovoljno.

PROGRAM STAMBENE IZGRADNJE ZA 1985. GODINU

ZA USELJENJE 473 STANA

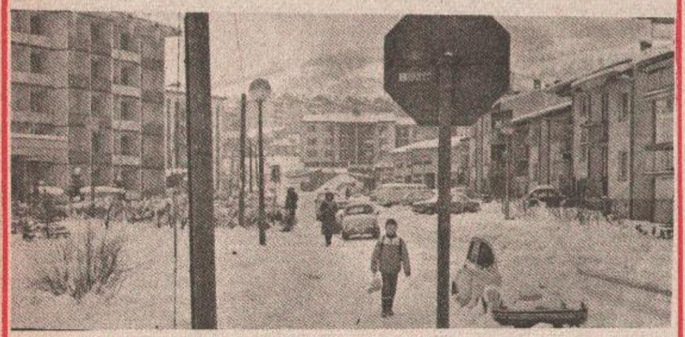

Optimistička je prognoza da će u 1985. biti izgrađeno više stanova nego lani

● U stambenim naseljima Starčevica, Mejdan i u Ulici Miše Stupara biće do kraja godine useljena 473 stana, što je veći broj stanova u odnosu na 1984. godinu.
● Cijena kvadratnog metra stana biće ove godine oko 65.000 dinara dok će se 368 stanova iz programa 1986. godine graditi po cijeni od oko 92.600 dinara.

Ove godine u Banjaluci će se do kraja godine izgraditi 473 stana za potrebe organizacija udruženog rada, što je veći broj stanova u odnosu na 1984. godinu kada je završeno 346 stanova. Pored toga u toku će biti izgrađnja 132 stana, koji se planiraju useliti u prvom polugodištu 1986. godine.

Zahvaljujući izuzetno dobrim pripremama lokacija, tehničko-projektne dokumentacije i spremnosti građevinara GIK „Kozara", kao i ranije i ove godine će početi izgradnja 368 stanova za program stambene izgradnje u 1986. godini. Pored redovnih, očekuju se i vanredna sredstava od Vazduhoplovnog zavoda „Kosmos" za izgradnju stanova u naselju Mejdan, dok će „Incel" obezbijediti novac za izgradnju 15 potkrovnih stanova u naselju „Starčevica".

Lokacije za društveno usmjerenu izgradnju su uglavnom pripremljene ne samo za ovu godinu već i za stanove kontinuiteta. Od 473 stana, koji će biti završeni ove godine, najbrojniji su u naselju Mejdan (369 stanova), 76 u objektu F-1 na Starčevici i potkrovni stanovi u KS-5, KS-6 i KS-7, dok se u Ulici Miše Stupara gradi 28 stanova. Od 132, koja će biti useljena u prvom polugodištu 1986. godine 88 stanova je u bloku 2 i 10 u Mejdanu, a 44 u objektu A-1 na Starčevici. Interesantno je napomenuti da je i 368 stanova iz programa kontinuiteta za 1986. godinu takođe na Starčevici u objektu G-1 (73 stana i 295 stanova u bloku 1,2 i 10 na naselju Mejdan).

Cijene kvadratnog metra stana za 1985. godinu su znatno veće u odnosu na ranije godine. Tako još nije završen konačni obračun 346 stanova koji su završeni prošle godine, primjećuje se da će ta cijena biti veća za 50 odsto od prosječne cijene iz programa za 1983. godinu. Kad se zna da je 1983. godine kvadratni metar stana iznosio oko 33.200 dinara, onda računajući povećanje od 50 odsto jasno je da je kvadrat u 1984. godini oko 50.000 dinara.

Ove godine uz cijenu od 50.000 dinara trebalo bi računati na povećanje od 30 odsto, koliko se predviđa da će poskupjeti građevinsko-zanatski i drugi radovi, što je oko 65.000 dinara po kvadratnom metru stana. Ta cijena bi važila za 473 iz ovogodišnjeg programa a 368 stanova iz 1986. godine bi se gradila po cijeni od oko 92.600 dinara.

Prema riječima Danijala Haznadara, sekretara Samoupravne interesne zajednice stanovanja, ovogodišnji program izgradnje 473 stana je realan i trebalo bi da bude u potpunosti ostvaren. A to opet znači da se što prije započne sa predugovaranjima stanova sa organizacijama udruženog rada.

D. CRNIĆ-BABIĆ

BRAŠNO JE TREBALO DA POSKUPI 19, A NE 18. FEBRUARA

TRGOVCI BRŽI OD SIV-a

● U prodavnicama „Malpreha", „Konzuma" i u Robnoj kući „Boska", brašno je prodavano po većim cijenama u ponedjeljak, 18. februara, a odlukom SIV-a nove cijene se mogu primjenjivati tek od 19. februara ● U samoposluzi „Slavija" na „Tržnici" brašno su juče popodne prodavali po staroj cijeni, jer u teleksu koji su dobili iz Zagreba lijepo piše da se nova cijena primjenjuje od utorka ujutro ● Inspekcija u akciji

Banjalučki trgovci ne moraju se posipati pepelom. Mogu se posuti brašnom, onim, istim kojem su juče, prije odlike SIV—a povećali cijene. Naime, SIV je saopštio da se cijene brašna veće za 18,7 odsto primjenjuju od 19. februara.

U banjalučkim trgovinama međutim, već 18. februara popodne, između 14 i 15 sati istaknute su nove cijene, a prije toga je obavljen popis zaliha brašna u trgovinama. To je urađeno u „Malprehu", „Konzumu" i Robnoj kući „Boska", a jedino se u prodavnici „Slavija", na banjalučkoj „Tržnici" brašno juče, oko 17 sati prodavalo po staroj cijeni.

TELEKS JE JASAN

Zamjenik poslovođe Mira Simatović u samoposluzi „Slavija" na Tržnici pokazuje da su cijene brašna nepromijenjene. Pokazuje i teleks iz „Slavije" iz Zagreba, po kome se cijene brašna mijenjanju 19. februara u 00 sati.

— Kod nas će brašno po novim cijenama biti sutra ujutro, a za sada je po važećim cijenama — kaže Mira Simatović.

U drugim prodavnicama slika je sasvim drugačija. Istaknuti su već novi cjenovnici, a trgovci, mada je većina poslovođa slobodno, pokazuje popisne liste, što je za njih pokriče za novu cijenu.

Građani, naravno, kao i u drugim sličnim prilikama negoduju, i tvrde kako je ovo prerano poskupljenje poznat lopovluk, kojim se trgovci služe.

U „Konzumovoj" samoposluzi broj 13 u Ulici Đure Đakovića su cijene nove. U popisnoj listi piše da je na zalihama bilo 1850 kilograma brašna Tip 500 „Moka", pakovano po 25 kilograma i da je stara cijena bila 50,22 dinara po kilogramu, a već je istaknuta nova od 57,29 dinara. Brašno iz banjalučkog „Žitoprodukta", takođe Tip 500 — 292 kilograma, pakovana po dva kilograma, kome je cijena bila 45,37, a nova je 52,44 dinara po kilogramu.

Trgovac nema šta da kaže. Ističe da je komisija iz OOUR-a obavila popis i da oni brašno prodaju po novoj cijeni od 15 sati 18. februara ove godine.

SVI POŽURILI

U samoposluzi „Hiseta" — OOUR-a „Malpreh" u popisnoj listi piše da su u trenutku kad je komisija popisivala brašno na lageru imali 600 kilograma oštrog brašna Tip 400, u pakovanju od po 25 kilograma sa starom cijenom od 55,97 i novom od 62,57 dinara po kilogramu. Brašna Tip 500 imali su 54 kilograma, stara cijena je bila 45,37, dok je nova 51,72 dinara za kilogram.

Nada Džonlić, zamjenik poslovođe u „Malprehovoj" samoposluzi „Mejdan" pokazuje popisnu listu i za nju je sve u redu. U trenutku popisa imala je u skladištu i policama 670 kilograma brašno Tip 400, sa starom cijenom od 58,60 i novom, po kojoj se prodaje od 15 sati, od 65,25 dinara po kilogramu, te brašna „Moka" — Tip 500 1250 kilograma sa novom cijenom od 59,92 dinara, dok je stara bila 53,57 dinara.

— Komisija je kod nas popisala brašno i mi ga od 15 sati prodajemo po novoj cijeni — ističe Nada Džonlić.

U Robnoj kući „Boska" brašno se takođe prodaje po novoj cijeni. Zamjenik poslovođe u samoposluzi **Milena Radinković** kaže da je došla na posao u 14 sati i da je zatekla nove cijene. Kada je opis obavljen i cijene promijenjene ona to ne može reći.

— To zna poslovođa, a on sada nije ovdje. Ja sam u 14 sati zatekla nove cijene. Koje su količine na lageru, to ja ne znam — kaže Milena Radinković.

U samoposluzi „Rudnik" na Laušu kasirka nam reče da je brašno u pakovanju od po 50 kilograma, koje su danas dobili od „Fidelinko" iz Subotice sa novom cijenom od 2.859,50 dinara za pakovanje, dok u policama stoji brašno pakovano po dva kilograma sa cijenom od 90,74 dinara za dva kilograma Tip 500 i 93,64 dinara za Tip 400.

Oko šesnaest sati razgovarali smo telefonom sa direktorom OOUR-a „Malpreh" **Farukom Huseinbegovićem,** koji reče:

— Danas smo dobili nove cijene, obavili popis i radimo po novim cijenama. One se primjenjuju od danas — kaže Huseinbegović.

U međuvremenu u TANJUG—ovom izvještaju sa sjednice SIV-a se saopštava da se nove cijene brašnu primjenju od 19. februara. Čak je izvještaj „pod embargom do 22 sata", što znači da ga radio, televizija i novine ne mogu objaviti do ovog vremena. Trgovci u Banjaluci su i prije objavljivanja već formirali nove cijene.

Pokušali smo da o ovom razgovaramo i sa potrošačima. Svi oni odmahuju rukom i kažu:

„Ništa novo. Svjesni smo da se odavno ovako radi i taj lopovluk nas ne iznenađuje".

Mujo Zečić, ratni vojni invalid ističe:

— Ovom lopovluku nikako stati u kraj. Šta reći: opet su nasamareni potrošači, a na inspekciji je da to istjera na čistinu.

I šta reći na kraju. Banjalučka inspekcija je na nogama. I njima je jasno da se nove cijene mogu primjenjivati od 19. februara u OO sati. Vjerovatno će već sutra o svemu ovome svoju riječ reći i u Sekretarijatu za inspekcijske poslove Skupštine opštine Banjaluka.

Jelenko SLATINAC

REGULACIJA ŠIROKE RIJEKE

SAMO PLANOVI

Regulacija Široke rijeke tema je o kojoj se stalno razgovara u Mjesnoj zajednici Budžak II i među žiteljima Derviša, a naročito u vrijeme velikih padavina i topljenja snijega. Nedavno se prisjećaju poplave kada je pod vodom bilo preko 250 kuća, Motel „Internacional", „Kristal" i „Auto-servis", a šteta je bila velika.

Od tada stalno se zagovara regulacija, ali do danas nije ništa urađeno.

Pored toga što plavi ovo područje, ona je i potencijalni izvor zaraznih bolesti. Do sada je zabilježeno petnaestoro oboljelih od žutice pretežno djece.

— Radovi na ovoj rijeci planirani su prvo u srednjoročnom periodu 1976-80. zatim prebačeni u petogodišnji plan 1981-85. godine, a tek ove godine ušli su u godišnje dokumente društveno-ekonomskog razvoja naše opštine. Bojimo se, da će se i ovoga puta ostati samo na obećanjima. „Vodoprivreda" Bosne i Hercegovine je obezbijedila polovinu sredstava, ali se drugi dio nije mogao naći na nivou naše komune, kaže **Hasib Sačić,** predsjednik Mjesne konferencije Socijalističkog saveza Budžak II.

Z. Šlj.

I TO JE SARADNJA

POMOĆ BEZ NARUDŽBE!

Radnicima „Kristala" Hajri Cripljaninu, Draško Ninkoviću i Nedžibu Zukančiću juče su u OOUR-u „MATEKS, po odluci Radničkog savjeta i u znak zahvalnosti uručeni skromni pokloni — košulje s kravatama.

Hvala za pomoć: Hajri Cripljaninu (lijevo) i drugovima skromne poklone predao je Dobrivoje Gunić

O kakvoj se zahvalnosti radi, bio je povod da odemo na ovu malu svečanost koju je priredio direktor „MATEKS"-a Dobrivoje Gunić.

Ukratko, još za vrijeme novembarskih praznika u noći između 28. i 29. novembra, bez obzira na dežurstvo razbijeno je veliko staklo na prodavnici „Ugled", koja pripada ovom kolektivu. Bilo je vrijeme praznika i slabi uslovi da se opravi ono što je uništeno. Radilo se naravno o provali. Sigurno je da bi bar desetak radnika na smjenu iz „MATEKS"-a moralo dežurati narednih dana. Tad su pritekli u pomoć radnici „Kristala", tako su i za njih bili praznici. Trojica zaposlenih iz „Kristala" su pomogla, otišli u svoju proizvodnu halu, pripremili staklo i zamijenili ga.

Saradnja je, eto, i u takvim prilikama ostvarena, kada je u pitanju čuvanje društvene imovine. Zato su juče i pozvani radnici da im trgovci zahvale, jer su im pomogli.

P. M.
snimio: R. GRAHOVAC

UKLANJANJE SNIJEGA I LEDA SA ULICA

NAJTEŽE S POLEDICOM

Radnici „Čistoće" uklanjaju snijeg s trotoara u centru grada

● U „Čistoći" raspolažu dovoljnom količinom soli za posipanje kolovoza glavnih saobraćajnica

Kolovozi većine gradskih ulica su raščišćeni, dok je najveći dio trotoara pokriven razgaženim i prljavim snijegom, a ponegdje se ispod njega zadržao i led. Radnici nekih prodavnica u centru grada nisu očistili trotoare ispred svojih prodajnih prostorija. Slično je i u stambenim naseljima gdje bi omladinske organizacije mjesnih zajednica trebalo da učine pješačke staze manje opasnim za starije stanovnike svojih područja.

— Zadovoljni smo situacijom u većini ulica kad je raščišćavanje u pitanju, ali nam teškoće stvara otapanje snijega u toku dana, što uzrokuje poledicu u večernjim satima. Jedini „lijek" za to je so, koje nažalost nema dovoljno za sve ulice. Ipak, uspijevamo „posoliti" glavne saobraćajnice, zahvaljujući pošiljci od 100 tona koju smo dobili iz Tuzle. Pijesak je, takođe, teško nabaviti, a još teže bi bilo prilagoditi mašine za rad s njim. Očekujemo nove količine soli, pa tako ne moramo biti zabrinuti za bitku s ledom, bar u najvažnijim ulicama — kaže tehnički direktor „Čistoće" Dragan Batar.

I. P.

BARIJERA

Dio Njegoševe ulice od Tranzita do vrha Muftijine kule pokriven je utabanim snijegom i ledom. To je gotovo nepremostiva barijera i za automobile i pješake sa tog područja, a najteže je pacijentima iz Nove varoši i Rosulja, čija se ambulanta nalazi na vrhu snježno-ledene prepreke.

O STUDENTSKOM STANDARDU — STANOVANJU I ISHRANI

MORA BOLJE

● Na nedavno održanoj sjednici Komisije za studentska pitanja i fizičku kulturu Univerziteta usvojena informacija o studentskom standardu dobijena anketom ● Ni 13.000,00 dinara mjesečno nije dovoljno za normalan život

Radi objektivnijeg sagledavanja studentskog standarda za 1984/85. godinu, Komisija za studentska pitanja i fizičku kulturu Univerziteta provela je obimnu aktivnost na pripremi, realizaciji i obradi ankete među redovnim studentima univerziteta „Đuro Pucar Stari" u Banjaluci i Bihaću. Anketa je rađena metodom slučajnog uzorka i nije bila anonimna, a obuhvaćen je 681 student (da li je to dovoljno?), od kojih su 27,9 odsto brucoši.

Dvije najvažnije komponente studentskog standarda, stanovanje i ishrana, pale su na „niske grane". Što se smještajnih kapaciteta tiče, Studentski centar „Veljko Vlahović" raspolaže sa 608 kreveta, a za smještaj u Domu konkurisalo je 844 studenta. O tome je na sjednici Komisije prorektor Univerziteta dr Sabahudin Osmančević rekao: „Opredjeljenja su da se novi kapaciteti moraju graditi. U prvoj fazi predviđena je sanacija postojećih paviljona, u drugoj i trećoj izgradnja doma sa 320 ležaja. Dogradnja sportskih objekata spada u četvrtu fazu.

Najviše studenata u Domu u odnosu na broj upisanih je sa Tehnološkog fakulteta (11,4 odsto), Mašinskog (10,1) a najmanje sa Pedagoške akademije, samo dva odsto. Pravni i Ekonomski fakultet drže primat među ilegalcima. Od ukupnog broja anketiranih studenata 43,15 odsto se nalazi u privatnom smještaju gdje se krevet plaća oko 3.500 dinara. Studentski centar je prikupio dosta podataka o uslovima smještaja kod privatnih stanodavaca. Prednost ove akcije bila bi u tome što bi veliki broj studenata od Centra dobijao informacije i određene usluge znali bi ko izdaje sobe, a stanodavci bi se oslobađali plaćanja poreza.

Finansiranje ishrane i smještaja u Studentskom centru nije na zadovoljavajući način riješeno. Po samoupravnom sporazumu student podmiruje 55 odsto iznosa od ekonomske cijene. Zajednica za visoko obrazovanje 35, a omladinska zadruga, SO i Centar 10 odsto. Problem je uvijek bio oko ovih 10 dosto, ali je sada predloženo da Skupština opština daje četiri, Omladinska zadruga isto četiri i Studentski centar dva odsto. Poređenja radi, od 1. septembra prošle godine Sarajevo ima ekonomsku cijenu smještaja i ishrane u iznosu od 8.800 dinara, Mostar 8.330, Tuzla 8.800, Banjaluka 7.775 (student plaća oko 4500,00) i Zenica 7751,90 dinara. U narednom periodu radiće se na ujednačavanju kalkulativnih cijena u Republici.

— Ja nisam za jednake cijene, jer sigurno je da su uslovi života i rada studenata u Banjaluci lapod standarda sarajevskog studenta. Morao bi Studentski centar o tome voditi računa — rekla je na sjednici Komisije **Sadika Kadirić,** studentica druge godine Tehnološkog fakulteta. Dodajemo da u Tuzli (koji je manji Univerzitet) ima 636 kreveta u Domu.

Poznato je da se samo od kredita ili stipendije ne može živjeti. Samo 9,54 odsto anketiranih javlja se kao korisnik stipendija u prosječnom iznosu od 3.410 dinara, a 11,23 su korisnici kredita u prosječnom iznosu 3.360 dinara. Najbrojniji korisnici stipendija su studenti Mašinskog fakulteta (19,42) a najmanje ih je s prava (3,39). Najveće stipendije se dodjeljuju studentima Elektrotehničkog (6.500 dinara), a najniže studentima Pravnog fakulteta (1.870). Kredit najčešće koriste na medicini (21,58 odsto), a najmanje budući pravnici (7,63). Prosječni kredit iznosi 3000 dinara.

Studentima u Banjaluci na raspolaganju stoje opšta, ginekološka i stomatološka ambulanta, a postoje nagovještaji otvaranja ambulante za zaštitu mentalnog zdravlja i prevenciju od pojave narkomanije. Osnovni problemi odnose se na prostorije (mali broj), nepotpunu opremu, nedovoljan broj zdravstvenih radnika... Samo u prošloj školskoj godini bilo je evidentirano 6.644 redovna studenta.

Željko RADUSIN
(SUTRA: SAMO KAD SE MORA)

IZ MATIČNOG UREDA

ROĐENI

Limani Adnan, sin Šefika i Milikije; Joldžić Nikolina, kći Pere i Ljiljane; Avramović Arijana, kći Mladena i Zahide; Tešanović Vesna, kći Anđelka i Jele; Šipka Oliver, sin Mite i Stojanke; Džajić Jovan, sin Bjelana i Radmile; Majdandžić Marjana, kći Ive i Jasminke; Bobar Aleksandar, sin Tomislava i Mirjane; Biščanin Nihad, sin Esada i Emire; Nišević Sanja, kći Mladena i Gordane; Savić Snežana, kći Zdravka i Gordane; Kondić Jelena, kći Mirka i Milene; Ilić Jovana, kći Rajka i Vesne; Dević Jovanka, kći Sretomira i Mitje; Medić Duško, sin Đure i Gospave; Banjac Igor, sin Boška i Vesne; Soća Darije, sin Mirka i Jelice; Sotanica Tomislav, sin Zdravka i Mirjane; Radinović Vedran, sin Mirana i Emire; Grujić Saša, kći Duška i Vesne; Majstorović Desanka, kći Milenka i Plavke; Derajić Siniša, sin Velibora i Vukosave; Tomić Darko, sin Gojka i Slavice; Brkić Stojanka, kći Stanoje i Milene; Kušljić Bojan, sin Zdravka i Rađene; Mišić Alojzije, sin Gorana i Mire; Katana Vladimir i Vanja, sin i kći Rade i Milenije; Stojak Marko, sin Jake i Brankice; Kuzmić Branka, kći Nenada i Ranke; Kuzmanović Radica, kći Zorana i Zore; Tufekčić Aida, kći Izeta i Jasminke; Ostojić Radojka, kći Miće i Slavke; Momić Bojan, sin Stojka i Mladenke; Višić Darko, sin Ćire i Đurđije; Gajić Dušanka, kći Drage i Ruže; Karabašić Aida, kći Fahrudina i Nermine; Sevo Siniša, sin Slavka i Zore; Maleš Dragan, sin Špire i Stane; Agatić Dragan, sin Bore i Marije; Stojanović Miloš, sin Miroslava i Milke; Ličina Marija, kći Aleksandra i Nedeljke; Nezirević Dijana, kći Dermira i Remzije; Kovačević Dijana, kći Bore i Bogdanke; Lugić Siniša, sin Dušana i Slavice; Šekić Saida, kći Saida i Fatime; Čičić Branka, kći Ranka i Ilinke; Jović Ivan, sin Ranka i Julijane; Lopar Mario, sin Marka i Erneste; Đodić Mirza, sin Saliha i Alme; Malčić Slađana, kći Milenka i Radojke; Popović Bojan, sin Zorana i Branislavke; Popović Borislav, sin Gojka i Mlade; Komljenović Zoran, sin Milorada i Joke; Malinović Bojan, sin Miroslava i Branke; Mustafica Vladan, sin Zekira i Snežane; Đurđević Ana, kći Tihomira i Silvane; Škondrić Sanja, kći Miše i Radmile.

VJENČANI

Džajić Nenad, ugostitelj i Maksimović Renata, el. mehaničar; Zagorac Ljubomir, adm. tehničar i Grbić Diana, dipl. ekonomista; Petrović Zoran, mašinbravar i Đorđić Dušanka, ek. tehničar; Grmaš Goran, tokar i Purišić Zorica, polj. tehničar; Barišić Anton, radnik i Ljevar Ankica, dipl. ekonomista; Matijević Vlatko, auto-mehaničar i Burgić Borka, upravni tehničar; Dukić Nedeljko, mašinbravar i Milošević Radinka, radnica; Kezlić Ilija, tesar i Jurić Blaženka, elektroničar; Čegar Milorad, radnik i Jekić Nada, med. sestra.

UMRLI

Stančević Jovanka, rođena 1924. godine; Vlaisavljević Anica, rođena 1921. godine; Gajić Stanija, rođena 1930. godine; Popović Desanka, rođena 1902. godine; Jaranović Anđa, rođena 1917. godine; Bonjaj Tjubica, rođena 1910. godine; Sedić Jelka, rođena 1904. godine; Mikić Darinka, rođena 1915. godine; Božić Zorka, rođena 1919. godine; Heldić Zijada, rođena 1939. godine; Vujančević Strahinja, rođen 1985. godine; Sigut Mijo, rođen 1920. godine; Milanović Novak, rođen 1919. godine; Grmuša Marija, rođena 1927. godine; Elekeš Ante, rođen 1920. godine; Ramić Mehmed, rođen 1912. godine; Miladinović Ljubica, rođena 1903. godine; Cipar Emil, rođen 1933. godine; Nukić Branka, rođena 1914. godine; Huskić Hadžera, rođena 1906. godine; Klincov Mladen, rođen 1920. godine; Rapo Petar, rođen 1910. godine; Popović Vojislav, rođen 1907. godine; Kapidžić Zekija, rođena 1923. godine; Oljača Milutin, rođen 1959. godine.

DEŽURNA KAMERA

LOŽ ULJE - SIGURNIJE

Mnogo prigovora imali su Banjalučani ove zime na račun slabog grijanja Toplane. Stanovi su im više bili nezagrijani nego topli. Oni stanovnici Banjaluke, koji ne koriste usluge Toplane za zagrijavanje stanova — do ogrjeva su dolazili na razne načine. Neko se opredjeljivao za drvo i ugalj, a pojedinci za lož-ulje. Sve skuplji naftni derivati ipak imaju brojne „pristalice", jer ova vrsta goriva ipak se mogla redovno kupovati. Iako se zima približava proljeću, mnogi strahuju od hladnoća, pa kao ovi dječaci — Amir i Mustafa Klupić, žele da se obezbijede pristojnim zalihama.

R. O.

STRELJAŠTVO

ISPUNJENE NORME

● Kvalifikacione norme za nastup na Regionalnom streljačkom prvenstvu ispunilo 160 strijelaca ● Da li prestaje dominacija strijelaca Streljačke družine Kozara?

BANJALUKA — Ovogodišnje Opštinsko streljačko prvenstvo u gađanju vazdušnom puškom serijske izrade, okupilo je na streljanama streljačkih družina „Rada Vranješević" i „Slavko Rodić" 56 ekipa sa više od 370 takmičara. Najuspješnije sastave su imali strijelci Kozare, koji su zabilježili pobjede u konkurenciji seniora i juniorki, ali je to daleko manje no ranijih sezona. Da li je to pokazatelj napretka ostalih družina ili samo trenutak slabosti ubjedljivo najbolje družine u Banjaluci?

— Gotovo svi takmičari su ostvarili zadovoljavajuće rezultate — kaže Sergej Anciferov, tehnički sekretar Opštinskog streljačkog saveza. Najznačajnije od svega je, ipak, da su norme za nastup na regionalnom streljačkom prvenstvu, koje će se održati već 3. marta ispunilo 160 pojedinaca. Domaćini takmičenja, streljačke družine „Rade Vranješević" i „Slavko Rodić" su se iskazali u punoj mjeri kao organizatori.

REZULTATI: Seniori, ekipno: 1. Kozara 1081, 2. „Rada Vranješević" 1068, 3. Krajišnik 1066. Pojedinačno: 1. Ranko Stanivuković („Rada Vranješević" 364, 2. Slobodan Popović (Kozara) 363, 3. Adnan Zejnilović („Slavko Rodić") 362. Seniorke, ekipno: 1. „Rada Vranješević" 1045, 2. Kozara 1022, 3. „Slavko Rodić" 985. Pojedinačno: 1. Suada Alić (Kozara) 352 (12x10), 2. Ismihana Heldić („Rada Vranješević")352 (10x10), 3. Darka Grahovac („Rada Vranješević") 350. Juniori, ekipno: 1. „Nikola Bokan" 1047, 2. „Rada Vranješević" 1043, 3. „Slavko Rodić" 1005. Pojedinačno: 1. Branislav Berendika („Nikola Bokan") 355, 2. Dragan Panić („Nikola Bokan") 253, 3. Bekir Ićagić („Rada Vranješević") 351. Juniorke, ekipno: 1. Kozara 1057, 2. „Slavko Rodić" 1026, 3. „Rada Vranješević" 995. Pojedinačno: 1. Ljiljana Marić (Kozara) 356, 2. Mirjana Josipović (Petričevac) 347 (7x10), 3. Aleksandra Kuzmanović (Kozara) 347 (3x10). Mlađi juniori, ekipno: 1. „Kasim Hadžić" 500, 2. Vrbas 473, 3. „Braća Pavlić" 463. Pojedinačno: 1. Antonijo Matijević („Kasim Hadžić") 5x10 175, 2. Edin Muhedinović (Vrbas) 175 (4x10), 3. Amir Alić („Kasim Hadžić") 172 (4x10 i 7x9), 4. Andelko Suvajac („Karlo Rojc") 172 (4x10 i 5x9). Mlađe juniorke, ekipno: 1. „Slavko Rodić" 485, 2. „Kasim Hadžić" 456, 3. „Braća Pavlić" 454. Pojedinačno: 1. Dženetdina Dervović („Slavko Rodić") 177, 2. Aida Satrić („Braća Pavlić") 166, 3. Rajna Radovanović („Braća Pavlić") 165 (2x10 i 9x9), 4. Dženana Insanić („Braća Pavlić") 165 (2x10 i 6x9).

M. J.

SATIRIČNO ĆOŠE

ALIJA KAPIDŽIĆ — Alkap

LOPTA JE OKRUGLA, A NA ĆOŠE... FUDBAL

● Nije to što kroje tablicu, već što pri tom publici uzimaju mjeru.

*● **Žali se trener** da mu igrači na terenu pružaju manje. Da, ali to kompenzuju time da ga ne žele više.*

● Kad vidim kako sudije dijele pravdu, tućka mi se na nogomet.

● U Engleskoj je publika kod same aut-linije. Kod nas-ona je sasvim u autu.

● Šta hoće fudbalski treneri? Pa oni u najmanju ruku dobijaju nogu?!!!

ODJECI 18 KOLA DRŽAVNOG PRVENSTVA U FUDBALU

DOBAR POČETAK

● Na svih devet stadiona mreže se tresle ● Ohrabrujući početak: igralo se požrtvovano, dobro i efikasno ● Ponovo se postavlja pitanje imaju li „specijalne pripreme" svrhe

Ako na devet utakmica strijelci postignu 25 golova, moramo, svakako, biti zadovoljni njihovom efikasnošću, pogotovo ukoliko imamo na umu uslove pod kojima su odigrani prvoligaški okršaji, odnosno da je to bio početak proljetnje sezone, u sasvim zimskom dekoru i ambijentu. Dobro je, takođe, da su se na svim terenima mreže tresle: negdje više, kao u Tuzli, negdje manje kao u Vinkovcima. Bude li po onoj „po jutru se dan poznaje...", valja vjerovati da će drugi dio šampionata donijeti i dobar fudbal i dosta uzbuđenja. Izvještači su uglavnom, jedinstveni: prikazana je zadovoljavajuća igra, a ni sudenje nije bilo loše. Ovih nekoliko podataka i te kako ohrabruju. Ako fudbaleri izdrže tempo s kojim su započeli bitke za bodove, stadioni će se nastaviti da pune, a zadovoljstvo će biti kompletno.

Ne bismo se složili s konstatacijom da je bilo iznenađenja! Poraz lidera u Nikšiću, ne treba tako okarakterisati: Sutjeska je u finišu jesenjeg prvenstva pokazivala znake sve uspješnije stabilizacije, pauzu je iskoristila da pojača redove, a pripreme su, izgleda, bile uspješne i plodotvorne. Njenih 2:0, u okršaju sa sastavom sa Koševa, treba prihvatiti kao sasvim realan ishod duela dva sastava, od kojih je jedan imao motiv više da zapne iz petnih žila i zato je uspio.

Izuzev utakmice u Tuzli, gdje je postignuto i najviše — šest — golova, sve ostale su odigrane po izuzetno teškim terenima. Negdje je stalno padao snijeg (Nikšić, na primjer), a svuda je bilo hladno, pa su gledaoci, i pored zanimljivih borbi, cvokotali, a ni fudbalerima nije bilo lako.

Poslije ovakvog početka, ponovo se može postaviti pitanje svrsishodnosti „specijalnih priprema" naših timova, između jesenje i proljetnje sezone. Nema tog trenera, bio na glasu ili anoniman, koji se neće, i rukama i nogama, zalagati da ekipa, bar desetak dana, i to onih ključnih, provede negdje van mjesta boravka, odnosno uz more. Svih 18 prvoligaša, a takođe i drugoligaši, boravilo je, neko kraće, neko duže, uz Jadransko more. U, za zimske dane, snošljivim uslovima, fudbaleri su vježbali na terenima bez snijega, u daleko toplijim predjelima. Dinamo (Z) i Partizan su čak putovali na jug Italije, bježeći od jugoslovenske zime i snijega.

Znači radilo se i pripremalo u jednom, a prve utakmice su odigrane u sasvim drugom ambijentu. Sve je to urađeno, na insistiranje trenera. Ovogodišnji početak proljetnjeg dijela prvenstva najrječitije govori da bi trebalo temeljno razmisliti imaju li „specijalne pripreme" opravdanje ili ne, odnosno da li griješe treneri ili su, pak, u pravu stručnjaci, druge vrste. Naime, ljudi koji se naučno bave sportom tvrde da je apsurdno i po zdravlje više nego štetno vježbati, recimo, u Dubrovniku, Makarskoj, Budvi, Trebinju... a zatim utakmice igrati, u Nikšiću, Ljubljani, Zagrebu... gdje fudbalere, poslije boravka na Primorju, čeka zima, snijeg, led, hladnoća, kao što je slučaj bio ovog puta.

Već decenijama treneri i predstavnici nauke nikako da sjednu za isti sto, pa da čestito, kao ljudi raščiste neke nejasnoće, kada je riječ o pripremama fudbalera. U nekim drugim sredinama, gdje je fudbal na mnogo višem kvalitetnom nivou, radi se, međutim, sasvim drukčije: treninzi se isključivo održavaju u uslovima u kojima će se odigrati utakmice i nikom pametnom ne pada na um da se seli u druge krajeve. Kod nas je, odavno, postala praksa da se i zimi i ljeti odlazi na „specijalne pripreme", i to izuzetno skupe.

Sigurno da bi 18. runda državnog prvenstva trebalo da bude povod za jednu sveobuhvatnu analizu, koja bi dala pravi odgovor na toliko puta postavljeno pitanje: ko je u pravu, treneri ili naučnici?

Limun PAPIĆ

TURNIR U MALOM FUDBALU „BORIK 85"

„GRANAP", IPAK, U KONKURENCIJI

● Prošlogodišnji prvak, ekipa „Granapa", stekao šanse da se nakon dvoboja sa direktnim konkurentima za prvo mjesto Drugarima i „Glamočom", ipak, plasira u super-finale ● Na listi strijelaca sa sedam pogodaka vode Džanić, Gašić i Demirović

BANJALUKA — Peto kolo finalnog dijela turnira u malom fudbalu „Borik 85" definitivno je riješilo neke od dilema. Tako je favorizovana ekipa „Ploče" najzad izgubila sve šanse za super-finale, nakon poraza od „Vesele krajine" (1:2). U grupi „B" prošlogodišnji prvak „Granap" je ipak, došao u situaciju da se bori za prvo mjesto. U preostala dva kola za protivnike ima direktne konkurente za prvo mjesto, Drugare i „Glamoč" i ako uspije da ih savlada naći će se u završnim borbama.

GRUPA „A"

„TOM I DŽERI" — HAJ LAUŠ
5:2, (4:0)

STRIJELCI: Bajić i Marin po 2 i Zgonjanin za pobjednika, a Macanović i Hadžiselimović, za poražene, sudija: Halilović, gledalaca: 2000.

„TOM I DŽERI": Stojić 7, Bajić 9, Šibar 7, Marin 8, Zgonjanin 7, Gabelić 6, Gligorić.

HAJ LAUŠ: Milekić 6, Janković 7, Matić 7, V. Lolić 7, M. Lolić 5, Mi. Lolić 5, Macanović 6, Spasojević 5, Hadžiselimović 5.

MEDICINAR — MALI LOGOR
4:3 (1:2)

STRIJELCI: Raos i Vasiljević za pobjednika, a Ačkar, Kostić i Maglovski za poražene, sudija: Hasi, gledalaca: 2000.

MEDICINAR: Jerbić 7, Raos 9, Hadžić 8, Trešnjić 7, Vasiljević 9, Zaimović 7, Rahmetović i Beharić.

MALI LOGOR: Ostojić 8, Crnogorac 7, Ačkar 7, Kostić 7, Bašić 7, Maglovski 8, Četković 6, Avdić 6, Asanović 6.

PLOČA — VESELA KRAJINA
1:2 (0:2)

STRIJELCI: Jakić i Buvač, za pobjednika, a Spahić za poražene, sudija: Ševa, gledalaca: 2000.

PLOČA: Kragulj 7, Šašivarević 6, Kušmić 7, Tahirović 7, Džanić 6, Spahić 8, Jamaković 7, Fazlić 6, Jusić 7.

VESELA KRAJINA: M. Kralj 8, N. Kralj 7, Krecelj 7, Jakić 8, Buvač 9, Katić 7, Vuleta 7, Rizvanović 7, Pašalija.

TABELA

1. „Petar Drapšin"	4	3	1	0	14: 6	7
2. Mali logor	5	3	1	1	16:13	7
3. Vesela krajina	4	2	1	1	10: 8	5
4. Ploča	4	2	0	2	15: 9	4
5. Medicnar	4	2	0	2	10:13	4
6. „Tom i Džeri"	5	1	1	3	15:20	3
7. Haj Lauš	4	0	0	4	4:15	0

GRUPA „B"

ROPE — LAZINA VODA
0:0

Sudija: Zrnić, gledalaca: 1000.

ROPE: Šatara 7, Grubač 6, Miletić 7, Salamić 8, Smailagić 6, Ljubičić 6, Tadulj 7, Mačkić 7, Dakić 7.

LAZINA VODA: E. Mešić 7, M. Mešić 7, Segić 7, Mehić 7, Mujaković 8, Ihtijarević 7, Cerić 7, Malinović.

DRUGARI — PRIJATELJI
5:2 (2:0)

STRIJELCI: Idrizi 3 i Demirović 2, za pobjednika, a Deura i Konjević za poražene, sudija: Handan, gledalaca: 2000.

PRIJATELJI: Ereeg 6, Štrebac 7, Deura 7, Mačkić 6, Lazić 7, Stojanović 7, Konjević 7, Anušić 6, Kadrić 6, Jović.

GLAMOČ — MAHALA
1:3 (1:0)

STRIJELCI: Čavka 2 i Ligić, za pobjednika, a Stanivuk za poražene, sudija: Račić, gledalaca: 2000.

GLAMOČ: Čikić 6, Savija 6, Dokić 7, Gašić 7, Stanivuk 8, Simidžija 7, Miljković 6, Tomić 7, Vulović 6, Tmušić 6.

MAHALA: Sinanović 8, Ligić 8, Handan 7, Čavka 8, I. Mahmutović 6, E. Mahmutović 7, Vehabović 7.

TABELA

1. Drugari	4	3	1	0	17: 9	7
2. Glamoč	5	3	0	2	16:17	6
3. Granap	4	1	2	1	12: 9	4
4. Lazina voda	5	1	2	1	7: 9	4
5. ROPE	4	1	2	1	5: 8	4
6. Prijatelji	4	1	1	2	14:15	3
7. Mahala	4	1	0	3	8:15	2

Na listi strijelaca u vodstvu se nalaze sa po sedam pogodaka Džanić (Ploča), Gašić (Glamoč) i Demirović (Drugari), ispred Idrizija (Drugari), Maglovskog (Mali logor) i Krasnićija („Petar Drapšin") koji su postigli po šest golova.

U srijedu 20. februara turnir se nastavlja odlučujućim mečevima za konačan plasman, kada se od 16 sati sastaju: Vesela krajina — Haj Lauš, Medicinar — Ploča, „Petar Drapšin" — Mali logor, Granap — Glamoč, Mahala — Drugari i Prijatelji — ROPE.

M. JOKSIMOVIĆ

NA REPUBLIČKOM KROSU U TREBINJI I

AMRA MEHDIĆ NAJBRŽA

ATLETIKA

● U sveukupnom plasmanu malobrojna ekipa Borca zauzela solidno peto mjesto

TREBINJE — Petim mjestom u sveukupnom plasmanu na republičkom krosu u Trebinju atletičari Borca mogu biti zadovoljni, tim prje jer su Banjalučani u Trebinju nastupili sa samo sedam članova, dok je, naprimjer, sarajevski Željezničar nastupio sa 37, Sarajevo sa 42, a Sloboda iz Tuzle sa 36 atletičara.

Izvanredan uspjeh je ostvarila **Amra Mehdić**, koja je na 800 metara u konkurenciji pionirki trijumfovala osvojivši prvo mjesto s vremenom 2:46,5. Pionirke Borca su u ekipnom plasmanu zauzele odlično treće mjesto.

Za Borac su trčali: **Amra Mehdić, Sanela Velić i Biljana Bojić.**

U trci na 2.000 metara (seniorke) **Mileva Divljak** je bila 5. **Amela Mehdić** 6, a **Azra Bejdić** sedma. Inače, u ovoj disciplini je pobijedila bivša atletičarka Borca **Radislavka Račić**, koja sada brani boje sarajevskog Željezničara.

U konkurenciji muškaraca na 5.000 metara **Predrag Jošić** je bio drugi iza reprezentativca iz Sarajeva Jolovića.

— Potpuno sam zadovoljna ostvarenim rezultatima na krosu — ističe **Enisa Sarajlić**, trener u AK Borac. Naša ekipa je bila najmalobrojnija i najmlađa na ovom takmičenju, pa sa petim mjestom moramo biti veoma zadovoljni. Amra Mehdić je još jednom dokazala da joj nema premca među pionirkama u BiH.

UZ RUB BOKSERSKE ARENE

● Šta su pokazale kvalifikacije za popunu Prve savezne lige i da li boks dobije na kvalitetu što će od naredne sezone biti deset prvoligaša

Piše Toma HLADNI urednik „SPORTA"

Novi nisu uspjeli, stari su ostali — tako bi se najsažetije moglo pisati kraj kvalifikacija za ulazak u Prvu saveznu ligu. Niški Radnički nije u revanšu mogao da dostigne, a kamo li prestigne 8:12 iz Pule. A pančevački Dinamo je ponovo poražen na svom ringu protiv Metalca.

Ukupni račun ispao je na Valjevčane čak 27:13.

Prvoligaški divizion u sezoni koja počinje tek u septembru, neće ostati samo sa starim, prošlogodišnji učesnicima. Novosadska Vojvodina kao prvak grupe Zapad i Goša sa Istoka, stekli su pravo direktnog učešća poslije odluke BSJ o proširenju Prve lige. Novi , deset klubova su, umjesto prošlogodišnjih osam: Priština, Slavija, Budućnost, Radnički Beograd, Smederevo Rijeka Vojvodina, Goša, Metalac Valjevo i Pula.

Koliko će Novajlije doprinijeti za ligaško nadmetanje 1985. bude kvalitetnije i atraktivnije nego prošlogodišnje, teško je unaprijed suditi. Mnogi tvrde da ni Valjevci, a možda i čak Goša, ne bi prošli da su kojim slučajem morali u kvalifikacije umjesto Panče-

OPŠTINSKO FINALE MOI U SMUČANJU

Izostala masovnost

● Iako su uslovi za takmičenje bili odlični, učestvovali samo predstavnici osam osnovnih i šest srednjih škola

BANJALUKA — Minulog vikenda na padinama Starčevice, skijalištu „Dole" održano je opštinsko finale Malih olimpijskih igara u smučanju za osnovne i škole srednjeg usmjerenog obrazovanja. Vožena je samo disciplina veleslalom. Prvenstvo je proteklo u znaku članova Smučarskog kluba Starčevica koji su osvojili prva mjesta. Iako su uslovi za takmičenje bili zaista odlični, učestvovao je mali broj takmičara. Iz samo osam osnovnih i šest škola srednjeg usmjerenog obrazovanja nastupilo je oko 80 smučara i smučarki.

— U sve osnovne i srednje škole su na vrijeme otišli pozivi za opštinsko finale MOI, tako da nije jasno zbog čega su se odazvali predstavnici samo nekoliko škola — ističe sekretar SK Starčevice Darko Marjanović.

Učestvovali su samo učenici i učenice škola iz centra Banjaluke. I pored malog broja takmičara prikazan je dobar kvalitet smučanja, dok je organizacija prvenstva bila na zavidnom nivou.

U konkurenciji pionirki trijumfovala je Sabina Omerhodžić republička prvakinja, inače učenica OŠ „Braća Pavlić", ispred Emine Hadžić iz OŠ „Kasim Hadžić" i Amre Filipović iz OŠ „Kasim Hadžić". Kod pionira najuspješniji je bio Vlatko Atlagić iz OŠ „Zmaj Jova Jovanović", ispred Elvira Dervišića iz iste škole i Damira Zulića iz OŠ „Mirko Višnjić".

U konkurenciji omladinki prvo mjesto je pripalo Mersili Mravac iz Ekonomske škole, druga je bila Nataša Bogojević iz Građevinske škole, a treća Romana Karabegović. Kod omladinaca najbolji je bio Davor Selimović iz Poljoprivredne škol. Drugo mjesto pripalo je Denisu Kovačeviću iz Metalske škole, a treće Nerminu Omerhodžiću iz Gimnazije.

U. P.

STARI SU OSTALI

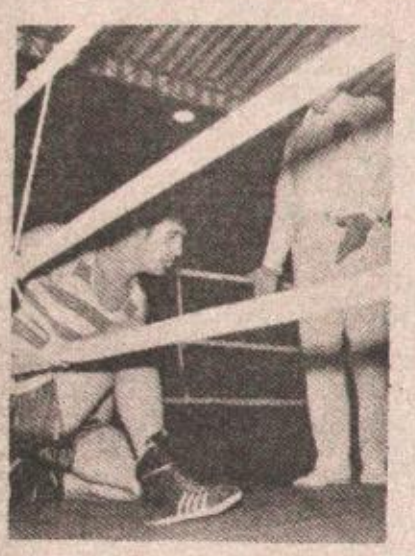

vaca i Nišlija. Upravo to, naveliko raširenо uvjerenje, samo potvrđuje ono što se odavno znalo: da proširenje, samo potvrđuje ono što se odavno znalo: da proširenjem lige u novoj sezoni najmanje dobija — boks.

Kvalifikacije nisu mogle da se okončaju bez manjih ili većih lomova. Incident na niškom ringu koji je automatski izazvao i prekid meča (rezultat je bio 9:7 za Pulu) nije bio djelo jednog, već ko zna koliko razbješnjelih navijača. Delegat Milan Rogić kaže da je jedan predmet (flašica popularno zvana „unuče") pogodila jednog sudiju (Sretena Jabučanina) ali bi se isto desilo da je neki drugi predmet (metalni novac, ključevi, upaljači) završio na glavi bilo kog drugog sudije, a na ringu i pored ringa samo je pljuštalo. Pristrasni u gnjevu na biraju ličnosti ni sredstva. Rijetko ko umije da džentlemnski istrpi poraz. Jedan od rijetkih bio je stari bokserski pregalac iz Pančeva Franje Stamenković: „Metalac je u cjelini spremniji i bolji, mi možemo samo da Valjevčima srdačno čestitamo."

Kvalifikacije su uvijek imale svoje fenomene. Jedan je neobično veliko interesovanje, kao i uvijek, sve hale su bile dupke pune. Svi su htjeli da vide bitke za „mjesto pod suncem", a kad se to mjesto konačno obezbijedi interesovanje redovno splasne! U nedjeljnoj poslednjoj rundi mečeva u Pančevu i Nišu pratilo je okruglo deset hiljada gledalaca.

U isto vrijeme na finalnim borbama tradicionalnog međunarodnog turnira „Beogradski pobjednik" bio je samo hiljadu posmatrača. A polovina gledalaca ušla je sa besplatnim ulaznicama...

START — Treneri SK Starčevice daju posljednje upute mladim smučarima kako najbolje svesti stazu i na koje kapije treba obratiti posebnu pažnju.

STAZA — Sunčano hladno vrijeme i dovoljne količine snijega omogućile su takmičarima odlične uslove za vožnju.

VRIJEME — Vrijedni entuzijasti SK Starčevica odlično su organizovali takmičenje. Na snimku provjera vremena i upisivanje rezultata. Odobašić Sejfo, Idriz Hadžidedić, Branka Katušić i Darko Marjanović.

SNIMIO: Rastko OSTOJIĆ

NA TURNIRU U MOSTARU BORAC OSVOJIO PRVO MJESTO

USPJELA PROVJERA

RUKOMET

● Koso najbolji igrač, a Saračević najbolji strijelac ● U subotu se nastavlja državno prvenstvo

MOSTAR — Rukometaši Borca uspješno su, trijumfom na Veležovom turniru u Mostaru završili petodnevnu turneju po Hercegovini. Borac je savladao Velež rezultatom 23:18 (9:10) i uvjerljivo osvojio prvo mjesto. Pored toga vrijedna priznanja dobili su rukometaši Borca Enver Koso, koji je izabran za najboljeg igrača turnira i Zlatko Saračević najuspješniji strijelac sa 19 golova. Za najboljeg golmana proglašen je čuvar mreže Iskre iz Bugojna Janković. Inače, u borbi za treće mjesto Iskra je savladala Split 24:17 (11:1), a za peto Sloboda Bosnamontažu iz Prijedora 26:20 (12:7). Prema riječima učesnika turnir je u potpunosti uspio, a domaćin je bio odličan organizator.

Podsjetimo prije toga Borac je odigrao nekoliko prijateljskih mečeva po Hercegovini. U Metkoviću je sa ekipom Mehanike zabilježio dvije pobjede i jedan remi, dok je i u Opuzenu bio bolji od domaćina.

Do početka proljetnog dijela takmičenja ostalo je samo pet dana i za to vrijeme rukometaši Borca će raditi u Banjaluci. Još uvijek nije sigurno, ali postoje realni izgledi da posljednju provjeru Banjalučani održe u srijedu, kada će ugostiti tim Zagreba.

PRIJATELJSKA UTAKMICA

POBJEDA LJUBIĆA

PRNJAVOR — Fudbaleri Ljubića odigrali su u nedjelju prvu kontrolnu utakmicu u pripremnom razdoblju. Prnjavorčani su gostovali u Telsiću, gdje su pobijedili domaćeg regionalca Proletera sa 1:0 /1:0/. Strijelac jedinog gola bio je Hamzić. Susret je odigran pod snijegom pokrivenom terenu, ali je i pored nenormalnih uslova za igru dobro poslužio treneru Ćuriću da provjeri trenutnu spremnost svojih pulena. Domaći su mogli izjednačiti sredinom drugog poluvremena, ali je golman Ilišković odbranio udarac za jedanaest metara. Ljubić je igrao u sastavu: **Ilišković, Mehica, Jeftić, Cvijanović, Janković, Tešnjak, Hamzić, Čejvan, Ljubojević, Halilović, Jašarević /Mišić, S. Dervić, Jugo, Janjić.** Sljedeću provjeru Ljubić ima u srijedu u Trnu protiv domaće Sloge, dok u nedjelju Prnjavorčani gostuju u Daruvaru.

B. R.

KOŠARKA

PRIJATELJSKA UTAKMICA U BANJALUCI

ZADRANI USPJEŠNIJI

BORAC — ZADAR 92:116 (44:64)

SUDIJE: Bojer i Jakovljević (Banjaluka), dvorana „Borik", gledalaca: 800.

BORAC: Mijatović 2, Benić 2 (4—2), Taušan, Sojtarić 2, Bečić 5 (2—1), Smailagić, Pašić 28 (5—4), Božić 5 (2—0), Jurić 7 (4—3), Vuković 15 (4—4), Radan 3 (4—3), Vujaković 23 (10—5).

ZADAR: Pahlić 18 (1—0), Čiklić, Popović 6 (2—2), Sunara, Matulović 18 (8—6), Babić 30, Blažević 10, Vranković 19 (3—1), Petranović 15 (4—3), Olić.

BANJALUKA — Košarkaši Zadra, koji su u Banjaluci boravili kao gosti „Slateksa", odigrali su prijateljski susret sa ekipom Borca. „A" prvoligaš bio je u svemu bolji sastav i bez većeg problema savladao banjalučkog prvoligaša. Prvo gostovanje Zadrana i pored nepovoljnog termina privuklo je dosta gledalaca, koji nisu ostali uskraćeni za dobru i efikasnu igru obje ekipe. Kod Zadrana najzapaženiji su bili **Babić i Matulović, a Pahlić i Vranković** su potvrdili svoj neosporni talenat. U ekipi Borca isticao se prije svega raspoloženi **Edin Pašić, te Daroslav Vujaković.**

E. G.

ODJECI KOLA

DOSTA RAZLOGA ZA OPTIMIZAM

BANJALUKA — U subotu uveče bilo je različito raspoloženje u redovima banjalučkih privoligaša, jer je ono vezano za — bodove.

— Najvažnije je da smo zabilježili sigurnu pobjedu i uknjižili dva boda. Biće vremena i za bolje igre, tako ni u susretu sa Budućnošću nije bilo loše — govorio je **Aleksandar Jurić**, kormilar Mladog Krajišnika.

U Borcu i pored odlične igre u Celju vladala je potištenost:

— Šteta da naša dobra igra i izuzetno požrtvovanje nije nagrađeno i pobjedom — čuli smo od **Angela Trajkovskog** nakon susreta sa Libelom.

Pobjeda je Mladom Krajišniku omogućila korak naprijed na tabeli, ali još je uvijek daleko od pomisli da su „Malene" bezbrižne. Jer, već nakon narednog kola, Mladi Krajišnik i Jugoplastika se mogu izjednačiti po broju bodova. Zato nema mira i opuštanja: jedna bitka je dobivena, ali trebače ih još da bi se dobio i — rat. Ipak, uvjerenje je da će „Malene" ubrzo dokazati svoju pravu vrijednost i riješiti se dosadašnjih briga.

U Celju se nije vodila bitka, već — rat. Tako angažovanje, odlučnost da se uspije, konačno i atmosfera u dvorani Tehničke škole vida se samo na posljednjim, odlučujućim susretima. Za Celjane je susret sa Borcem bio posljednja šansa da pokušaju spas. Da li će to i biti — pokazače naredna kola. Borac je pružio vrlo dobru igru, izuzetno angažovanje, tako da se Banjalučanima nema šta prigovoriti. Može se samo ponoviti: da se tako igralo i borilo, Borac bi sigurno ranije svoje brige prebrinuo. Odavno nismo gledali igrače Borca da se bore do posljednje sekunde susreta, iako je pobjednik već bio poznat. Ta činjenica, uz dobru i efikasnu igru, daje nadu da će Banjalučani u posljednja tri kola popraviti do sada propušteno. Realni su izgledi da Borac osvoji još šest bodova i ako Jugoplastika ne „pomrsi" račune, to će biti dovoljno za spas, a u najgorem slučaju za „majstoricu". Jer, i pored toga što je sada na začelju tabele pravi haos, Borac ima najpovoljniji raspored i trebao bi biti najbliži cilju. U ovim prelomnim susretima košarkaši Borca obećavaju da će dati svoj maksimum, ali više nego ikada potrebna im je podrška, koja, nadaju se Zlatan Smailagić i drugovi, neće izostati. Zajedno se lakše stiže do cilja!

E. GALIJAŠ

ŠAH

KVALIFIKACIONI TURNIR U PRNJAVORU

POZNATI SVI UČESNICI

PRNJAVOR — Odigrane su partije posljednjeg 9. kola kvalifikacionog turnira, tako da su poznati svi učesnici ovogodišnjeg prvenstva Prnjavora. Od 13. susreta čak deset partija je okončano remijem, dok su poene ostvarili H. Hadžijabdić protiv Islamovića, Dervišić protiv Vukoviča i Janković protiv A. Ažemovića. Vizu za nastup prvenstva stekli su **Kolarić 6,5, Đurić, Zarić i Amanović po 6, Karić i Milutinović po 5,5, Švraka, Lazarević, Prgonjić, E. Adžemović, Hadžiselimović, M. Hadžijabdić, Krajišnik i Malinović po 5, Vrhovac 4,5 poena.** Na prvenstvu će nastupati i aktuelni prvak Jovo Gašić. U prvom kolu sastaju se: Karić — Milutinović, Lazarević — Zarić, Đurić — Krajišnik, Malinović — Prgonjić, Vrhovac, — Hadžijabdić, Hadžiselimović — Amanović, Kolarić — Gašić, Švraka — Ažemović.

B. R.

PRVENSTVO ŠK „NIKICA PAVLIĆ"

PRODOR KOZARČANINA

BANJALUKA — Dva kola prije završetka prvenstva ŠK „Nikica Pavlić", vodeći Komić je zadržao čelnu poziciju, mada ga sada opasno prati majstorski kandidat Kozarčanin. Njihov međusobni duel u desetom kolu vjerovatno će riješiti pitanje kome će pripasti titula ovogodišnjeg pobjednika.

Pored dvojice vodećih, koji su praktično obezbijedili plasman na Seniorsko prvenstvo Banjaluke, trećeg predstavnika treba tražiti među majstorskim kandidatima Narančićem, Miloševićem i Novkovićem.

Rezultati devetog kola: Mikanović — Borovnica 0:1, Šibarević — Novković remi, Jakirlić — Narančić 0:1, Lakić — Kozarčanin 0:1, Komić — Milošević remi, Kapetanović — Gujić 1:0.

Rezultati odloženih partija iz ranijih kola: peto kolo: Mikanović — Milošević 0:1, Šibarević — Gujić 1:0; Šesto kolo: Gujić — Jakirlić 0:1, osmo kolo: Milošević — Lakić 0:1.

Stanje na tabeli nakon devetog kola: Komić 7,5 poena, Kozarčanin 7, Narančić 6,5, Milošević 6, Šibarević, Lakić i Novković 5,5, Borovnica 4 poena itd.

N. L.

PRVENSTVO ŠK „NIKOLA LUKETIĆ"

MIHALJEVIĆ POBJEDNIK

BOSANSKA DUBICA — Otvoreno prvenstvo Šah kluba „Nikola Luketić" koje je ove godine okupilo 24 takmičara, proteklo je u znaku Josipa Mihaljevića, koji je u izvanrednom finišu odmakao najbližim konkurentima za cijeli poen. Igrano je po švajcarskom sistemu u devet kola, a pobjednik je odlučen u posljednjem kolu, pošto je Mihaljević savladao Arnautovića, a Alenović izgubio u partiji sa Dizdarom. U ostalim susretima postignuti su ovi rezultati:

Mičić — D. Seferović 1:0, Ibrahimov Draganović 1:0, Unčanin — Huseinspahić 0:1, O. Seferović — Bulatović 1:0, Pekić — Duljković 0:1, Kučuk — Blažetić remi, Stojnić Delić 1:0, Krivdić — Alaša 0:1.

Redoslijed: Mihaljević 7,5, Alunović i Dizdar po 6,5, Stojnić 6, Arnautović, Unčanin i Kučuk po 5,5, Burazor, Kotur i Huseinspahić po 5, Duljković, Blažetić i Hadžipašić po 4,5, Mičić, Delić i O. Seferović po 4, D. Seferović, Pekić, Sterle i Krivdić po 3,5, Alaša, Draganović i Ibrahimov po 3 i Bulatović 1,5.

Na prvenstvu zbog obaveza nisu nastupili prvokategornik Borojević i majstorski kandidat dr Stefanovski, koji bi vjerovatno mnogima pomrsili račune.

S. A.

ŠAHOVSKI ZADATAK

Broj 780

Priprema: Nikola LAKIĆ, šahovski majstor

Bijeli: Kf4, Sb4, Se5, pješaci f7 (4)

Crni: Kh 8, Ld6, pješaci c4, d3, g7, h7 (6)

Bijeli vuče i dobija!

Na dijagramu je studija Vladimira Vukoviča, u kojoj bijeli na zaista duhovit način nalazi put do remija.

Rješenje prošlog zadatka: 1. Dh4, Sh4 2. Lf2 Ke2 3. Sd4 Kd3 4. Sc5 mat!

TRAJNA KONTROLA KVALITETA PROIZVODA U DUVANSKOJ INDUSTRIJI

BRIGA ZA POTROŠAČA

● Funkcionalna, stalna kontrola u modernoj proizvodnji cigareta vrlo je složen sistem o kojem u velikoj mjeri ovisi zadovoljstvo pušača ● Misliti na sutra znači voditi računa da proizvod bude podjednako dobrog kvaliteta ● Savremena cigareta od mješavina čiji kvalitet ovisi o stručnosti „miksera" ● Težnja ka proizvodu sa što manje nikotina ● Kompjuteri u savremenoj proizvodnji

Iz jedne od laboratorija u duvanskoj industriji: dug put do dobre cigarete

Ponekad smo svjedoci opravdanog gnjeva kupca cigareta, koji je platio, sada već paprenu cijenu za kutiju cigareta, a kada ju je otvorio u njoj nije našao onaj kvalitet cigarete koji je očekivao i platio. Često se događa da su cigarete u kutiji poluprazne, filter nije dobro prilijepljen za cigaretu, a bijes pušača znaju izazvati i poneki tvrdi komadi stabljike duhana u cigareti, za koje pušači u žargonu obično kažu: „Našao sam panj u cigareti".

Nije ni svaka kutija uvijek jednako zatvorena, dešava se da je celofanski omot pogrešno zalijepljen, a najgore je ako pušač kupi kutiju skupih licencnih cigareta, a u njoj nađe posve drugu vrstu, s drugim nazivom i osjetno slabije kvalitete. To se događa jer ista tvornica proizvodi obje vrste cigareta. Prodavač u kiosku ili trafici ne može kupcu dati pravo objašnjenje, on je tako pakovane cigarete primio iz tvornice, a najčešće i ne poznaje proizvodni proces niti mogući uzrok greške. Jer, u proizvodnji, naročito masovnoj sve je moguće ukoliko nema stalne stručne kontrole proizvodnje i gotovih proizvoda.

Misliti na sutra

Cigareta je vrlo osjetljiv proizvod. Pušač želi određenu vrstu, koja po svim svojim svojstvima, pa i vanjskom izgledu, zadovoljava njegovu želju za užitkom. Suvremeni proizvođači cigareta posvećuju veliku pažnju procesu kontrole u proizvodnji, jer, kako se u narodu kaže: „Kako siješ, tako češ žeti". Funkcionalna, stalna kontrola u modernoj proizvodnji cigareta vrlo je složen sistem, o kojem u velikoj mjeri ovisi zadovoljstvo pušača.

Nažalost, ne primjenjuju svi proizvođači razvijeni sistem kontrole proizvoda u svim fazama proizvodnje, iako bi bilo normalno da im to bude značajna preokupacija. Misliti na sutra, na budućnost, znači voditi računa da proizvod bude uvijek podjednako dobre kvalitete.

Jasno, kao i uvijek, bespredmetno je samo analizirati kako to rade razvijene zemlje, jer našeg potrošača prvenstveno interesira što smo u tom smislu postigli u Jugoslaviji. Analizirajući kompleksne sisteme kontrole u proizvodnji cigareta, ustanovili smo da je jedan od proizvoda na kojem se zaista provodi trajna kompleksna kontrola, spada i „lord extra". Stručnjaci su se složili u uvjerenju da značajni dio tog fenomena na jugoslovenskom tržištu, leži upravo u kontinuiranoj kontroli kvaliteta, koja je kod ovog pomenutog proizvoda primjenjivana od samog početka proizvodnje u Jugoslaviji.

Izraditi mješavinu za cigaretu s niskim sadržajem nikotina i kondenzata, znači riješiti čitav niz problema. Relativno je jednostavno smanjiti sadržaj nikotina i kondenzata (Tar), ali valja održati aromu i okus koji pušač tog proizvoda može prihvatiti. U industriji duhana razvijeno je posebno zvanje, tzv. „miksera". Tako nazivaju stručnjaci koji iz velike količine sirovih sorti raznih kvaliteta duhana na svjetskim tržištima, odabire ispravne grupe, na osovu kojih može sastaviti mješavinu iz koje će biti izrađena optimalno kvalitetna cigareta. Kod pojedinih vrsti, sastav mješavine duhana sadrži i do 40 različitih sorti, a konačni je rezultat mukotrpnog razvojnog procesa, u toku kojeg su razrađeni mnogi testovi i pokusi. Iskusni stručnjak ocjenjuje uzorak duhana velikim brojem ocjene koje obuhvaćaju, između ostalog, optički dojam, miris dima i druga svojstva: a to je moguće ostvariti isključivo kroz velik broj testova. Specijalni odjeli za istraživanje i razvoj vrše stalne analize sadržaja nikotina, kondenzata i drugih dimnih čestica, jer je to vrlo značajno za redovno odvijanje proizvodnje cigareta uvijek iste kvalitete.

Mješavina — sposobnost „miksera"

Osnovni duhani od kojih se „komponira" mješavina suvremene cigarete su virginija i burley, čija je domovina SAD. Osim ovih osnovnih vrsta, prisutni su i duhani sa Orijenta i naravno iz Jugoslavije, Grčke, Turske i Bugarske.

Spomenuta dva temeljna duhana stoje na raspolaganju „mikseru" u prvom redu kao donosioci arome. U širem smislu, oni nose i specifična svojstva. Virginija je puna slatkoće, a od burleya očekujemo snažno izražen aromatičan karakter. Duhani sa Orijenta pridonose mješavini svojim mekanim začinima i kako to stručnjaci kažu, zaokružuju harmoniju mješavine. Već sada je jasno da moderna cigareta zahtijeva puno znanja i rada. O sposobnosti „miksera" prvenstveno ovisi kako povezati različita svojstva spomenutih duhana, a da se kao krajnji rezultat dobije željeni okus.

Promatrajući ovaj proces na našem primjeru, ustanovili smo da bismo primjenom samo temeljnih duhana, virginije i burleya dobili cigaretu sa visokim sadržajem nikotina i kondenzata, koji je moguće neutralizirati dodavanjem većeg broja drugih, adekvatnih vrsta duhana.

Dakle, traže se takve vrste koje će umanjiti sastav nikotina i kondenzata u cigareti, ali to je ujedno sve što smo uspjeli saznati, jer ostalo je dobro čuvana tvornička tajna. Međutim, poznato je da mnoge zemlje neprestano pokušavaju osvojiti uzgoj novih vrsta duhana, jer je sve veći dio svjetskog tržišta zainteresiran za takve specijalne vrste koje sadrže malo nikotina. Kod nas u Jugoslaviji posebne napore čini i Duhanski institut iz Prilepa, kako bi se poboljšala struktura uzgoja duhana s niskim sadržajem nikotina. Na taj način, dobivaju se takve vrste koje iskazuju karakteristike i okus virginije i burleya, ali u oslabljenom obliku, jer sadrže mnogo manje nikotina.

Dok pušač refleksnom kretnjom pali cigaretu, vjerojatno nikad ne razmišlja koliko je kombinacija izvedeno da bi cigaretá koju upravo puši imala posve određen, trajan i nepromjenjiv okus i miris. Poznato je da u velikim tvornicama pojedini „mikseri" brižljivo čuvaju tajne svog rada. Tako na primjer, „mikser" sa dugogodišnjim iskustvom vrlo dobro razaznaje koje se uopće sorte duhana međusobno podnose, a koje ne.

Pa ipak, unatoč iskustvo „mikseru" preostaje kod svake novorazređene mješavine napeto iščekivanje, kako će se ponašati prvi uzorci mješavina u manjim količinama. A za svaki takav okus treba i po nekoliko mjeseci rada.

Što manje nikotina

Kada „mikser" postigne zadovoljavajuću „harmoniju" odnosa u mješavini za pokusnu cigaretu, specijalizirani odjeli za ispitivanje i razvoj nastavljaju rad kojim se utvrđuju mogućnosti industrijske proizvodnje takve mješavine. Paralelno, kontrolišu se i ostali važni detalji kao što su: papir, poroznost, filter, širina rezanog duhana, težina duhana po cigareti, oblik i dužina cigarete. Interesantno je saznanje da je u relativno malom proizvodu u fizičkom smislu, kao što je to cigareta, bude sadržano toliko mnogo pojedinačnih ispitivanja i priprema. Na primjer, uskladišteni duhan mora imati konstantnu vlagu oko 13 odsto, koja se ni u kom slučaju ne smije mijenjati. Za svaku vrstu valja utvrditi sistem industrijskog procesa odvajanja stabiljike od lišća, što je vrlo važno kako ne bi u gotovu cigaretu zalutao drveni komad stabiljike. Nužno je postići uvijek jednaku širinu rezanja duhana, što bitno utječe na kasniji okus cigarete. Normalna širina reza iznosi 0,7 milimetara. Ako je duhan previše suh, primijenit će kasnije okus cigarete. Ako je previše vlažan, bit će velikih problema sa mašinom pri izradi cigareta, i tako skoro unedogled. A sve to treba višestruko kontrolisati u svakoj fazi.

Kada su sve do sada opisane radnje, kao i mnoge koje nismo uspjeli opisati, dovršene, nastupa stručni tim koji organoleptički ispituje okus i druge karakteristike ovako tvornički izrađene cigarete. Cilj je postići potpun okus. Sa malo nikotina i kondenzata. Samo tako priređena cigareta imat će uspjeha na tržištu. Međutim, to je tek dio puta, do momenta, kada će pušač zadovoljno povući dim iz svoje cigarete.

Istina, stručnjaci su pripremili mješavinu, laboratorij, odredili odnose, probno proizvedene cigarete dobro su ocijenjene, ali prethodi faza masovne industrijske proizvodnje. Sve kvalitete postignute tokom procesa razvoja treba trajno i zadržati u proizvodnji. Kao i kod drugih poljoprivrednih kultura, duhan je proizvod prirode, što znači da iz godine u godinu možemo dobiti različiti kvalitet u berbi duhana. Razlike se mogu osjetiti u okusu, ali i u kemijskom sastavu, što znači da jedne godine iz zemlje „X" dobivamo jednu, a druge godine drugu sadržinu nikotina. Dakle, proces trajne kontrole mješavine treba nastaviti, kako ne bi došlo do pojave putpuno drugog okusa cigareta. Isto tako, moglo bi se dogoditi, a nakon izvjesnog vremena cigareta sadrži posve drugačiju količinu nikotina i kondenzata.

Marka	nikotin u dimu u mg po cigareti	kondenzat u mg po cigareti
lord exstra	0,93	13,9
marlboro	1,31	16,7
astor mild	1,00	18,6
winston	1,17	18,8
kent	1,25	19,6
mile sorte	1,38	20,3
milde sorte, box	1,20	21,9
HB	1,54	22,4

Zbog toga rad „miksera" nema nikad kraja. Postojeću mješavinu mora stalno odražvati u istoj kvaliteti, kako bi potrošač dobivao uvijek jednako kvalitetan, nepromjenjivi proizvod. Ponekad, zbog razlika u berbi duhana ili izrazito loših godina u pojedinim zemljama treba dio sorti iz prethodno sastavljene mješavine izbaciti, ali istovremeno treba pronaći nove odgovarajuće sorte koje neće promijeniti karakteristike cigarete u proizvodnji.

Pomažu i kompjuteri

Jasno, to bi bilo relativno lako uraditi sa malim količinama, ali za industrijsku proizvodnju treba istovremeno takvu novu sortu osigurati u dovoljnim količinama. Možemo lako zamisliti da nije velik problem zamijeniti na primjer dva posto virginije sa niskim sadržajem nikotina iz Jugoslavije. Ali, kada bismo morali zamijeniti 20 ili više posto ovog duhana u mješavini, pitanje da li bismo ga našli dovoljno na tržištu. Sada je vidljivo koliko je važno imati što je moguće više sorti duhana u jednoj mješavini i to u manjim postotcima, kako bi se spriječio utjecaj oscilacija u berbama duhana, na konstantnu kvalitetu cigarete.

Danas, osim stručnjaka u ovom dugotrajnom i mukotrpnom poslu, sudjeluju kompjuteri i suvremeno opremljeni laboratoriji. Suvremena proizvodnja nezamisliva je bez ovakvih pomagala, pa razvojni odjeli sve više počinju poprimati izgled računskih centara, sa vrlo kompliciranom opremom i zamršenim, laiku nedostupnim procesima kontrole.

Stručnjaci koji već deset godina rade na proizvodnji laganih cigareta u Jugoslaviji, opravdano su ponosni na svoj rad. Uvjerili su nas da će postojeće složene sisteme kontrole, svih faza proizvodnje, od mješanja duhana u tvornici do testiranja okusa na tržištu, razvijati i dalje, jer jednom dobro zamišljen proizvod treba takvim održati trajno.

Ako morate pušiti, a to šteti vašem zdravlju, smanjite količinu cigarete i birajte vrstu sa niskim procentom nikotina u dimu.

OPŠTINSKI SUD U SANSKOM MOSTU

OPŠTINSKI SUD U SANSKOM MOSTU, na osnovu odluke Radne zajednice i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Opštinskog suda, raspisuje

KONKURS

Za popunu upražnjenog radnog mjesta,

***1. SUDIJSKI PRIPRAVNIK** na određeno vrijeme - 1 izvršilac*

USLOVI: Osim opštih uslova predviđenih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju poseban uslov,
a) završen pravni fakultet.

Prijave sa potrebnom dokumentacijom dostaviti na adresu OPŠTINSKI SUD SANSKI MOST.
Nepotpune i neblagovremene podnijete prijave neće se razmatrati.
Rok podnošenja prijava na konkurs je 15 dana od dana objavljivanja konkursa u sredstvima javnog informisanja.

Komisija za radne odnose OOUR-a Fabrike duvana „Banjaluka" Banjaluka, na sjednici održanoj 5.2.1985. godine, donijela je odluku da se raspiše

OGLAS

za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme jednog izvršioca za obavljanje poslova i radnih zadataka
— Organizacija proizvodnje i korišćenje kapaciteta
USLOVI: Pored opštih uslova, kandidat treba da ispunjava i posebne uslove:
VSS - dipl. inž. mašinstva ili dipl. inž. organizacije rada, VII stepen stručne spreme, 2 (dve) godine radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima.
Uz prijavu dostaviti diplomu o završnom studiju za sticanje zvanja dipl. inž. mašinstva ili dipl. inž. organizacije rada i potvrdu o radnom iskustvu.
Nepotpune prijave neće se razmatrati.
Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.
Prijave slati na adresu: RO DIN Niš OOUR Fabrika duvana „Banjaluka" Banjaluka, Ulica maršala Tita br. 66, sa naznakom za Komisiju za radne odnose.
Komisija za radne odnose ujedno

PONIŠTAVA

OGLAS

Objavljen u listu „Glas" 23.10.1984. godine za prijem u radni odnos, na poslove i radne zadatke
— Tehnički referent 1 (jedan) izvršilac SSS mašinski tehničar, 6 mjeseci radnog iskustva ili pripravnik.

RO „KOMUS" OOUR „KOMUNALIJE" BOS-NOVI na osnovu Odluke komisije za radne odnose od 14.2.1985. godine raspisuje,

OGLAS

za prijem u radni odnos radnika na neodređeno radno vrijeme
i to:
1. ČISTAČ ULICA — 2 izvršioca (dva)
USLOVI:
— Pored opštih uslova kandidati treba da ispunjavaju i sljedeće uslove:
— da imaju završenu četvorogodišnju ili osnovnu školu,
— prioritet imaju kandidati koji su radili na tim poslovima i radnim zadacima.
Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja u listu „Glas" Banjaluka.
Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova slati na gornju adresu. Nepotpune i neblagovremene prijave se neće razmatrati.

CENTAR USMJERENOG VASPITANJA I OBRAZOVANJA DERVENTA

raspisuje

OGLAS

za obavljanje poslova i radnih zadataka pomoćnog radnika na održavanju i čišćenju prostorija do povratka radnika iz JNA

Uslovi: završena osnovna škola.
Prijavu sa potrebnim dokumentima slati na adresu: Centar usmjerenog vaspitanja i obrazovanja s naznakom „za oglas" u roku od osam dana od dana objavljivanja oglasa.

Na osnovu Odluke RS br. 41/3-85 od 2.2.1985. god., 967/1-85 od 8.2.1985. god., 862/1-85 od 2.2.1985. god., 1050/1-85 od 13.2.1985. god. i 467/1-85 od 21.1.1985. god. UNIS RO „SINTETIK" Banjaluka, raspisuje

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na neodređeno i neodređeno vrijeme
I. Na neodređeno vrijeme:
1. Pripravnici:
— KV konobar na poslove šankiste — 1 izvršilac
— KV gumarski-metalski-elektro na poslove rukovaoca brizgalice (klasične) — 1 izvršilac.
2. Ručna dorada sa selekcijom
KV radnik gumarski, hemijski sa radnim iskustvom od 6 mjeseci — 1 izvršilac
3. Predgrijavanje smjese-dvovaljak
KV gumarski, hemijski sa radnim iskustvom od 6 mjeseci — 2 izvršioca
II — Na određeno vrijeme do povratka radnika sa bolovanja:
1. Portir-čuvar — PK — 1 izvršilac sa radnim iskustvom od 6 mjeseci.
2. Ručna dorada sa selekcijom
— KV radnik — gumarski, hemijski sa radnim iskustvom od 6 mjeseci — 13 izvršilaca.
3. Dorada zumbanjem
KV gumarski, hemijski, mašinski sa radnim iskustvom od 6 mjeseci — 6 izvršioca.
4. Razvrstavanje robe klasične linije — PK — 1 izvršilac.
5. Pakovanje na kompresionoj liniji — PK — 2 izvršioca
6. Dorada na strugu
KV radnik gumarski, mašinski sa radnim iskustvom od 6 mjeseci — 1 izvršilac.

Istovremeno objavljuje

PONOVNI KONKURS

za izbor radnika na poslove i radne zadatke
rukovodilac mašinskog i energetskog održavanja
(poslovi su sa posebnim ovlašćenjem i odgovornostima, reizbornost svake 4 godine)
Uslovi:
VŠ — mašinski smjer sa radnim iskustvom od 2 godine.
Oglas ostaje otvoren 8 dana, a ponovni konkurs 15 dana od dana objavljivanja.
Prijave sa dokazima o stručnoj spremi i radnom iskustvu dostaviti na adresu:
UNIS-RO „SINTETIK" BANJALUKA — RAMIĆI
Nepotpune i neblagovremene molbe neće se uzimati u razmatranje.

AIPK RO POLJOKOMERC BANJA LUKA
OOUR MAŠINSKI SERVIS NOVA TOPOLA

Komisija za radne odnose

OGLAS

— Za obavljanje poslova i radnih zadataka na neodređeno vrijeme

1. Obračun ličnih dohodaka — 1 izvršilac
2. auto-mehaničar — 1 izvršilac
3. pomoćni radnik — 2 izvršioca

Pod 1. SSS — ekonomskog smjera i 1 godina radnog iskustva na poslovima i radnim zadacima obračuna ličnih dohodaka.
Izbor se vrši testom.
Pod 2. Završena škola učenika u privredi i stečeno zvanje odnosne struke i 1 godina radnog iskustva u struci.
Pod 3. Završena osmogodišnja škola i regulisana vojna obaveza.
Prijave s dokazima o ispunjavanju traženih uslova dostaviti na adresu OOUR Mašinski servis, 78418 Nova Topola, u roku od 8 od dana od objavljivanja oglasa.
Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Zbor radnika Radne organizacije Narodni univerzitet „Đuro Pucar Stari" Prnjavor

raspisuje

OGLAS

za prijem u radni odnos u Radio-stanici Prnjavor, na neodređeno vrijeme

1. NOVINAR — PRIPRAVNIK, 1 izvršilac.

Uslovi:
Pored opštih uslova propisanih zakonom, kandidat treba da ispunjava i sljedeće posebnme uslove:
— završen fakultet — odsjek žurnalistika.
Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.
Prijave sa potrebnim dokumentima slati na adresu: RO Narodni univerzitet „Đuro Pucar Stari", 78430 Prnjavor.

Na osnovu Odluka Savjeta o potrebi zasnivanja radnog odnosa, Radna organizacija „Protivgradna odbrana" Bosanska Gradiška u osnivanju, o b j a v l j u j e

OGLAS

Za zasnivanje radnog odnosa na neodređeno vrijeme sa:

— 1 radnikom za vršenje poslova i radnih zadataka — referenta za administrativne i opšte poslove.

Kandidat treba da ispunjava slijedeće uslove:
— SSS — upravni smjer,
— šest mjeseci radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima,
— poznavanje daktilografije.
Kandidati su dužni da uz prijavu podnesu:
— izvod iz matične knjige rođenih,
— ljekarsko uvjerenje i,
— dokaz da ispunjavaju uslove za rad na utvrđenim poslovima i radnim zadacima.
Prijave se podnose u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa na adresu:
RO Protivgradna odbrana Bosanska Gradiška u osnivanju Ul. 29. novembra bb.
Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

Na osnovu odluke Radničkog savjeta sa redovne II sjednice od 30.1.1985. godine RO Kliničko-medicinski centar Banjaluka OOUR Dom zdravlja Banjaluka, r a s p i s u j e

OGLAS

za popunu slobodnih radnih mjesta

1. Medicinska sestra za rad u Službi polivalentne patronaže do povratka radnica sa porodiljskog odsustva, na određeno vrijeme — Izvršioca 4.
USLOVI: opšti uslovi po zakonskim propisima, završena medicinska škola — odsjek medicinskih sestara i položen stručni ispit, i prethodna provjera znanja.
2. Stomatološka sestra za rad u Stomatološkoj službi do povratka radnica sa porodiljskog odsustva, ponovni oglas, na određeno vrijeme — izvršilaca 5.
USLOVI: Srednja medicinska škola, smjer stomatoloških sestara, položen stručni ispit i prethodna provjera znanja.
Prijave se podnose Komisiji za radne odnose OOUR-a Dom zdravlja Banjaluka, putem Kadrovskog odsjeka, u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa u listu „Glas".
Uz prijavu kandidati su dužni dostaviti ovjeren prepis ili foto-kopiju sljedećih dokumenata: svjedočanstvo o završenoj medicinskoj školi, uvjerenje o položenom stručnom ispitu, izvod iz matične knjige rođenih i ljekarsko uvjerenje o radnoj sposobnosti, a lica u radnom odnosu dužna su dostaviti uvjerenje o radnom odnosu.
Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.
O rezultatima oglasa kandidati će biti obaviješteni u roku od 15 dana od dana izbora.

SOUR „RUDI ČAJAVEC"
RO PROFESIONALNA ELEKTRONIKA
OOUR PRECIZNI LIV
BANJALUKA

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose OOUR-a Precizni liv, raspisuje

OGLAS

za popunu poslova - radnih zadataka na neodređeno vrijeme

1. MLADI TEHNOLOG - 1 radnik
Uslovi: - diplomirani inženjer metalurgije, potrebno radno iskustvo 1 godina
2. MLADI PROCESNI INŽENJER - 1 radnik
Uslovi: - diplomirani inženjer tehnologije, potrebno radno iskustvo 1 godina.

Izbog kandidata izvršiće se u skladu sa propisima iz oblasti ONO i DSZ, kojima su utvrđeni posebni uslovi za rad u namjenskoj proizvodnji.

Uz prijavu na oglas priložiti foto-kopiju diplome i potvrdu o radnom iskustvu.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće biti razmatrane.

Prijave dostaviti putem pošte na adresu: SOUR „RUDI ČAJAVEC", RO PROFESIONALNA ELEKTRONIKA, Kadrovska služba, 78000 Banjaluka, Ulica braće Pavlića 23 A.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od prvog narednog dana od dana objavljivanja.

AIPK RO „TRGOPROMET" BANJALUKA
„MATEX" OOUR ZA PROMET TEKSTILOM I MJEŠOVITOM ROBOM NA MALO
BANJALUKA
Komisija za radne odnose

Na osnovu člana 8. Pravilnika o radnim odnosima i odluke Komisije za radne odnose od 13.2.1985. godine, objavljuje

OGLAS

za prijem radnika na određeno vrijeme

1. Knjigovođa - analitičar - 1 izvršilac
2. Referent za plaćanje i naplatu - 1 izvršilac
3. Saldo - kontista - 1 izvršilac

USLOVI:

Pored opštih uslova predviđenih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i posebne uslove i to:

— da imaju srednju stručnu spremu - ekonomski smjer sa 6 godina radnog iskustva na poslovima knjigovodstva.

Prijem se vrši na određeno vrijeme radi zamjene privremeno odsutnih radnika.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Prijve sa dokazima o ispunjavanju traženih uslova dostaviti na adresu: OOUR „Matex" Banja Luka, Ul. zagrebačka broj 10, putem Službe za opšte i kadrovske poslove.

Na osnovu člana 242. Zakona o državnoj upravi, („Službeni list SRBiH", broj 38/78), po pribavljenom mišljenju radne zajednice predsjednik Opštinske komisije za privredu i budžet SO Skender Vakuf, raspisuje

OGLAS

za prijem pripravnika

1. GEOMETAR

Uslovi:

Pored opštih uslova predviđenim članom 205. Zakona o državnoj upravi, kandidat treba da ispunjava i posebne uslove:

1. Da ima završenu srednju geodetsku školu.

Pored navedenog potrebno je da kandidati nemaju smetnji iz člana 206. Zakona o državnoj upravi.

Lični dohodak prema samoupravnom opštem aktu Radne zajednice.

Uz molbu podnijeti dokaze o ispunjavanju uslova, a nepotpune prijave neće se razmatrati.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

SOUR „JELŠINGRAD" BANJALUKA
OOUR TVORNICA DIZALICA I TRANSPORTNIH UREĐAJA
PRNJAVOR

Komisija za radne odnose na sjednici održanoj dana 12.2.1985. godine donijela je odluku o raspisivanju

OGLASA

za popunu radnih mjesta na neodređeno vrijeme

1. Elektrovarilac - 1 izvršilac
Uslovi: KV-elektrovarilac, 3 god. radnog iskustva, sa atestom za elektrozavarivanje I ili II klase.
2. Glodač KV-V grupe 3 izvršioca
Uslovi: KV- glodač sa 3 god. radnog iskustva.

Radno mjesto pod red. br. 1. izbor će se izvršiti provjerom znanja.

Kandidati treba da ispunjavaju uslove propisane Zakonom o zasnivanju radnog odnosa i uslove tražene u oglasu.

Uz prijavu potrebno je dostaviti:

a) svjedočanstvo o tražnoj stručnoj spremi,
b) potvrda o radnom iskustvu,
c) atest za zavarivanje I ili II klase (za radno mjesto pod rednim brojem 1).

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja u listu „Glas" Banjaluka.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

Prijave slati na adresu „Jelšingrad" OOUR Tvornica dizalica i transportnih uređaja Prnjavor, Partizanski put br. 1.

OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA UPRAVNO STRUČNE I OPŠTE POSLOVE SKUPŠTINE OPŠTINE KLJUČ

RASPISUJE

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na određeno radno vrijeme i to:

— Daktilograf II klase
(Do povratka radnika sa bolovanja) - 1 izvršilac

Pored opštih uslova predviđenih Zakonom za zasnivanje radnog odnosa, kandidati treba da ispunjavaju sljedeće uslove i to:

Da ima završenu osmogodišnju školu, daktilograf II klase i godinu dana radnog iskustva.

Kandidati su uz prijavu dužni priložiti dokaze o ispunjavanju uslova.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

Oglas ostaje otvoren 8 (osam) dana od dana objavljivanja.

Prijave na oglas dostavljaju se na adresu:

Opštinski sekretarijat za upravno stručne i opšte poslove Skupštine opštine Ključ.

AIPK RO „RATARSKO—STOČARSKA PROIZVODNJA" NOVA TOPOLA
OOUR „RATARSTVO" NOVA TOPOLA

na osnovu Odluke Komisije za radne odnose od 08.02.1985. godine RASPISUJE

OGLAS

za popunu upražnjenih radnih mjesta

1. Tehnolog u RJ Navodnjavanje i eksperimentalna proizvodnja - 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.
2. Knjigovođa obračuna ličnog dohotka u SZP - 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

USLOVI:

pod 1) - VSS diplomirani inženjer poljoprivrede, smjer ratarski ili melioracije ili VSS - inženjer poljoprivrede, smjer ratarski ili melioracije i

— 1 godina radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima,

pod 2) - SSS ekonomski ili upravni tehničar

— 6 mjeseci radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima

— prethodna provjera radnih i stručnih sposobnosti.

Rok za podnošenje prijava iznosi 8 dana od dana objavljivanja oglasa u listu „Glas" Banjaluka.

Uz prijavu se obavezno prilažu:

— dokaz o stručnoj spremi (original ili ovjerena foto-kopija)

— potvrda o radnom iskustvu u kojoj treba da je navedeno na kojim poslovima je kandidat radio,

— izvod iz matične knjige rođenih.

Nepotpune i neblagovremene prijave Komisija će odbaciti i o tome obavijestiti kandidata.

Prijave se podnose na adresu OOUR-a, sa naznakom „ZA OGLAS".

O izboru kandidati će biti obaviješteni u zakonskom roku.

SOUR „KRAJINATURIST"
BANJALUKA
Hotelsko-ugostiteljska radna organizacija
„KONTINENTAL"
Radna zajednica zajedničkih službi

Na osnovu Odluke Komisije za radne odnose Radne zajednice zajedničkih službi od dana, 14.02.1985. g. raspisuje se

OGLAS

za popunu upražnjenih radnih mjsta i prijem pripravnika

NA NEODREĐENO VRIJEME — PRIRPAVNICI
1. EKONOMSKI TEHNIČAR— pripravnik - 2 izvršioca

NA NEODREĐENO VRIJEME — RADNICI
2. FAKTURISTA — 1 izvršilac
3. ELEKTRIČAR - 1 izvršilac
4. TT MEHANIČAR - 1 izvršilac
5. MAŠINBRAVAR- sa poznavanjem autogenog zavarivanja - 1 izvršilac

Pored zakonom predviđenih uslova, kandidati treba da ispunjavaju i sljedeće uslove:

pod 1. Traži se SSS - ekonomski tehničar - pripravnik (bez rad. iskustva).

pod 2. Traži se SSS - srednja ekonomska škola sa 1 god. radnog iskustva. Prije izbora izvršiće se provjera radnih i stručnih sposobnosti radnika.

pod 3. Traži se VKV-KV električar sa 1 god. radnog iskustva. Prije izbora izvršiće se provjera radnih i stručnih sposobnosti radnika.

pod 4. Traži se KV TT mehaničar sa 1 god. radnog iskustva, prije izbora izvršće se provjera radnih i stručnih sposobnosti radnika.

pod 5. Traži se KV mašinbravar - sa poznavanjem autogenog zavarivanja sa 1 god. radnog iskustva. Prije izbora izvršiće se provjera radnih i stručnih sposobnosti radnika.

Uz molbu priložiti:

— Orginal ili ovjerenu foto-kopiju svjedočanstva o završenoj školskoj, odnosno stručnoj spremi.

— Uvjerenje o radnom iskustvu.

Molbe slati na adresu: HURO „KONTINENTAL" RADNA ZAJEDNICA ZAJEDNIČKIH SLUŽBI Banjaluka, Ul. S. Markovića bb, u roku od 8 dana od dana objavljivanja u listu „Glas". NEPOTPUNE I NEBLAGOVREMENO PODNESENE PRIJAVE NEĆE SE UZETI U RAZMATRANJE.

AUTO—MOTO DRUŠTVO
BOSANSKA DUBICA

Na osnovu člana 38. i 39. Samoupravnog sporazuma o udruživanju rada radnika u Radnoj zajednici AMD, člana 13. i 14. Pravilnika o radnim odosima RZ. AMD, člana 21. Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka u RZ i zaključaka Predsjedništva i Radne zajednice od 14.02.1985. godine raspisuje se

OGLAS

za popunu radnog mjesta finansijskog knjigovođe samostalnog.

1. Broj izvršilaca -1 (jedan)
2. Radnik udružuje rad sa radnicima RZ na neodređeno vrijeme i punim radnim vremenom.
3. Uslovi:

— Završena srednja ekonomska škola (ekonomski tehničar).

— Radno iskustvo - 5 godina

— Samostalan u svome poslu

— Da ispunjava ostale zakonske uslove.

Oglas je otvoren 8 dana od dana objavljivanja: na oglasnoj tabli u SIZ-u za zapošljavanju, Radiju- Bos. Dubica i u „Glasu".

Molbe slati na adresu: Auto-moto društvo, Ulica Adema Kalabića 51 Bos. Dubica. Uz molbu dostaviti svjedočanstvo ili diplomu o stručnoj osposobljenosti i uvjerenje o provedenom vremenu na poslovima finansijskog knjigovođe.

Dana 19. februara 1985. godine navršava se sedam tužnih dana od prerane smrti našeg dragog supruga, oca i djede

MEHMEDA RAMIĆA

Koristimo ovu priliku da izrazimo duboku zahvalnost osoblju Kirurškog odjela KBC Banjaluka, FK „Borac", Banjaluka, OŠ „Mirko Višnjić", Banjaluka, rodacima, prijateljima, komšijama iz Ulica braće i sestara Kapor broj 52, iz Zalužana i Zanatskog centra. Zahvaljujemo i svim onima koji su dobrovoljno darovali krv našem dragom tati. Hvala i svima onima koji su svojim prisustvom ublažili našu tugu, bol u nenadoknadivom gubitku supruga, tate i djede.

OŽALOŠĆENA PORODICA
RAMIĆ
057666

RO „UNIVERZAL"
Fabrika hidrauličnih uređaja i garažno servisne opreme, POGON II u S. Vakufu

objavljuje

OGLAS

za prijem izvršilaca na poslove i radne zadatke kako slijedi:

1. KONTROLOR MAŠINSKE OBRADE U POGONU II „UNIVERZAL" u Skender-Vakufu — 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

2. KV BRAVAR — MONTER U POGONU II „UNIVERZAL" u Skender-Vakufu — 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

USLOVI: Pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa predviđenih zakonom kandidati treba da ispunjavaju i sljedeće

POSEBNE USLOVE:

Pod 1. — Završena srednja tehnička škola — mašinski smjer ili škola za VKV ili KV tokare.

— Radno iskustvo 4 godine.

Pod 2. — Završena škola za KV bravara ili alatničara.

— Bez radnog iskustva.

OSTALI USLOVI: Stupanje na rad, lični dohodak i ostala prava iz radnog odnosa po normativnim aktima Radne organizacije.

Oglas ostaje otvoren 8 (osam) dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje

Prijave na oglas slati na adresu:

POGON II „UNIVERZAL" SKENDER-VAKUF

TUŽNO SJEĆANJE

na dan 19. februar 1985. godine kada se navršava tužna godina od smrti naše drage

BISERE BUZALJKO
rođene MUHURDAREVIĆ

Njen lik ostaće u trajnoj uspomeni njenih najmilijih.

Hvala svima koji su je zadržali u lijepoj uspomeni.

S ljubavlju i tugom.

OŽALOŠĆENA PORODICA
057667

RO PTT SAOBRAĆAJA „BANJALUKA"
BANJALUKA
OOUR TTK „BANJALUKA" BANJALUKA

Radnički savjet OOUR-a TIK „Banjaluka", raspisuje

KONKURS

za izbor i imenovanje radnika na neodređeno vrijeme za mandatni period od 4 godine

1. Sekretar OOUR-a, VSS — 1 radnik.

Pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa utvrđenih zakonom, kandidat treba da ispunjava i posebne uslove i to:

Ad. 1. — Završen pravni fakultet, VII dipl. pravnik, 5 godina radnog iskustva, moralno-politička podobnost.

Molbe i dokaze o ispunjavanju uslova konkursa dostaviti konkursnoj komisiji RS OOUR-a TTK „Banjaluka", Banjaluka, Ul. M. Stojanovića 8 Banjaluka.

Nepotpune i neblagovremeno podnesene molbe neće se uzimati u razmatranje.

Konkurs je otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

Komisija za radne odnose Radne organizacije Industrije „Mladost" Mrkonjić-Grad, r a s p i s u j e

OGLAS

za prijem u radni odnos

1. Poslovođa prodavnice u Gornjem-Vakufu na neodređeno vrijeme — 1 izvršilac.

Pored opštih uslova predviđenih zakonom kandidati treba da ispunjavaju i posebne uslove:

— VK ili KV radnik u trgovini sa jednom godinom radnog iskustva a ukoliko nema kandidata sa iskustvom, može i bez iskustva.

Prijave na oglas sa dokazima o stručnoj spremi i radnom iskustvu dostaviti Komisiji za radne odnose Industriji konfekcije „Mladost" Mrkonjić-Grad, u roku od osam dana od dana objavljivanja oglasa.

Nepotpune i neblagovremene molbe neće se uzeti u razmatranje.

MALI OGLASI

Veselina Masleše 13
Telefon 34-448
RADNO VRIJEME
OD 7,00 DO 15,00
SUBOTOM
OD 8,00 DO 12,00

PRODAJA AUTOMOBILI

PRODAJEM automobil zastavu 850, javiti se na telefon broj 34-825, Banjaluka. 057634

ZEMLJIŠTE

PRODAJEM plac u Dervišima, Dubička ulica, Banjaluka, 510 kvadratnih metara, dozvoljena gradnja, upitati na telefon broj 079/22-608, Prijedor. 057655

RAZNO

PRODAJEM nov veći stereo filips radio-kasetofon i praktiku model 1000 super tl. Ulica Nurije Pozderca broj 49-A, Banjaluka. 057636

PRODAJEM stočnu hranu, pitati na telefon broj 36-849, Banjaluka. 057644

PRODAJEM povoljno štrikaću mašinu broter sa svim rezervnim dijelovima skoro nova. Mlađa Todić, Grabik Ilova, Prnjavor. 057648

PRODAJEM agregat za struju 2 kilovata, revolver za ukucavanje eksera hiltu dx450. Informacije na telefon broj 32-911, Banjaluka. 047650

PRODAJEM mašinu za meso na trofaznu struju, telefon broj 51-889, Banjaluka. 057659

SOBE (ponuda)

IZDAJEM namještenu dvokrevetnu sobu s centralnim grijanjem, Ulica Ranka Šipke broj 27, Banjaluka. 057642

IZDAJEM namještenu dvokrevetnu sobu s grijanjem u Ulici Zore Kovčević broj 57, Banjaluka. 057647

IZDAJEM namještenu sobu, telefon broj 47-239, Banjaluka. 057640

POTRAŽNJA

Bračni par traži prazan jednosoban stan, javiti se u prodavnicu „Foto-optik" preko puta hotela „Palas", Banjaluka. 057652

ZAMJENA

TUZLA-BANJALUKA

MIJENJAM dvosoban stan u Tuzli za stan u Banjaluci. Javiti se na telefon broj 075/222-262, Tuzla. 057639

TUZLA-BANJALUKA

MIJENJAM dvosoban stan od 60 kvadratnih metara u Tuzli za odgovarajući ili komforan jednosoban stan u Banjaluci. Za informacije obratiti se na telefon broj 49-896, Banjaluka. 057641

ZAGREB-BANJALUKA

MIJENJAM garsonijeru u Zagrebu za Banjaluku. Telefon broj 32-370, Banjaluka. 057651

MIJENJAM jednosoban stan na Hisetima novogradnja, prvi sprat, za dvosoban stan ili veći uz dogovor, telefon broj 23-530, Banjaluka. 057654

MIJENJAM trosoban komforan stan na visokom prizemlju u novoprimljenoj zgradi Ulica Karla Rojca, lamela 7, za odgovarajući stan bliže centra, u obzir dolaze Hiseta, Paprikovac, Starčevica i Borik. Ponude javiti na telefon broj 47-323 u radnom vremenu, Banjaluka. 062354

MIJENJAM jednoisposoban stan preko Vrbasa za veći stan uz dogovor. Telefon broj 51-889, Banjaluka. 057659

KUPOVINA

KUPUJEM stare poštanske marke, ponude na telefon broj 22-240 i telefon broj 35-849, Banjaluka. 057643

RAZNO

Izdajem poslovni prostor u Banjaluci pogodan za predstavništvo i skladište uz mogućnost korištenja garaže i telefona površine 100 kvadratnih metara. Informacije na telefon broj 078/33-677, Banjaluka. 057637

IZDAJEM frizerski salon za žene u Ulici Gavrila Principa broj 2, obratiti se svaki dan od 16,00 do 20,00 sati na telefon broj 51-227, Banjaluka. 057654

RADNA MJESTA

Radnja „Hot-dog", vlasništvo Vilke Pletikose u Ulici Zmaj Jovina bb, telefon broj 078/756-312, Banjaluka oglašava slobodna dva radna mjesta za rad u kiosku, oglas je otvoren do popune, Banjaluka. 057649

RO „ENERGOMONT"
OOUR „ENERGOINŽENJERING"
BANJALUKA
A. Šeremeta „B"

Na osnovu odluke CRS RO „Energomont" od 2.2.1985. godine i Zbora radnika OOUR-a „Energoinženjering" od 16.2.1985. godine raspisuje

OGLAS

za popunu radnih mjesta

1. PREVODILAC SEKRETAR ADMINISTRATOR

Uslovi: VSS/VS/SSS

filozofski fakultet /tehničke ili ekonomske struke,

— aktivno poznavanje engleskog jezika,

— radno iskustvo od 2 god. na poslovima prevođenja i korespondencije,

— poželjno poznavanje arapskog jezika.

— Rad se udružuje na određeno vrijeme.

— Kandidat će se uputiti privremeno na rad u Irak-Bagdad na period do okončanja projekta (oko 18-24 mjeseci).

2. PRIPRAVNIK — dipl. ing. maš.

Uslovi: Završen maš. fakultet-energetski smjer,

— za muškarce regulisana vojna obaveza,

— rad se udružuje na neodređeno vrijeme.

Oglas je otvoren 8 (osam) dana od dana objavljivanja.

Prijave dostavite na gornju adresu, a kandidati o ishodu oglasa biće obaviješteni u roku od 15 dana po njegovom okončanju.

RO OSNOVNOG I PREDŠKOLSKOG OBRAZOVANJA I VASPITANJA SANSKI MOŠT

Savjet Osnovne škole „NARODNI FRONT" Sanski Most r a s p i s u j e

KONKURS

za izbor direktora škole neizbornost

Pored uslova propisanih zakonom i Društvenim dogovorom o ostvarivanju kadrovske politike, kandidati treba da ispunjavaju i posebne uslove:

— da je nastavnik, odnosno pedagog, da ima najmanje 3 godine radnog iskustva u nastavi, da se je afirmisao u radu u vaspitno-obrazovnim ustanovama, da se ističe nastavno-pedagoškim radom i organizacionim sposobnostima, da je idejno opredijeljen za samoupravljanje i razvoj samoupravnih socijalističkih odnosa, te da nije kažnjavan i da se protiv njega ne vodi postupak za krivična djela propisana zakonom koja čine smetnju za izbor na funkciju inokosnog poslovodnog organa.

Izbor se vrši na četiri godine.

Konkurs je otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

Uz prijavu na konkurs potrebno je dostaviti slijedeće dokumente: dokaz o završenoj školi, potvrdu o radnom stažu, uvjerenje da se ne vodi krivični postupak, radnu karakteristiku i ljekarsko uvjerenje.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

AIPK — RO ZA PROMET ROBE NA MALO I VELIKO „PROMET" PRNJAVOR

r a s p i s u j e

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na određeno vrijeme

1. PRODAVAČ, u Robnoj kući „Prima" u Prnjavoru — 3 izvršioca

2. PRODAVAČ u prodavnici broj 27 Smrtići — 1 izvršilac

3. PRODAVAČ u prodavnici broj 25 Palačkovci — 1 izvršilac

USLOVI:

Pored opštih uslova, radnik treba da ispunjava posebne uslove i to:

Pod rednim brojem 1, 2 i 3 KV radnik u trgovini, 6 mjeseci radnog staža u struci i položen stručni ispit.

Oglas ostaje otvoren 8 dana po objavljivanju.

Prijave sa dokazima školske spreme i radnog iskustva dostaviti na adresu RO „PROMET" 78430 PRNJAVOR.

Radni odos trajaće do povratka radnika sa bolovanja.

Prijave bez potrebnih dokumenata neće se razmatrati.

UOČI KINESKE NOVE GODINE, 20. FEBRUARA

POVRATAK ZMAJEVA

● Tradicionalno, po narodski, Kina će 20. februara dočekati Novu godinu, koja najavljuje dolazak Sunca - i inače, u Kini je sve više zadovoljstva, svjetlosti i starih dobrih običaja

PEKING — Stotine miliona peradi 20. februara potrošiće Peking da oglase festival proljeća, odnosno dolazak tradicionalne kineske Nove godine. Onu koja je nastala u noći 1. januara, svakako, i Kina je službeno obilježila, a ovoj, na koju je navikao od davnina, narod priređuje svoje slavlje.

Slavi se zapravo dolazak Sunca, pa se praznik za to i zove festival proljeća. Trajaće tri dana.

Ulazi se u „godinu bivola", koji po mitskom predanju zauzima drugo mjesto u koloni od 12 životinja prema kojima, po narodnom folkloru, godine dobijaju svoje ime, a ljudi se rađaju u njihovom znaku. Na čelu te kolone je miš, a onda slijede bivo, tigar, zec, zmaj, zmija, konj, ovan, majmun, pijetao, pas i, na začelju, prase. U šarenilu te igre narodne mašte, za one koji su se rodili u godini bivola se kaže da su mudri, istrajni i trpeljivi.

Tri dana „Festivala proljeća" teško je ma sa čim uporediti po radoznalosti ljudi, njihovim iščekivanjima, emocijama i bogatstvu zabavljanja. Prošla godina je bila bučna festivalska i s dobrim trpezama. Ova će, sve na to ukazuje, biti godina još većeg opuštanja jer svijet osjeća da je Kini krenulo dobro po mnogo čemu.

Ali sve bi to bilo suviše obično kada, s dolaskom mjesečeve Nove godine, ne bi na ulice i trgove Kine izašli zmajevi, njeni najdraži simboli. U predanjima se pojavljuje otprije sedam hiljada godina, da bi se neprestano ispreplitali sa životom Kineza. Bili su eksomunicirani u deceniji „kulturne revolucije" kao nedolična prošlost, i vraćeni kada je toj ideološkoj ekstravaganciji učinjen kraj.

Zmajevi će, dakle, sada sići. Svako ih iščekuje, a ne samo oni mlađi. Na ulice i trgove se izađe da se posmatra njihova „igra" i produži trajanje prastaroj zabavi. Tu mitsku životinju čovjek je izmislio i kroz vijekove i milenijume stalno nešto dodavao ili oduzimao. Nekad je ona dobroćudnog izgleda ma kako imala strašne zube, kandže i velike oči, s dugim tijelom koje se povija, uzdiže i pada, u stvari da bi svijet uživao u ljepotama a ne da bi se razbježao od straha. Ponekad im je više pojačan izgled koji treba da impresionira snagom i autoritetom. Tu crtu su mu podvlačili kineski vladari iz feudalnih i predfeudalnih vremena, vezujući prijetećeg izgleda zmaja za svoje političke i druge slične potrebe.

Bilo kako da izgledaju kao dobroćine ili zastrašujući autoritet-zmajevi su se smjestili duboko u osjećanja kineskih ljudi. Praznik se bez njih ne može zamisliti.

Zmaj se na kineskom jeziku kaže „lung", a baš to ime mnogi očevi i majke daju i danas svojim sinovima. Neka budu čestiti, odvažni i moćni kao zmajevi.

Tim dubokim osjećanjima kineskog čovjeka prema prošlosti zemlje i pokoljenjima koja se gube daleko u drevnim vremenima sadašnja generacija na kormilu Kine skinula je kapu, uz duboko poštovanje. Zmajevi su se vratili. Prošlog oktobra, kada je nova Kina bilježila 35-godišnjicu od svog nastanka, u centralnoj paradi na Trgu nebeskog mira - nerazdvojno od svega što se govorilo o današnjici i budućnosti - valjala su se jedan kraj drugoga četiri gigantska „zmaja", u impresivnom šarenilu boja, snage i dobroćudnosti.

Nije mogla biti jasnija rehabilitacija onoga što se zove trajanje na kineskom tlu. „Potomci zmajeva" povezali su niti koje su u periodu ekstremizma bile pokidane.

Božidar ĐURICA

U JUŽNOM VELSU

OTISAK NJUŠKE UMJESTO ŽIGOSANJA

LONDON — Svaka životinja ima svoj vlastiti otisak po kome se može tačno identifikovati. Kako su utvrdili detektivi u Južnom Velsu, kao što se ljudi razlikuju po otiscima prstiju, tako se životinje razlikuju po otiscima na njuške. Lični otisci se dobijaju tako što se njuška lagano pritisne na mastilo za otiske, a zatim se na čistom papiru odslika. Na istom papiru se zabilježe ostali lični podaci: pedigre, vlasništvo, uzgajatelji i drugo. Detektivi tvrde da je njihov metod naročito podesan za obilježavanje stoke koja je do sada trpela bolna žigosanja i slično

ISTRAŽIVANJA

AJNŠTAJNOV MOZAK, IPAK, DRUGAČIJI!?

BERKLI — Da li je moguće da je Albert Ajnštajn bio genije zato što je njegov mozak imao više ćelija i što su one bile bolje hranjene nego kod običnih ljudi? To se, naravno, ne može pouzdano utvrditi ali je jedna američka naučnica iznijela zanimljivu pretpostavku o „porijeklu" Ajnštajnove genijalnosti.

Merien Dajmond profesor anatomije na Univerzitetu u Kaliforniji, ispitivala je četiri godine uzorke Ajnštajnovog mozga, koji je inače, sačuvan, i u časopisu „Sajens" objavila rezultate svojih dosadašnjih ispitivanja. Profesorka objašnjava da u mozgu postoje dvije vrste ćelija: neuroni, koji stvaraju i provode nervne impulse dakle, „misle" i glijalne, odnosno potporne ćelije, koje hrane mozak. Merien Dajmond je utvrdila da u Ajnštajnovom mozgu ima mnogo više - 73 odsto, precizno govoreći - glijalnih ćelija nego kod normalnog čovjeka. Ipak, naučnica priznaje da ne smije pouzdano da tvrdi šta znače rezultati koje je dobila budući da „niko ne zna kako mozak misli" i da je ispitivala mozak čovjeka koji je umro prije 30 godina.

U AUSTRALIJI

ŽENE NISU ZA „BACAČE"

MELBURN — Prvi put u istoriji australijske vojske i ženama je dopušteno da budu, ako žele, vojnici, kako je zvanično saopšteno, u prvoj grupi za obuku nalazi se 48 žena koje će biti upućene u bataljon za obuku u mjestu Kapuka kraj gradića Vaga Vaga na Južnom dijelu Novog Južnog Velsa. Obuka žena i muškaraca, koje dnevno traje 17 časova, biće potpuno ista. Jedino je odlučeno da žene ne bacaju ručne granate i da ne budu u sastavu udarnih grupa. Takođe je odlučeno da vojnikinje, koje sve imaju po 18 godina, mogu same sebi da kupuju donji veš, dok će vojnici i dalje morati da nose potpuno vojničku opremu.

BICIKLOM KROZ ISTORIJU

Piše: Ivica LUKENDA

Trka za prava i procente

● Kako su nekad žandari vrebali na bicikliste - skriveni u žbunju ● Ko troši koliko energije - pčele, zečevi, helikopteri, bicikli...

Iako je bicikl u današnjem saobraćaju formalno (ali samo djelimično i praktično) priznat kao ravnopravno prevozno sredstvo, kao i sva ostala vozila, nije uvijek bilo tako. Od samog početka, bicikl je prilično teško sticao pravo građanstva. Na prelomu vjekova, prema bečkim uputstvima za bicikliste, oni su morali da vode računa o jahaćim konjima i konjskim zapregama. Ako bi, slučajno, vidio da se konj boji ili ga kočijaš upozori na to, morao je da side sa bicikla i po mogućnosti da ga sakrije od pogleda konja. Pored toga, svaki biciklista je morao da se potpuno skloni s puta kolima presvijetlog dvora i vatrogasnim kolima. U Austriji je biciklistima bilo zabranjeno da se kite biciklističkim odlikovanjima i medaljama.

Biciklisti tog vremena bili se izloženi uvredama pješaka i vozača, često i fizičkim napadima, a ono što je danas za automobiliste radar, tada je bio žandar u žbunju. Žandari su sačekivali hrabre bicikliste i bacali se na njih što za današnje pojmove izgleda vrlo komično. Bili su i fizički napadani, pa i zatrpavani kamenjem samozvanih zaštitnika javnog reda, a nisu bile rijetke ni klipe u točkovima. Hrabri vozači naročito su bili ograničavani policijskim normama i odredbama gradskih vlasti. Na sreću, takva vremena su prošla.

BICIKLI I DŽULI

Bicikl je izuzetno mali potrošač energije. Primjera radi, za kilometar puta mišu je potrebno 160 do 380 džula po gramu tjelesne težine, pčelama i pacovima oko 60, zečevima i helikopterima 15, psima i putničkim avionima 6, brodovima 4, golubovima 3,8, kravama i putničkim automobilima 2,5 i lososima 1,7. Biciklista za kilometar puta po gramu težine utroši samo 0,6 džula!

Razumije se da na potrošnju energije utiču i veličine i težina bicikliste i konstrukcija bicikla.

Pri normalnoj vožnji, na savladavanje otpora vazduha otpada 6 procenata, a pri sportskoj vožnji taj utrošak je već 26 procenata.

VOŽNJA BICIKLA I PROCENTI

Uzmimo da bicikl ima 70 kilograma, put je ravan, biciklista je malo nagnut naprijed i vozi brzinom od 15 km/h. Utrošak energije na savladavanje trenja, ukoliko se izuzmu otpori u ležajevima bicikla, ima sljedeće karakteristike: trenje o kolovoz je 61 procenat, otpor vazduha 16 i 23 procenta ostalo (mišići, zglobovi, mali koeficijent iskorištenja okretanja pedala, itd...)

Jedan od najbezbjednijih: sobni bicikl italijanske proizvodnje

Kada smo u domenu procenata, interesantno bi bilo upoznati se i koliko su danas biciklisti ugroženi u saobraćaju. Prema statistici GSUP-a Zagreb (Zagreb je tipično grad bez posebno izgrađenih biciklističkih staza) od 7733 saobraćajne nesreće 1981. u 163 nezgode sudjelovali su biciklisti. Od 3001, povrijeđenih biciklista je bilo 131, a od 148 poginulih bilo je 12 biciklista. Ove brojke strašno zabrinjavaju ako se zna da su biciklisti činili 1,4% ukupnog broja učesnika u saobraćaju. Kako danas, usljed visokih cijena goriva za automobile, raste broj biciklista na ulicama, procenti su, vjerovatno, drukčiji.

A tako malog potrošača energije trebalo bi bolje zaštititi u saobraćaju.

Sutra:
MODA, KAO PRATILAC

U KINI

ČETVOROGODIŠNJI STUDENT

PEKING — Najmlađi student u Kini, a najvjerovatnije i u svijetu je četvorogodišnji dječak Džendžim, koji je nedavno primljen na univerzitet „Vuhan" u centralnoj Kini. Dječak će pohađati pripremnu nastavu - osnovne nauke i tehnologije. Kako je javila kineska novinska agencija, dječak je veoma talentovan. Svoje vanredne sposobnosti mali Džindžin je pokazao već kada je imao godinu i po dana. On se u to vrijeme uspješno komparativno koristio kineskim i engleskim jezikom. S dvije godine je dobro govorio oba jezika, znao tabalicu množenja i dvadeset geometrijskih oblika, s dvije i po godine je bez teškoća znao sve matematičke radnje, a s tri je čitao klasičnu englesku i kinesku poeziju. Dječak sada ima četiri godine i napametzna mnoštvo djela klasične kineske poezije, a matematiku poznaje koliko đijete koje završi osnovnu školu. Otac malog genija je istraživač u oblasti prenošenja nasljednih osobina, a majka mu je radnica.

SATIRIKON

Tata-mata i birokrata
sreli se na banketu
pa se viski s ledom
nađe na - tapetu.

Požali se tata-mata:
Umrem od gladi!
Podrža ga birokrata,
poče da se sladi.

Na kraju banketa,
uhvati ih muka -
sad im stomak smeta,
sve zbog džabaluka.

B. MITROVIĆ

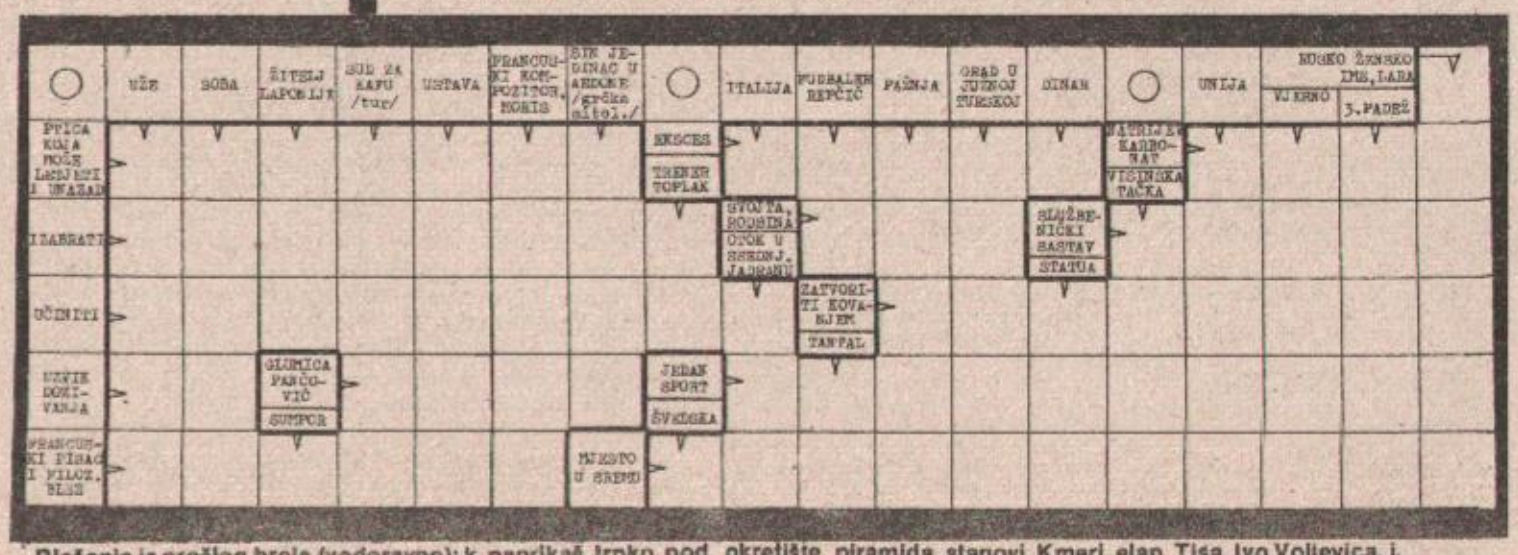

Rješenje iz prošlog broja (vodoravno): k, paprikaš, trpko, pod, okretište, piramida, stanovi, Kmeri, elan, Tisa, Ivo Voljevica, i, ovako, inicijativa.

ZANIMLJIVOSTI

LIJEK PROTIV AUTIZMA

Autizam, opaka bolest koja se javlja u ranoj mladosti i pokazuje neke od simptoma šizofrenije i mentalne retardiranosti, dugo muči naučnike. Uobičajeni tretman (ali marginalno efikasan) sastoji se u pokušaju da se modifikuje ponašanje autične djece, ublažavanjem onog što mnogi eksperti vjeruju da bi mogao biti psihološki korijen problema - „bijesne reakcije" prema majci. Grupa kalifornijskih istraživača je došla do izvjesncg uspjeha u liječenju autizma pomoću lijeka za smanjenje apetita nazvanog fenfluramin.

Tim istraživača je došao na ideju o upotrebi fenfluramina zbog njegove sposobnosti da smanji lučenje moždane supstance - serotonina. Zbog toga što nekih 40 odsto autičnih pacijenata ima u krvi serotonina više nego što je normalno, naučnici su zaključili: pošto fenfluramin smanjuje serotonin u mozgu životinja, možda bi mogao tako isto da djeluje i na mozak djeteta. Prvi rezultati su pokazali da lijek ne samo što smanjuje koncentraciju serotonina u krvi, već je „ovo smanjenje praćeno dokazima u poboljšanom ponašanju i spoznajnim funkcijama kod oboljelih".

Naučnici upozoravaju da su ova istraživanja još u povoju i da su zasnovana na malom broju dokaza. Međutim, ohrabruje činjenica da je lijek dao dobre rezultate. D. T.

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

BOSANSKI NOVI

SKUPO JE SVE

Mira Jelisavac, trgovac:

- Mi trgovci najbolje osjetimo kada opadne kupovna moć građana. Radim u „Saninoj" prodavnici i mogu reći da nikada januar kao ovog puta nije bio ovako „tanak". Nije u pitanju skupoća tekstilne robe. Skupo je sve, a lični dohoci ne prate skokove inflacije.

GRAĐEVINARI BEZ POSLA

MILANKO VUJANOVIĆ, RADNIK:

- RO „Građevinar", u kojoj sam zaposlen, je pred likvidacijom. Više od pola godine primamo zajamčene lične dohotke, a kako sa 10.050 dinara živjeti mjesec dana. Nekoliko puta su se smjenjivali rukovodioci u ovom kolektivu. Njima je lako, jer se samo pomjeraju s jednog na drugo mjesto, a radnici ostaju da vade vruće kestenje iz vatre.

HLADNI RADIJATORI

MILAN VUČINOVIĆ, RADNIK:

- Ovakvu zimu nisam upamtio. Radijatori su hladni i pored toga što RO Grijanje i održavanje instalacija u gradu ulažu maksimum napora da se stanovi dobro griju. Grijanje je preskupo, čak 80 dinara po kvadratnom metru.

USPOREN RAZVOJ

MIRKO PILIPOVIĆ, POLJOPRIVREDNIK:

- Godinama se o razvoju bosanskonovske poljoprivrede govori iza zatvorenih vrata ili u nekim materijalima i elaboratima. Konkretnih planova i njihove realizacije nema. Sada, čujem, formiraće se nekoliko novih zemljoradničkih zadruga. Neka ih, neka zadruge u svakom selu, ali samo da se one bave primarnom poljoprivrednom proizvodnjom, a ne samo trgovinom kao do sada.

tekst i snimci
S. RISOVIĆ

INFORMATOR

BANJALUKA

REPERTOAR KINA

KOZARA - **HERKUL** (italijanski film) u 11, 16, 18 i 20 sati.
VRBAS - **NAJKRAĆI PUT ZA KINU** (američki film) u 16, 18 i 20 sati.
PALAS - u velikoj sali **POLICIJSKA AKADEMIJA** (FEST 85 - američki film) u 10, 16, 18, i 20 sati. U maloj sali u 10 sati je film **TOM OKOM, JERRY SKOKOM** u 16,30, 18,30 i 20,30 je domaći film **ŠEĆERNA VODICA.**

NARODNO POZORIŠTE
Nema predstave.

DJEČIJE POZORIŠTE
DO POSLJEDNJEG ŠAHA u 10 sati.

DOM JNA
u 19.00 sati **SUMNJIVO LICE** u izvođenju Radničkog teatra KUD-a Karlo Rojc - sav prihod ide u korist sestara Čuljak.

DOM KULTURE
Izložba arhitekture 70. godina u Hrvatskoj. U velikom salonu je izložba plaketa Borisa Bućana.

UMJETNIČKA GALERIJA
Stalna postavka

SPOMEN ZBIRKA DRAGINJE I VOJE TERZIĆ—stalna postavka nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 17.

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE
Stalna postavka Muzeja sadrži dva nova interijera (bosanske sobe).

BIBLIOTEKA
Odjeljenje u **Domu Radničke solidarnosti** radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7 do 19 sati. Odjeljenje u **MEJDANU** radi svaki dan, osim nedjelje od 7 do 19 sati. Odjeljenje u **BUDŽAKU** radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19 sati, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

DEŽURNA APOTEKA
Noćno dežurstvo ima apoteka „1. maj" u Ulici Vladimira Nazora 21, tel. 21-914.

VAŽNIJI TELEFONI:
SUP 92
VATROGASCI 93
HITNA POMOĆ 94
BOLNICA 33-725 (STARA LOKACIJA) i 38-111 (PAPRIKOVAC).
AUTOBUSKA STANICA 45-355
ŽELJEZNIČKA STANICA 31-229
TAKSI — STANICA 22-222
INSPEKCIJA 32-100
VODOVOD I KANALIZACIJA 21-247
ELEKTROBANJALUKA 42-555
SERVIS ZA HITNE POPRAVKE STANOVA 45-404
ATLAS 31-995
INEX—TURIST 21-261
PUTNIK 43-900
TURIST—BIRO 35-082
SLAVNI KOPER 31-113
MLADOST BiH 39-835
OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU — CENTAR ZA OBAVJEŠTAVANJE 985

RED VOŽNJE
POLASCI VOZOVA
ZA SARAJEVO: 0,58 (brzi) 05,44 (poslovni), 13,13 16,15 18,09 (poslovni)
ZA ZAGREB: 01,12 03,15 04,12 09,56 (poslovni) 15,14 i 16,33
ZA BEOGRAD: 10,23 (putnički do DOBOJA iz DOBOJA brzi u 14,40), 05,46 (poslovni do DOBOJA) iz DOBOJA u 08,44), 15,08 (putnički do DOBOJA, iz DOBOJA u 17,33), 22,21 (putnički do DOBOJA, iz DOBOJA u 0,30).
DOLASCI VOZOVA
IZ SARAJEVA: 01,09 03,02 (brzi), 09,54 (poslovni), 15,06 (brzi), 16,27 (brzi), 20,06 (poslovni).
IZ ZAGREBA: 0,45 01,50 13,08 16,10 (brzi), 18,07 (poslovni), 21,40 (ubrzani).
IZ BEOGRADA: 05,30 08,17 13,01, 16,28 20,06 21,43.
VANREDNI VOZOVI
Svake nedjelje BANJALUKA — MARIBOR u 13,25 i DOBOJ — BANJALUKA - LJUBLJANA u 14,01.
POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE
ZA ZAGREB: 01,20 02,00 03,00 05,30 06,00 07,45, 08,30 09,30 11,00 12,00 12,40 13,15 14,30 15,10 15,20 17,00 18,15 19,24 20,00.
ZA BEOGRAD: 05,00 06,00 09,30 15,00 17,00 23,30.
ZA LJUBLJANU: 01,20 08,20 12,00 13,15 15,10 19.25.
ZA SARAJEVO: 00,30 08,00 12,00, u prolazu 00,45 10,00 12,35 15,15.
ZA KRANJSKU GORU 13,15.
ZA TUZLU: 05,53 i 15,45
ZA MOSTAR: 06,00 13,00 u prolazu u 11,26 22,00
ZA ROVINJ: 07,45 i 19,25
ZA RIJEKU: 06,00 07,45 22,00
ZA DUBROVNIK: 22,00 24,00 (oba u prolazu)
ZA UMAG: 06,00
ZA SPLIT: 06,40 21,15 prolazni u 8,30
ZA ŠIBENIK: 07,30 i 22,30.

BOSANSKA GRADIŠKA

U Domu kulture u 18 sati igra film **KĆERKA DŽUNGLE** a u 20 sati **ZAŠTO SE NE BI POHVATALI LJUBAVI.**

— NARODNA BIBLIOTEKA I GRADSKA ČITAONICA u Bosanskoj Gradišci rade od 10 do 18 sati, a subotom od 7 do 13 sati. Odjeljenje biblioteke u Novoj Topoli (u zgradi SUBNOR-a) radi ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Istim danima knjige se izdaju i u odjeljenju biblioteke u Orahovi (u Domu kulture) od 18 do 20 sati. U odjeljenju biblioteke u Dubravama (u Domu kulture) knjige se izdaju ponedjeljkom, srijedom i petkom od 17 do 20 sati.

— Stalna izložba „Putevi pobjede" otvorena je od 10 do 13 sati u Radničkom domu. U Spomen—domu „Lepa Radić" u Gornjim Podgradcima postavljena je izložba „Revolucionarna prošlost Gornjih Podgradaca".

APOTEKA u Ulici maršala Tita broj 11 (telefon: 813—130) radi od 7 do 19 sati. Otvara se i u 21 sat za hitne slučajeve. Apoteka kod bolnice radi od 7 do 14 sati. Nedjeljom i praznikom apoteka radi od 9 do 11 sati, a otvara se i u 13,16,19 i 21 sat.

Medicinski centar u Bosanskoj Gradišci: 813—433
Autobuska stanica u Bosanskoj Gradišci 813—500
Turist — biro 813—030
Taksi — stanica 811—716
„Elektro—Bosanska Gradiška" 813—344

ČELINAC

U kino-sali igra film **GROMOVITI TIGAR** u 13 i 19,30 sati.

Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefon 850—038. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07, Dom zdravlja radi od 7 do 15 sati svaki dan osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850—130. Narodna biblioteka „Ivo Andrić" radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850—130.

KOTOR-VAROŠ

U kino sali „25. maj" igra film MAJKO SLUŠAJ MOJU PJESMU

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880—001. Dežurna vatrogasna služba 880—104. Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

U kino sali igra film **APOKALIPSO SUTRA,** italijanski.

Narodna biblioteka „Veselin Masleša" radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon 830—250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830—030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830—066.

SKENDER-VAKUF

Nema kino-predstave.

Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890—611. Opštinski centar za obavještavanje radi od 00 do 24 sata, telefon 890—620.

SRBAC

U domu kulture igra film ZMAJEVA IGRA SMRTI

U Domu kulture američki film NESTAO, pokretno kino gostuje u Bos. Kobašu filmom URLIKANJE. Apoteka 840—003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840—150. Biletarnica 840—038.

PRNJAVOR

U kino-sali igra film LILI MARLEN.

Stanica za hitnu pomoć 860—190 SUP 860—001. Autobuska stanica 860—462.

RADIO — PROGRAM

BANJALUKA

UTORAK, 19. FEBRUAR

Od 5,00 do 9,00 - JUTARNJI PROGRAM RADIO-BANJALUKE
Od 12,00 do 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH
14,00 - Najava programa
14,05 - PROGRAM 1, 2, 3 - PROGRAM 123 /VIJESTI u 14,30, Oglasi i obavještenja u 15,00/
15,30 - DNEVNIK
15,45 - Intermeco
16,00 - DNEVNIK RS
16,30 - Magazin sedam
17,00 - SASTANAK U PREDVEČERJE /VIJESTI U 17,30/
18,00 - Odjava programa
Od 18,00 do 01,00 - PRVI PROGRAM RADIO — SARAJEVA.

BOSANSKA GRADIŠKA

5,00 - 7,00 - JUTARNJI PROGRAM /VIJESTI u 5,30 i 6,30/
12,00 - 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH
/Susret na talasu/
14,00 - POČETAK EMITOVANJA I NAJAVA POPODNEVNOG PROGRAMA
14,05 - Muzika - informacije - muzika
14,50 - Oglasi i obavještenja
15,00 - Nešto novo, nešto staro, narodna muzika
15,30 - „IZ UDRUŽENOG RADA I MJESNIH ZAJEDNICA", informativno-politička emisija
15,45 - U disko-tonu
16,00 - DNEVNIK, Prvog programa Radio-Sarajeva
16,30 - Muzički album
16,55 - VIJESTI
17,00 - Odjava i završetak popodnevnog programa.

PRNJAVOR

PROGRAM EMITUJE NA SREDNJIM TALASIMA 1341 KILOHERC I UKT 98,3 MEGAHERCA
12,00 - do 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA
14,00 - Za svakog ponešto - emisija za ljubitelje zabavne muzike
14,30 - Oglasi i muzika informacije - muzika - reklame poruke
15,00 - Vi birate, mi emitujemo - emisija narodne muzike koju biraju slušaoci van područja opštine Prnjavor.
15,30 - Hronika opštine Prnjavor - aktuelno-informativna emisija
15,45 - Mali koncert zabavne muzike
16,00 - Odjava progr.
SRIJEDOM RADIO—PRNJAVOR NE EMITUJE PROGRAM

SRBAC

11,00 - Početak emitovanja
11,05 - Danas na talasima Radio-Srpca
11,10 - Hajd poskoči veselo - emisija narodne muzike
11,30 - Zabavnik
12,00 - Zajednički program RSBiH
14,00 - Ponovo zajedno
14,05 - Radio-magazin /Vijesti u 14,15/
15,30 - Hronika srbačke komune
15,45 - Intermeco
16,00 - Odjava i završetak emitovanja

KLJUČ

Od 12,00 do 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH
14,00 - Najava programa, muzika, oglasi i muzika
14,30 - Muzika, informacije, muzika
15,30 - Emisija narodne muzike i odjava programa
16,30 - Prenos Prvog programa Radio-Sarajeva.

PRIJEDOR

12,00 - Zajednički program
13,00 - Najava programa
13,03 - VIJESTI
13,05 - Čestitke želje, pozdravi...
14,00 - OMLADINSKI STUDIO
14,45 - Muzika i EPP
15,00 - Hronika dana
15,45 - Novo iz disko - produkcije
16,00 - Odjava programa

BOSANSKI NOVI

OD 12,00 do 14,00 - SUSRET NA TALASU (Zajednički program RS BiH
14,00 - I danas smo zajedno
14,10 - Želje slušalaca
15,00 - Kultura i obrazovanje
15,15 - Muzički intermeco
15,30 - Novosti dana
15,45 - EP prospekt
16,00 - Dnevnik RSA I
16,30 - Odjava programa

SARAJEVO
Drugi program od 9 sati

STABILNOST BRAKA I SEKSUALNE SMETNJE

Danas ćemo (utorak 19.02) na Drugom programu, u okviru „Porodičnih tema" govoriti o važnoj i zanimljivoj oblasti: „Stabilnost braka i seksualne smetnje". Pored stručnjaka, koji se bave ovim pitanjima, kako se očekuje, u emisiji će gostovati i poznati jugoslovenski seksolog primarijus doktor Marijan Košičak. Dr Košiček prati ove probleme već dugi niz godina i biće svakako korisno saslušati njegove savjete i zapažanje. Naravno, razgovaraćemo i su psihologima, sociologima, ginekologima i drugim. Često su seksualne smetnje bazirane na psihološkoj osnovi i ponekad se mogu veoma uspješno liječiti.

S obzirom na to da je ovoj temi lakša komunikacija i spontaniji i otvoreniji razgovor posredstvom telefona, to smo za slušaoce osigurali direktnu vezu i naravno očekujemo da nam pomognu i učestvuju u ovoj emisiji. Mogu se javiti svi bilo da pitaju za savjet, bilo da savjetuju druge koji bi željeli da i na ovom značajnom polju postignu odgovarajuću harmoničnost.

Broj telefona u našem studiju je 461-552 pozivni za Sarajevo je 071.

Urednik i voditelj je Nada Šćepović.

DEŽURNA STRANA

LAŽNI POSLODAVCI U BEČU

STOTINU PREVARENIH JUGOSLOVENA

BEČ, 18. februara (Tanjug) — Stotinjak naših radnika doputovalo je danas u Beč, gdje su ustanovili da su prevareni lažnim obećanjima datim u ime jedne firme pod nazivom „Boreks", koja se vodi na ime jednog jugoslovenskog građanina i bavi se raznim poslovima, od prevođenja do „trgovine i posredovanja".

Prave dimenzije te prevare, kao i odgovornosti njenog vlasnika Ljubiše Sretenovića biće detaljnije razjašnjene, pošto čitav slučaj ispituju i austrijski organi. Iz izjava radnika proizilazi, međutim, da su predstavnici „Boreksa" proteklih mjeseci obišli niz mjesta u Jugoslaviji, posebno oko Banjaluke i Bjelovara, i da su bez realne osnove i propisanih ovlaštenja nudili zapošljavanje „hiljadama ljudi" na raznim gradilištima po svijetu, uz basnoslovne zarade. Stotinjak onih koji su danas doputovali, utrošivši velika sredstva za putovanje, ustanovili su da su prevareni, a tvrde da se za njima možda može očekivati dolazak i drugih grupa sastavljenih od naivnih pojedinaca.

KAŽNJENI NAPADAČI NA PITOMCE

ZATVOR ZA SILEDŽIJE

SPLIT, 18. februara (Tanjug) — Općinski sudac za prekršaje u Splitu izrekao je danas maksimalne kazne dvojici siledžija zbog toga što su u subotu na večer u Splitu u Marmontovoj ulici grubo narušavali javni red i mir i fizički nasrnuli na manju grupu pitomaca Mornaričkog školskog centra, koji su inače, bili u građanskim odijelima. Sa po 60 dana zatvora i naknadu sudskih troškova, u visini od po 1.500 dinara, kažnjeni su **Anđelko Zec (20) i Zoran Gotovac (18)** oba iz Splita.

ZENICA

SKUPLJI ČELIK

ZENICA, 18. februara (Tanjug) — Radnički savjet željezare Zenica je danas odlučio da poveća cijene čelika koji se proizvodi u ovoj željezari za 30 odsto. Odlučeno je, takođe, da poskupi sivo sirovo gvožđe za 35 odsto, a toliko isto i gvozdena ruda.

IZVRŠNO VIJEĆE SRBiH POVODOM POSKUPLJENJA PREHRAMBENIH PROIZVODA

ZAŠTITITI „PLITKE" DŽEPOVE

SARAJEVO, 18. februara (Tanjug) — Povodom odluke o povećanju cijena nekih osnovnih prehrambenih proizvoda, izvršno vijeće skupštine SRBiH, uz konsultacije sa odgovarajućim samoupravnim interesnim zajednicama, odnosno njihovim savezima, utvrdilo je prijedlog mjera za zaštitu životnog standarda radnih ljudi i građana sa najnižim primanjima. Prema ovim mjerama, radnim ljudima i građanima sa najnižim primanjima trebalo bi da se obezbijedi naknada za razliku u cijenama brašna, hljeba i mlijeka u iznosu od 300 dinara mjesečno, a za korisnike penzija sa zaštitnim dodatkom u iznosu od 600 dinara mjesečno.

Ove naknade trebalo bi obezbijediti korisnicima novčane naknade za vrijeme privremene nezaposlenosti, korisnicima penzija sa zaštitnim dodatkom, korisnicima učeničkih i studentskih kredita i stipendija i za participaciju dijela troškova ishrane u đačkim i studentskim restoranima, zatim korisnicima materijalnog obezbjeđenja po propisima o socijalnoj zaštiti i korisnicima smještenim u organizacijama socijalne zaštite, korisnicima dodatka na djecu, za povećanje participacije troškova smještaja u organizacijama za predškolsko vaspitanje i obrazovanje i za povećanje ličnih dohodaka radnika sa niskim primanjima po članu domačinsta.

MALA ODISEJA NA KOPAONIKU

ZALUTALA ENGLESKA TURISTKINJA

BRUS, 18. februara (Tanjug) — Trinaestogodišnja turistkinja iz Velike Britanije En Margo, koja sa roditeljima zimuje na Kopaoniku, danas je imala doživljaj koji će se sigurno dugo pamtiti. Poštujući pravila saobraćaja svoje zemlje ušla je u autobus sa lijeve strane puta i umjesto da iz hotela „Srebrenac" otputuje do hotela „Karavan" krenula je ka Brezeću. Prozeblu, uplašenu i uplakanu gošću pronašao je **Todor Kostić** iz tog sela. Iako niko od mještana ne govori engleski ova neprijatna odiseja ipak se srećno završila. Mještani su je najprije smjestili u topli prostoriju i poslužili mlijekom, a zatim su telefonom pozvali turistički biro u Brusu odakle su mladoj turistkinji objasnili gdje se nalazi i da će je ljubazni domaćini prvim autobusom ispratiti do hotela na Kopaoniku.

PRIPREME ZA SLET BRATSTVO-JEDINSTVO

UČESTVOVAČE 900 VJEŽBAČA

BIHAĆ, 18. februara — U svih sedam komuna zapadnog dijela Bosanske krajine uveliko se vrše pripreme za 18. slet Bratstvo-jedinstvo, koji će se 8. i 9. juna održati u Sisku. To je između ostalog, istaknuto na zajedničkom sastanku pedagoga fizičke kulture iz Titovog Drvara, Bosanske Krupe, Cazina, Bosanskog Petrovca, Velike Kladuše i Bihaća, kome su prisustvovali i direktori škola, te društveno-političkih organizacija Bihaća.

Na sletu Bratstvo-jedinstvo sa područja bihaćke regije nastupiće 900 vježbača — pionira i omladinaca iz osnovnih škola. Vježbu pod nazivom „Igra — mladost razdraganost" komponovali su pedagozi fizičke kulture iz Bihaća Safet Kečanović, Tončo Penavić i Enes Zukanović. Ovo je po prvi put da su autori sletske vježbe i muzike iz Bihaća.

D.M.

GROMIKO ĆE POSJETITI ŠPANIJU

MADRID, 18. februara (Tanjug) — Španska novinska agencija EFE saopštila je, danas da će sovjetski ministar za inostrane poslove Andrej Gromiko posjetiti Španiju od 28. februara do 1. marta.

POSLIJE NESREĆE NAŠEG AUTOBUSA U SR NJEMAČKOJ

SVI POVRIJEĐENI DOBRO

BON, 18. februara (Tanjug) — Svi Jugosloveni, koji su povrijeđeni u nesreći autobusa „Zagrebačkih transporta" prošlog petka ujutro, danas su sasvim dobro, a petoro ih je već otpušteno iz bolnice u Traunštajnu.

Jedini teže povrijeđeni putnik, Edim Kavardić iz Mostara, takođe je sasvim van opasnosti po život. Prema popodnevnim izvještajima, izgleda da ni njegove povrede nisu onako teške kako se učinilo u prvom trenutku.

NEMIRI U JUŽNOAFRIČKOJ REPUBLICI

ŽRTVE SUKOBA

PRETORIJA, 18. februara (Rojter) — U sukobima crnog stanovništva sa policijom u Južnoafričkoj Republici za vrijeme vikenda ubijene su dvije žene — saopštila je policija.

Predstavnik za štampu policije saopštio je da su te žene ubijene u Katlehongu, nedaleko od Johanesburga, kada je na masu koja je bacala kamenje policija otvorila vatru.

Nemira je bilo i u Ateridzvilu, kraj Pretorije, gdje je „molotovljevim koktelima" zasuta lokalna policijska stanica.

PBS — OSNOVNA BANKA „BANJALUKA"

KURSNA LISTA

(formirana 18. februara 1985. godine)

KURS U DINARIMA Zemlja	Valuta	Kupovni za efektivu	Kupovni za devize	Prodajni za devize
Austrija	100 šilinga	987,35	1003,43	1006,44
Belgija	100 franaka	340,02	348,58	349,63
Danska	100 kruna	1919,74	1956,80	1962,68
Francuska	100 franaka	2245,74	2302,25	2309,17
Holandija	100 florina	6055,74	6208,36	6227,01
Italija	100 lira	11,18	11,46	11,49
Norveška	100 kruna	2386,31	2446,45	2453,80
SR Njemačka	100 maraka	6871,30	7047,48	7068,65
Švajcarska	100 franaka	8046,62	8285,78	8310,67
Švedska	100 kruna	2418,68	2478,63	2487,08
V. Britanija	1 funta	245,99	252,94	253,70
Japan	1 jen	84,03	89,23	89,49
Kanada	1 dolar	163,82	171,03	171,54
SAD	1 dolar	223,55	229,18	229,87
Australija	1 dolar	163,63	171,34	171,85

Kupovni i prodajni kursevi za devize primjenjuju se počev od 14, sati 18. februara 1985. godine, a kupovni za efektivu primjenjuje se počev 19. februara 1985. godine.

UTORAK, 19. februara

PRVI PROGRAM

8,55 — Pregled obrazovnog programa
9,00 — TV-kalendar
9,10 — Planinski kraj: priča o siru
9,30 — Slavonija u NOB—u 1941.
9,50 — Odabrali smo za vas
10,00 — Gana
10,30 — Vijesti
10,35 — Obrazovni program
12,20 — Vijesti
15,00 — Obrazovni program — repriza
17,25 — Pregled programa
17,30 — Dnevnik I
17,45 — Šta djeca znaju o zavičaju — program za djecu
18,15 — Knjige i ideje
18,45 — Tražili ste — gledajte — obrazovno-zabavna serija
19,15 — Crtani film
19,30 — Dnevnik II
19,55 — TV spot
20,00 — Teme i dileme — unutrašnja politika
20,45 — EPP
20,55 — Festove premijere: TV mreža — američki igrani film
22,50 — Dnevnik III
23,05 — Pregled programa za srijedu

DRUGI PROGRAM

18,55 — Pregled programa
19,00 — Naučno-popularni film TV Skoplje — Tragovi medicine
19,30 — Dnevnik
19,55 — EPP
20,00 — TV pjesmarica — narodna muzika
20,45 — EPP
20,50 — Studio 2
21,05 — Spomenici revolucije — slike ratnog druga — dokumentarna serija
21,35 — Izbor iz obrazovnog programa — Moje muzičke iskustvo. Vladimir Krajnjev
22,10 — Pregled programa za srijedu

PRVI PROGRAM — 20,55 sati

TV MREŽA

Američki film „TV mreža", snimljen 1976. godine, priča o Maksu Šumaheru koji vodi televizijski program čija gledanost postepeno opada. Zato je primoran da otpusti dugogodišnjeg prijatelja i saradnika Hauarda Bila, iskusnog novinara čija popularnost polako gasne.

Ali, na zaprepaščenje svih, Bil u toku programa pred gledaocima izjavljuje da mu je svega dosta i da će izvršiti samoubistvo! Reakcija javnosti na ovaj bizarni istup je trenutna...

VRIJEME

IZVJEŠTAJ REPUBLIČKOG HIDROMETEOROLOŠKOG ZAVODA BiH

HLADNO

ZA BOSANSKU KRAJINU: Jutro veoma hladno, sa temperaturom od -18 do -10 stepeni. Po kotlinama mjestimično magla. Tokom dana sunčano i prohladno sa temperaturom od -7 do -4 stepena.

ZA BANJALUKU: Jutro veoma hladno, a tokom dana sunčano, sa temperaturom oko -5 stepeni.

ZA NAREDNA DVA-TRI DANA: Zadržaće se hladno i suho vrijeme.

VODOSTAJ: Una — Bihać 25 cm, bistra, temperatura vode 6 stepeni. Una — Bosanski Novi 66 cm, bistra, temperatura vode 3 stepena. Sana — Sanski Most 144 cm, bistra, temperatura vode 3 stepena. Vrbas — Banjaluka 72 cm, bistar, temperatura vode 4 stepena. Vodostaj na svim rijekama u opadanju.

DAVID ŠTRBAC Miro MLAĐENOVIĆ

GLAS

REDAKCIJA Ulica AVNOJ-a 93. Telefoni: direktor i odgovorni urednik 34-417. Redakcija 37-977, 37-979, daktilografi 34-449. Oglasno u Ulici Veselina Masleše 13, telefon 34-448. Teleks 45-208 YU GLAS, OOUR Novinska djelatnost Banjaluka, prolazni račun broj: 10500-833-427 kod SDK Banjaluka. Pretplata za SFRJ: Tromjesečna 1.600 dinara, polugodišnja 3.200, godišnja 6.400, samo za „Nedjeljni Glas" 1.140 dinara godišnje. Pretplata za inostranstvo: tromjesečna 3.200 dinara, polugodišnja 6.400, godišnja 12.800, samo za „Nedjeljni Glas" 2.280 dinara godišnjé. Uplate na devizni račun broj: 10500-620-71000-552 kod Privredne banke Sarajevo, Osnovne banke Banjaluka. Rješenjem Republičkog komiteta za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu SR BiH broj 02-4153/82. „Glas" je oslobođen plaćanja poreza na promet.